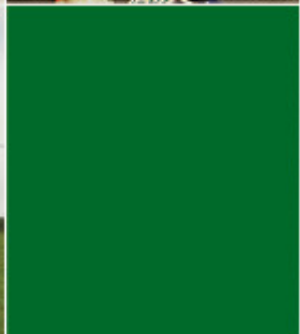
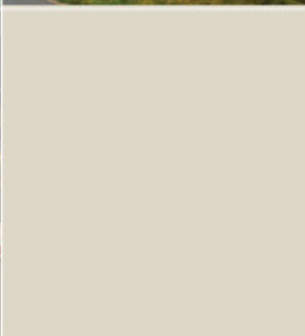
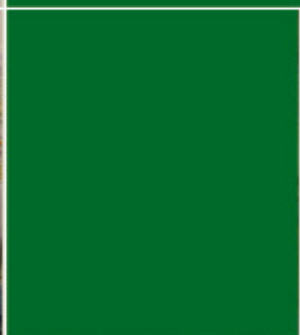
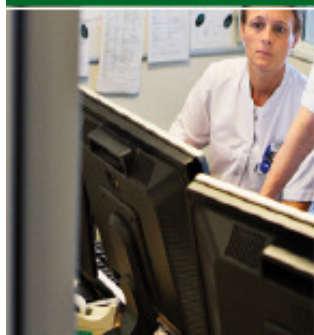

Budget 2020

Indholdsfortegnelse .....Sidetal

1	Indledning til Budget 2020.....	1
1.1	Indledning	2
1.2	Region Midtjyllands mål - målbilleder	3
1.3	Budgetloven	4
1.4	Budgetforlig 2020.....	5
2	Sundhed	21
2.1	Indledning	22
2.2	Hospitalsenheden Horsens	31
2.3	Regionshospitalet Randers	31
2.4	Hospitalsenheden Vest	32
2.5	Hospitalsenhed Midt.....	33
2.6	Aarhus Universitetshospital	34
2.7	Præhospitalet.....	35
2.8	Psykiatri.....	35
2.9	Fællesudgifter og –indtægter	36
2.10	Praksissektoren	43
2.11	Tilskudsmedicin	44
2.12	Servicefunktioner.....	45
2.13	De Nye Hospitalsbyggerier – Kvalitetsfondsprojekter.....	47
2.14	Investeringsoversigt med bemærkninger.....	50
3	Social.....	61
3.1	Indledning	62
3.2	Driftsområder	66
3.3	Investeringsoversigt med bemærkninger.....	67
4	Regional Udvikling	69
4.1	Indledning	70
4.2	Udviklingsaktiviteter	73
4.3	Borgernære driftsopgaver	74
4.4	Tværgående opgaver	79
5	Fælles formål og administration	80
5.1	Indledning	81
5.2	Stabe på Fælles formål og administration	83
5.3	Politisk organisation.....	85
5.4	Tjenestemandspensioner	86
5.5	Investeringsoversigt med bemærkninger	86
6	Finansielle poster og finansiering.....	87
6.1	Renteindtægter og renteudgifter	88
6.2	Langfristet gæld og afdrag	89
6.3	Leasing.....	91
6.4	Likviditet.....	92
6.5	Finansiering.....	95

7	Bevillings- og kompetenceregler	99
8	Budgetoversigter.....	107
8.1	Bevillingsoversigt 2020 - drift.....	108
8.2	Bevillingsoversigt 2020 - anlæg	111
8.3	Fordeling af kalkulatoriske omkostninger	112
8.4	Resultatopgørelser	113
8.5	Pengestrømsopgørelse	115
8.6	Budgetposter for de 3 kvalitetsfondsprojekter	116
9	Investeringsoversigter 2019 - 2023.....	117
10	Personaleoversigter	126
11	Flerårsoversigter	129

Indledning

til

Budget 2020

1. Indledning til Budget 2020

1.1. Fakta om Region Midtjylland

Fakta om Region Midtjylland

- * 1,3 mio. indbyggere
- * 19 kommuner
- * Dækker det midterste Jylland fra kyst til kyst
- * Geografisk den største region og befolkningsmæssigt den næststørste region

Opgaver

- * Sundhed, hvor den største opgave er driften af hospitalerne
- * Driften af sociale tilbud
- * Regional Udvikling

Institutioner

- * 5 hospitaler
- * 8 psykiatriske afdelinger
- * 8 specialområder
- * Administration i 2 regionshuse

Ansatte

- * 27.442 fuldtidsstillinger

Regionsrådet

Regionen ledes af et regionsråd på 41 medlemmer og har ansvaret for at:

- * drifte og udvikle sundhedsvæsenet
- * arbejde for at skabe en helhedsbetragtning indenfor psykiatri, social- og specialundervisningsområdet
- * være med til at sikre den regionale udvikling, bl.a. via en visionær udviklingsplan og god kollektiv trafik

Budget 2020

Samlet bruttodriftsbudget opgjort efter omkostningsbaserede principper for regionen er på 30.450,2 mio. kr. Hertil kommer en almindelig investeringsramme på 540,6 mio. kr. og en anlægsramme for kvalitetsfondsprojekter på 552,8 mio. kr.

Budgettet fordeles på de 3 områder

- * Sundhedsområdet 28.666,8 mio. kr.
- * Social og Specialundervisning 1.112,0 mio. kr.
- * Regional Udvikling 671,4 mio. kr.

Finansiering

Regionens finansiering kommer fra staten og kommunerne både som bloktilskud og som variable finansieringsbidrag. De variable bidrag afhænger fx af, hvor mange patienter der behandles, eller hvor mange pladser kommunerne køber på regionens sociale tilbud.

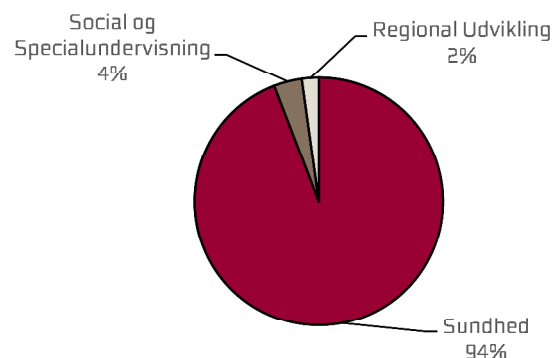
Finansieringen for sundhedsområdet og regional udvikling aftales i økonomiaftalen med staten, og finansieringen af det sociale område fastlægges gennem en rammeaftale mellem kommunerne og regionen.

Finansiering fra staten:

- * Bloktilskud
- * Nærhedsfinansiering

Finansiering fra kommunerne:

- * Kommunalt udviklingsbidrag
- * Kommunale takstbetalinger
- * Aktivitetsafhængig finansiering

1.2 Region Midtjyllands mål - målbilleder

Region Midtjyllands **overordnede mission** er at bidrage til velfærd ved at fremme borgernes muligheder for sundhed, trivsel og velstand.

Det er det folkevalgte regionsråds fornemmeste opgave at aflæse og prioritere befolkningens ønsker til sundhed, trivsel og velstand indenfor de områder, som folketinget har vedtaget skal være regionens ansvarsområde.

Regionsrådet fastlægger de overordnede politiske mål og træffer beslutning om de overordnede visioner og prioriteringer af de økonomiske midler indenfor hvert af regionens hovedområder:

- Sundhed
- Socialområdet, og
- Regional Udvikling

Region Midtjylland skal være med til at løse opgaverne i den offentlige sektor og bistå med at håndtere de samfundsmæssige udfordringer. Det foregår i samspil med andre offentlige og private aktører og inden for de rammer og forudsætninger, der fastlægges i omverdenen.

Det er således også både national og international lovgivning og aftaler, der er med til at sætte de formelle rammer, herunder de økonomiske vilkår, for opgaveløsningen i Region Midtjylland.

Omverdens aktører har også betydning for opgavevaretagelsen og prioriteringerne. Det gælder bl.a. samspillet med borgere, kommuner, praktiserende læger, erhvervslivet, universitetet/uddannelsesinstitutioner og faglige organisationer samt i forhold til medierne.

Hertil kommer samspillet internt i regionen med medarbejderinddragelse og medindflydelse, der er centrale elementer i tilgangen til ledelse, styring og samarbejde.

Der har siden 2017 været arbejdet med målbilleder, der skal være med til at tydeliggøre de politiske målsætninger og prioriteringer på de 3 hovedområder.

På sundhedsområdet fastholdes målbilledet fra budget 2019.

Målbilledet for socialområdet fastholdes i 2020, hvor der arbejdes videre med indikatorerne for området.

Målbilledet for Regional Udvikling har været under forandring som følge af, at erhvervsudviklingsområdet ikke længere er en del af det regionale udviklingsområde. Målbilledet afventer, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse godkender Den Regionale Udviklingsstrategi. Regionsrådet vil blive forelagt et målbillede med indikatorer, når godkendelsen foreligger. Målbilledet vil være baseret på FN's verdensmål for bæredygtig omstilling.

Under de enkelte hovedområder beskrives målbillederne og de tilhørende mål.

1.3 Budgetloven

Budgetloven og lov om ændring af regionernes finansiering er vedtaget 12. juni 2012. Der er i det følgende givet en kort beskrivelse af de væsentligste principper i lovene.

Udgiftslofter

Det er et grundlæggende krav, at regionerne under ét overholder de aftalte udgiftsrammer. Der fastsættes et-årige udgiftslofter for henholdsvis sundhedsområdets nettodriftsudgifter og for regional udvikling. Finansministeren har desuden mulighed for at fastsætte et udgiftsloft for anlægsområdet, hvilket er gjort gældende i 2020.

Indførelse af sanktionsbestemmelser

Der indføres sanktion på overholdelse af udgiftslofterne i forbindelse med budgetlægning såvel som regnskabs-aflæggelse.

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2020 bliver 1 mia. kr. af det samlede bloktilskud til regionerne gjort betinget af, at regionerne budgetterer driftsudgifterne i overensstemmelse med de aftalte rammer. Social- og indenrigsministeren bemyndiges til at foretage en eventuel modregning i regionernes bloktilskud individuelt eller kollektivt.

Der indføres ligeledes sanktion på regionernes driftsregnskab. Social- og indenrigsministeren nedsætter statens bloktilskud til regionerne, hvis regionernes regnskab for sundhedsområdet eller udviklingsområdet for året før tilskudsåret under ét udviser et højere niveau for nettodriftsudgifterne end det budgetterede niveau. Rammen er i princippet i overensstemmelse med budgetterne, men der kan korrigeres for flere forhold, blandt andet DUT, pris- og lønudvikling mv. Sanktionen bliver delvist individuel (60 %) og delvist kollektiv (40 %).

Oversigt over sanktioner for budget og regnskab

		Sanktion	Udmøntning af sanktion
Drift	Budget	Ja. 1 mia. kr. af bloktilskuddet er betinget af overholdelse af aftalte rammer	Social- og indenrigsministeren beslutter om sanktion er individuel eller kollektiv
	Regnskab	Ja. Bloktilskuddet reduceres med forskellen mellem budget og regnskab, hvis regnskabet er højere end budgettet	60 % af sanktionen er individuel og 40 % af sanktionen er kollektiv
Anlæg	Budget	Finansministeren har mulighed for at fastsætte et udgiftsloft	Sanktionen er kollektiv
	Regnskab	Nej	Ingen sanktion

Der er følgende budgetlofter for Region Midtjylland i 2020:

- Der er et loft på nettodriftsudgifterne på 25.469,9 mio. kr. på sundhedsområdet
- Der er et loft på nettodriftsudgifterne på 538,5 mio. kr. for Regional Udvikling
- Der er et loft på anlægsudgifterne på 537,2 mio. kr.

Aftale om Budget 2020 for Region Midtjylland

Viborg, den 8. oktober 2019

Mellem partierne: Socialdemokraterne, Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Kristendemokraterne, Dansk Folkeparti, Psykiatrilisten, Venstre, Enhedslisten og Alternativet, er der indgået følgende aftale.

1. Indledning

Regionsrådet har 10 tværpolitiske sigtelinjer, der har til formål at øge mulighederne for at realisere regionens mission om at bidrage til velfærd ved at fremme borgernes muligheder for sundhed, trivsel og velstand.

Sigtelinjerne skal skabe bæredygtig og langsigtet retning for drift og udvikling af Region Midtjylland, både for regionens borgere og for de regionale arbejdspladser. Sigtelinjerne skal balancere de politiske ambitioner og visioner med regionens potentiale, udfordringer og med de ressourcemæssige realiteter i 2020 såvel som de kommende år. De skal ligeledes give retning til prioriteringer og beslutninger i forhold til at realisere målbillederne for Region Midtjylland som en region i balance. Prioriteringer og beslutninger tager således udgangspunkt i patientens præmisser og hviler på faglige, etiske og økonomiske hensyn.

Forligspartierne har i forbindelse med budgetforlig 2020 haft særligt fokus på sigtelinjerne vedrørende:

- Et stærkt universitetshospital i højeste internationale klasse,
- En region i balance,
- Region Midtjylland går forrest i bæredygtig udvikling og grøn omstilling, og
- En arbejdsplads med godt arbejdsmiljø og arbejdsglæde.

Med budget 2019 blev der igangsat en transformation af sundhedsvæsnets. Den skal over en årrække sikre de nødvendige forandringer af sundhedsvæsnets for at kunne imødekomme det demografiske pres som følge af flere ældre, øgede behandlingsbehov og behandlingsmuligheder i sundhedsvæsnets. Herudover er transformationen en vigtig brik i at imødegå rekrutteringsudfordringerne på regionens arbejdspladser.

Økonomiaftalen 2020 bidrager med et råderum i Region Midtjylland på 301,6 mio. kr. Herudover er der budgettilpasninger på sundhedsområdet på 250,6 mio. kr. Der er således et samlet råderum til prioritering på 552,2 mio. kr. Forligspartierne er på den ene side glade for, at der er et økonomisk råderum at prioritere ud fra, men erkender på den anden side, at med de udfordringer, som hospitalerne står overfor, er der tale om et snævert prioriteringsrum.

En central del af økonomiaftalen er, at der er afsat midler til at dække det demografiske træk, når der bliver flere ældre borgere, et øget behandlingsbehov, øget medicinbehov og mulighed for et løft af kapaciteten og mere personale.

I Region Midtjylland har forligspartierne aftalt, at en del af råderummet, som følger af økonomiaftalen og budgettilpasninger, anvendes til at bidrage til at løse en række udfordringer på regionens hospitaler. Forligspartierne anerkender de enkelte hospitalers individuelle behov og situation og har derfor med forliget prioriteret at fordele en betydelig del af råderummet til hospitalerne.

Aarhus Universitetshospital har en række betydelige økonomiske udfordringer relateret til indflytningen og samlingen af hospitalet i Skejby, herunder et effektiviseringskrav på 8 % ved ibrugtagning, regionale og interne sparerunder, konsekvenser af nedsat operationskapacitet samt flytte- og ibrugtagningens udgifter. Det er af afgørende betydning for forligspartierne, at Aarhus Universitetshospital sikres en bæredygtig økonomi. Regionens universitetshospital skal være et 'Fagligt Fyrtårn' med fokus på forskning, faglig udvikling og faglige mål og skal fortsat understøtte de øvrige hospitaler i regionen.

Forligspartierne ønsker fortsat at prioritere psykiatrien i regionen. Regionsrådet har med prioritering af midler i 2018 og 2019 igangsat udviklingen af en bedre psykiatri til gavn for borgerne, og denne udvikling ønskes fortsat i 2020.

Forligspartierne ønsker fortsat at prioritere indsatsen i det nære sundhedsvæsen. Det er regionens ambition, med afsæt i Sundhedsaftalen og i samarbejde med kommuner og almen praksis, at arbejde for et mere nært og sammenhængende sundhedsvæsen.

Herudover har det også med udgangspunkt i regionens råderum været nødvendigt at prioritere midler til en række vækstområder som eksempelvis hospitalsmedicin.

Forligspartierne har endvidere noteret sig, at regeringen i sit forslag til Finanslov for 2020 vil prioritere 300 mio. kroner i 2020 og 600 mio. kroner årligt i 2021-2023 til initiativer på sundhedsområdet, herunder f.eks. at ansætte flere sygeplejersker. Det er forventningen, at det vil gøre det muligt at ansætte 1.000 ekstra sygeplejersker på landsplan.

Region Midtjylland er en stor arbejdsplads, hvor medarbejderne hver dag løser vigtige opgaver inden for f.eks. sundhedsområdet, socialområdet samt Regional Udvikling. Forligspartierne vil med budget 2020 bestræbe sig på at sikre, at Region Midtjylland fortsat er en attraktiv arbejdsplads og et attraktivt uddannelsessted med faglige udfordringer, udviklings- og forskningsmuligheder, livslang læring, god ledelse og et godt arbejdsmiljø.

På det sociale område vil forligspartierne fortsætte med at udvikle og styrke sin position som en attraktiv samarbejdspartner for kommunerne og arbejde for at forbedre de sociale og socialpsykiatriske tilbud til borgerne.

Herudover vil forligspartierne understøtte en grøn og bæredygtig udvikling i regionen. Derfor vil forligspartierne med en række initiativer inden for Regional Udvikling bidrage til den grønne omstilling ved at have fokus på klima og grøn omstilling med initiativer inden for bl.a. bæredygtige hospitaler og bæredygtig mobilitet.

2. Medarbejdere

Forligspartierne vil fastholde ambitionerne, som regionsrådet har arbejdet med i sigtelinjerne, hvor der bl.a. skal være fokus på en arbejdsplads med et godt arbejdsmiljø og arbejdsglæde i Region Midtjylland. Regionen skal som arbejdsplads sikre rammer for god ledelse, høj faglighed, forskning, udvikling og meningsfyldte arbejdsliv for medarbejderne – til gavn for borgerne.

Gennem de seneste år har rekrutteringssituationen udviklet sig i retning af stigende rekrutteringsudfordringer. Region Midtjylland skal til stadighed kunne rekruttere og fastholde kompetente medarbejdere, som trives på deres arbejdsplads, og forligspartierne er derfor enige om, at der skal kontinuerligt fokus på kvalitet i opgaveløsningen, kompetenceudvikling og arbejdsmiljø.

Regionens behov for medarbejdere og kompetencer ændrer sig løbende og hurtigt og påvirkes af mange forhold - eksempelvis de økonomiske rammer og politiske prioriteringer, nye behandlingsformer, teknologi, digitalisering og nye forventninger til vores opgaveløsning. Herudover påvirkes regionens muligheder for rekruttering af medarbejdere af, hvor mange der uddannes. Desuden indgår regionen i samspil med andre sektorer. Region Midtjylland skal både nu og i fremtiden kunne sætte de rigtige hold til at løse opgaverne til rette tid, sted og omkostningsniveau - med et højt niveau for kvalitet, sikkerhed, forskning, uddannelse og arbejdsmiljø.

Regionsrådet er opmærksom på, at der for mange faggrupper er store udfordringer i overgangen mellem teori og praksis. Regionen har væsentlige opgaver både under uddannelsen og i overgangen fra uddannelse til ansættelse. Der er gode erfaringer på en række af regionens arbejdspladser, og vi skal sikre, at disse bredes ud i samarbejde med uddannelsesinstitutionerne.

Det er en forudsætning for at sikre en høj kvalitet i de borgernære ydelser, at der gøres en aktiv indsats for at tiltrække, fastholde og udvikle dygtige og engagerede medarbejdere.

Presset på den offentlige sektor indebærer ofte, at medarbejdere oplever en meget travl hverdag med et belastet arbejdsmiljø.

Forligspartierne nedsætter i 2020 et midlertidigt udvalg vedrørende 'Den gode arbejdsplads'. Udvalget skal blandt andet komme med forslag til, hvordan det sikres, at der skabes gode arbejdspladser i Region Midtjylland – blandt andet ved at lade sig inspirere af, hvilke forhold, der gør sig gældende på arbejdspladser med lavt sygefravær og høj medarbejdertilfredshed. Udvalget skal som afslutning på sit arbejde vurdere, om der med fordel bør indstiftes en årlig pris for "regionens bedste arbejdsplads".

3. Samarbejde med civilsamfundet

Forligspartierne nedsætter i 2020 et midlertidigt udvalg om samarbejde med civilsamfundet. Udvalget skal i sit virke præsenteres for et overblik over regionens nuværende samarbejde med civilsamfundet på regionens opgaveområder.

Herudover skal udvalget hente inspiration til samarbejde med civilsamfundet fra andre regioner samt eventuelt stat og kommuner.

På baggrund af denne kortlægning og videnindsamling skal udvalget komme med forslag til regionsrådet om, hvordan samarbejdet med civilsamfundet kan styrkes på forskellige af regionens opgaveområder.

4. Sundhedsområdet

I budget 2020 fortsættes arbejdet med transformationen af sundhedsvæsenet, der blev igangsat i budget 2019. Transformationen skal bl.a. være med til at skabe et mere sammenhængende sundhedsvæsen og sikre et sundhedsvæsen på patientens præmisser.

Forligspartierne nedsætter i 2020 et midlertidigt udvalg om Digital sundhed. Udvalget skal medvirke til at sikre den bedst mulige sammenhæng for patienter med behandlingsforløb på tværs af sektorerne, herunder afdække muligheder og udfordringer ved at bruge fælles digitale løsninger.

Udvalget skal introduceres til centrale digitale løsninger, der anvendes ved overgange mellem samt på tværs af sektorer og i klyngesamarbejdet og herunder til, hvordan de digitale løsninger påvirker arbejdsgangene.

Udvalget skal som afslutning på sit arbejde komme med anbefalinger til eventuelle kommende indsatsområder inden for det digitale område i Region Midtjylland, i klyngesamarbejdet og på tværs af sektorerne.

Målbillede – Et sundhedsvæsen på patientens præmisser

Region Midtjylland har en vision om at forbedre sundhedsvæsenet på patientens præmisser. Det skal ses i sammenhæng med de otte nationale mål, som regeringen, Danske Regioner og KL har indgået aftale om. Målbilledet er derudover et resultat af det arbejde, der er pågået i Region Midtjylland de seneste år, hvor der har været fokus på at koble kvalitet, aktivitet og økonomi i styringen af vores sundhedstilbud.

Den statslige styring på sundhedsområdet rummer elementer som nærhedsfinansiering og teknologibidrag. Disse indebærer bl.a., at flere opgaver skal løses tæt på borgeren, og der er krav om, at effektiviseringsgevinster ved moderne teknologi udnyttes i vores behandlingsmetoder og arbejdsgange.

Økonomiaftalens styringstiltag omkring nærhedsfinansiering er i overensstemmelse med Region Midtjyllands eget ønske om en styring, der understøtter et sundhedsvæsen på patientens præmisser. Nærhedsfinansieringen vil blive anvendt som styringsredskab på regionalt niveau.

Politiske prioriteringer i budget 2020

I budget 2020 er der et økonomisk råderum som følge af økonomiaftale 2020 på 301,6 mio. kr. samt budgettilpasninger, der øger råderummet med 250,6 mio. kr., heri indgår bl.a. besparelser for budget 2020, der er vedtaget i forbindelse med budget 2019.

I alt er der 552,2 mio. kr. til økonomisk prioritering.

Forligspartierne har valgt at prioritere 265,5 mio. kr. til en række områder, hvor der er udgiftsstigninger m.v. I nedenstående tabel fremgår prioriteringerne i budget 2020.

Tabel 1. Politiske prioriteringer i budget 2020

Mio. kr.	Budget 2020
Hospitalsmedicin 2020	97,0
Nye behandlinger - Til Aarhus Universitetshospital	30,0
Tilskudsmedicin	36,5
Praksis	25,0
Dansk Center for Partikelterapi	3,0
Region Midtjyllands beredskabsplaner	3,3
Tjenestemandspensioner	10,0
Arbejdsskade	10,0
Afledte udgifter i forbindelse med nye hospitalsbyggerier	-20,8
Lægelige uddannelser	21,9
Karkirurgi Hospitalsenhed Midt	1,6
Pulje til ubalancer og konsolidering	12,0
Patientvejledere	1,0
Hospitalsapoteket	4,0
Overskud på indkøb vedr. AMGROS	-4,0
Controlling af store anlægsprojekter	5,0
Privathospitaler	30,0
Forslag til prioriteringer i alt	265,5

Prioriteringerne dækker stigende udgifter på en række områder som eksempelvis hospitalsmedicin, tilskudsmedicin, praksisområdet, lægelige uddannelser og privathospitaler. Herudover er der prioriteret midler til bl.a. Dansk Center for Partikelterapi og controlling af store anlægsprojekter samt en pulje til ubalancer og konsolidering, der kan bringes i anvendelse i tilfælde af ubalancer, der måtte vise sig i løbet af 2020.

En del af prioriteringerne er en pulje til Nye behandlinger på 30 mio. kr. De 30 mio. kr. reserveres til Aarhus Universitetshospital og indgår som en del af løsningen af den samlede ubalance på hospitalet.

Forligspartierne har samlet prioriteret 265,5 mio. kr. i budget 2020. Dette sikrer, at Region Midtjylland imødegår de udgiftsstigninger, der på nuværende tidspunkt forventes i 2020.

Yderligere politisk prioritering

De politiske prioriteringer på i alt 265,5 mio. kr., der er foretaget i budget 2020, efterlader 286,7 mio. kr. til yderligere politisk prioritering. Forligspartierne har aftalt følgende fordeling af de 286,7 mio. kr.:

Tabel 2. Oversigt over yderligere politiske prioriteringer

Mio. kr.	Budget 2020
Aarhus Universitetshospital - kompensation for effektiviseringskrav	130,0
Realvækst somatiske hospitaler og psykiatrien	87,8
<i>Heraf:</i>	
<i>Regionshospitalet Horsens</i>	<i>6,0</i>
<i>Hospitalsenhed Midt</i>	<i>14,8</i>
<i>Regionshospitalet Randers</i>	<i>6,0</i>
<i>Hospitalsenheden Vest</i>	<i>13,1</i>
<i>Aarhus Universitetshospital</i>	<i>37,3</i>
<i>Psykiatrien</i>	<i>10,6</i>
Midler til Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens	33,2
Personlig medicin - Til Aarhus Universitetshospital	17,0
Flash glukosemålere	10,5
Det nære sundhedsvæsen	5,2
Høretabsbehandling	3,0
I alt	286,7

Økonomisk pres på de somatiske hospitaler og psykiatrien

Regionens somatiske hospitaler er under pres. Siden 2015 har Region Midtjylland gennemført to spareplaner; henholdsvis Spareplan 2015-2019 og besparelserne i budget 2019. Spareplanerne har medvirket til at presse

driften på regionens hospitaler. Flere hospitaler oplever strukturelle ubalancer og arbejder derfor med interne spareplaner for at opretholde eller opnå budgetbalance. Den løbende omstilling af sundhedsvæsenet kan også fremstå som ændringer, der i medarbejderens øjne opleves som besparelser. Et pres der er forårsaget af forskellige forhold på de enkelte hospitaler.

Aarhus Universitetshospital

Der er store økonomiske udfordringer på Aarhus Universitetshospital, hvor årets første økonomiopfølgning viste et forventet merforbrug på ca. 425 mio. kr. i 2019. På den baggrund er der udarbejdet en økonomisk handleplan for reduktion af ubalancen. I 2019 er det aftalt, at Aarhus Universitetshospital skal realisere varige besparelser svarende til 150 mio. kr. Aarhus Universitetshospital forventes således at have et merforbrug på 275 mio. kr. fra 2020 og en tilsvarende strukturel ubalance.

Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens

Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens har begge økonomiske udfordringer af strukturel karakter, der bl.a. bunder i, at hospitalerne har en høj produktivitet. Som følge af den høje produktivitet har hospitalerne svært ved at reducere udgifterne tilstrækkeligt, da det ikke er realistisk, at hospitalernes aktivitet kan reduceres i et omfang, der kan sikre økonomisk balance.

Hospitalsenhed Midt

Hospitalsenhed Midt står i 2020 overfor en spareplan på 50 mio. kr. Af de 50 mio. kr. er der tale om 35,7 mio. kr., der vedrører besparelserne i Region Midtjyllands budget 2019 eller afledte udgifter heraf. De resterende 14,3 mio. kr. vedrører en reduktion af forbruget gennem interne omprioriteringer på Hospitalsenhed Midt for at få balance mellem budget og forbrug.

Hospitalsenheden Vest

Hospitalsenheden Vest er presset økonomisk som følge af opsparinger til indflytning i Regionshospitalet Gødstrup. Herudover er der fortsat en vis usikkerhed om de endelige udgifter til indflytningen og ibrugtagningen af Regionshospitalet Gødstrup. Hospitalsenheden Vest står over for et stort effektiviseringskrav, herunder tilbagebetaling af lån og finansieringsbidrag til NIDO, der skal bruges i forbindelse med indflytning og ibrugtagning af Regionshospitalet Gødstrup. Indflytningen i Gødstrup er blevet forsinket til 1. kvartal 2021. Dette presser hospitalet yderligere bl.a. som følge af øgede udgifter til dobbeltdrift.

Psykiatrien

Psykiatrien har haft et økonomisk efterslæb, og forligspartierne ønsker at ligestille psykiatrien med somatikken, hvilket budgetforliget afspejler. Psykiatrien er presset af øget aktivitet. Herudover har psykiatrien på grund af rekrutteringsvanskeligheder svært ved at gennemføre og implementere flere af de nye initiativer, der er igangsat som følge af midlerne, der er prioriteret til psykiatrien i budget 2019.

Aarhus Universitetshospital - kompensation for effektiviseringskrav

Forligspartierne er enige om, at der skal findes en holdbar løsning for den økonomiske ubalance, der bl.a. følger af udflytningen til Aarhus Universitetshospital i Skejby. En løsning der sikrer, at økonomien kommer i balance, så hospitalet fortsat kan være et 'Fagligt Fyrtårn' med fokus på forskning, faglig udvikling og faglige mål.

I økonomiaftalen for 2020 afsættes et driftstilskud på 100 mio. kr. til Region Midtjylland i 2019 til håndtering af ekstraordinære balanceproblemer afledt af indflytning i kvalitetsfondsstøttet sygehusbyggeri. Forligspartierne er enige om at tildele de 100 mio. kr. til Aarhus Universitetshospital i 2019. Dermed reduceres det forventede merforbrug på Aarhus Universitetshospital i 2019 fra 275 mio. kr. til 175 mio. kr.

Forligspartierne er enige om, at de sædvanlige overførselsregler er gældende, og at Aarhus Universitetshospitals merforbrug i 2019 og frem vil blive overført til kommende år. Med tilførslen af de 100 mio. kr. til Aarhus Universitetshospital oparbejder hospitalet således tilsvarende mindre gæld.

Effektiviseringskrav

I forbindelse med statens tilsagn til kvalitetsfondsprojekterne er der fra statslig side tilknyttet effektiviseringskrav til projekterne. For Aarhus Universitetshospital er effektiviseringskravet på 8 %. Effektiviseringskravet ligger på niveau med de effektiviseringskrav, der stilles til "barmarks-projekter" – projekter, hvor der bygges et nyt hospital fra bunden.

Forligspartierne er enige om, at kvalitetsfondsprojektet på Aarhus Universitetshospital burde have et effektiviseringskrav på 6 % svarende til andre projekter, hvor eksisterende hospitaler udvides.

Som følge heraf ønsker forligspartierne at kompensere Aarhus Universitetshospital for effektiviseringskrav på 2 %, svarende til 130 mio. kr. fra 2020 og frem. Kompensationen medfører isoleret set, at Aarhus Universitetshospitals forventede udfordring fra 2020 og frem reduceres fra 275 mio. kr. til 145 mio. kr.

Aarhus Universitetshospital har en økonomisk ubalance på 275 mio. kr. i 2020 og frem. Med budgetforliget for 2020 prioriterer forligspartierne i alt 214,3 mio. kr. til Aarhus Universitetshospital. De 214,3 mio. kr. er fordelt med:

- 30 mio. kr. til nye behandlinger (*se afsnit om politiske prioriteringer i budget 2020*)
- 130 mio. kr. som kompensation for 2 % effektiviseringskrav,
- 17 mio. kr. til personlig medicin (*se afsnit om personlig medicin*) og
- 37,3 mio. kr. der er Aarhus Universitetshospitals andel af realvæksten til de somatiske hospitaler og psykiatrien (*se afsnit om Realvækst til de somatiske hospitaler og psykiatrien*).

Aarhus Universitetshospitals ubalance er dermed reduceret til 60,7 mio. kr. i 2020 og frem.

Forligspartierne er enige om, at Aarhus Universitetshospital i 2020 må have et merforbrug svarende til den resterende ubalance på op til 60,7 mio. kr. Ubalancen forventes at blive dækket af engangsmidler, der frigøres som følge af konsolideringstiltag i 2019 samt den generelle økonomistyring i 2020.

Med de midler, der bevilges til Aarhus Universitetshospital, samt muligheden for merforbrug op til 60,7 mio. kr. i 2020, er der således ikke behov for yderligere besparelser på Aarhus Universitetshospital i 2020 som følge af budget 2020.

Forligspartierne er enige om intentionen om, at Aarhus Universitetshospital i perioden 2020-2021 samlet set bevilges 275 mio. kr. i varige midler. Den endelige udmøntning i 2021 foretages dog først i forbindelse med budgetforliget for 2021, når den endelige økonomiske ramme kendes.

Veldrevet hospital – krav til Aarhus Universitetshospital i budget 2020

Forligspartierne ønsker, at prioriteringen af midler til Aarhus Universitetshospital skal følges af målrettede krav.

Målene understøtter de initiativer, Aarhus Universitetshospital har sat i værk under overskriften veldrevet hospital. Det er således en klar forudsætning fra forligspartiernes side, at nedenstående krav overholdes:

- *Overholdelse af de aftalte økonomiske rammer*
Hospitalet skal fremadrettet overholde de aftalte økonomiske rammer. Det er aftalt, at Aarhus Universitetshospital i 2019 må have et merforbrug på 175 mio. kr. og i 2020 et merforbrug på 60,7 mio. kr. Fra og med 2021 forventes det, at hospitalet har fået dækket den samlede ubalance på 275 mio. kr. og hospitalet skal fremadrettet være i økonomisk balance. Det vil sige, at hospitalet ikke må have merforbrug fra og med 2021 målt på det bogførte regnskabsresultat.

De sædvanlige overførselsregler gælder, så afvigelsen i de enkelte år overføres til kommende år. Den nærmere profil for afbetaling af merforbrug aftales, når de endelige regnskabsresultater er kendt.
- *Stabil drift og kapacitet på operationsområdet*
Kapaciteten på operationsområdet skal medio 2020 op på mindst 1.000 operationer om ugen.
- *Målopfyldelse af patientrettigheder for udredningsret og kræftpakker*
Hospitalet skal løbende fremvise fremgang på opfyldelse af patientrettigheder inden for
  - Udredningsretten
  - Kræftpakker
- *Omstilling til udvikling*
Aarhus Universitetshospital er et fagligt stærkt hospital, og udviklingen skal yderligere forstærkes. En af regionens sigtelinjer er "Et stærkt universitetshospital i højeste internationale klasse", hvor grundlaget for investeringerne skabes gennem effektiv drift. Hospitalet skal være et 'Fagligt fyrtårn' med fokus på

forskning, faglig udvikling og faglige mål – såvel i Region Midtjylland som i det vstdanske område. Det 'Faglige Fyrtårn' skal være katalysator for udviklingen af fagligheden til gavn for alle borgere i regionen.

Omstillingen til udvikling betyder, at hospitalet ved at arbejde med effektiviseringer og transformation opnår frigivelse af midler, der f.eks. kan bruges til finansiering af nye behandlinger. Budgettet til Aarhus Universitetshospital øges i forbindelse med budgetforlig 2020. Sammen med den færdige indflytning i de nye rammer er det forligspartiernes forventning, at hospitalet kan frigive ressourcer til yderligere råderum til fortsat udvikling. Fra 2021 er det således forudsat, at puljen til nye behandlinger afskaffes, idet disse finansieres af den mere effektive drift på Aarhus Universitetshospital.

Den løbende omprioritering på baggrund af effektiviseringer kræver et vedvarende fokus fra hospitalets side for at nå målene som et veldrevet hospital.

Realvækst til de somatiske hospitaler og psykiatrien

Somatiske hospitaler

Realvæksten i økonomiaftalen for 2020 er til dels givet for at "pengene følger med" til det demografiske træk, der følger af befolkningsudviklingen. Forligspartierne ønsker på den baggrund at fordele en del af realvæksten til hospitalerne med henblik på at imødegå de problemstillinger, der er på de enkelte hospitaler, herunder det demografiske træk.

De hermed udmøntede midler kan frit anvendes af hospitalsledelserne til at imødegå de forskellige problemstillinger, der er på de enkelte hospitaler. Det kan eksempelvis være det demografiske træk eller interne sparekrav. Forligspartierne er enige om at fordele 87,7 mio. kr. til de somatiske hospitaler og psykiatrien. De 87,7 mio. kr. fordeles efter størrelsen på hospitalernes bruttobudget ekskl. medicin.

Psykiatri

I løbet af de senere år er der på nationalt plan og i Region Midtjylland sat fokus på udvikling af psykiatrien. På nationalt niveau blev der både i Økonomiaftale 2019, Finanslov 2019 og Aftale om satspuljen på sundhedsområdet 2019-2022 afsat midler til at styrke psykiatrien. Psykiatrien i Region Midtjylland har modtaget 27,4 mio. kr. årligt fra Finanslov 2019 og Satspuljen 2019-2022, heraf 19,6 mio. kr. årligt i varige midler. Disse midler skal dels kompensere for, at målgruppen for udskrivnings- og koordinationsplaner øges, og dels anvendes til opgradering af eksisterende sengekapaletet til intensivsenge.

I budget 2018 blev der endvidere afsat 10 mio. kr. til et løft af psykiatrien. Dette beløb blev hævet med yderligere 15 mio. kr. i konstitueringsaftalen for regionsrådet 2018-2021. I budget 2019 blev der derudover afsat 7,1 mio. kr. samt 42,9 mio. kr. fra Økonomiaftalen 2019, så der i alt blev udmøntet 50 mio. kr. til psykiatrien fra 2019. Midlerne er bl.a. udmøntet til at øge sengekapaletet og personalebemandingen, videreførelse af tværfagligt udgående teams i børne- og ungdomspsykiatrien samt til at styrke indsatsen for borgere med psykisk sårbarhed og psykisk sygdom i nærmiljøet. I alt er der i 2018 og 2019 prioriteret 102,4 mio. kr. til psykiatrien, hvoraf de 94,6 mio. kr. er varige midler.

Konkret blev der i budget 2019 afsat driftsmidler til etablering af et nyt sengeafsnit i psykiatrien. I det forløbne år er der arbejdet med forskellige scenarier for placering af afsnittet. Forligspartierne er enige om, at regionsrådet ultimo 2019 skal tage beslutning om placering af det nye sengeafsnit. Indtil sengeafsnittet står klar til ibrugtagning ultimo 2021, er forligspartierne enige om, at buffersengene på Aarhus Universitetshospital, Psykiatrien, fortsætter. Derefter vurderes behovet for buffersenge igen. Finansieringen af anlægs-omkostningerne fremgår af budgetforligets afsnit om 'Anlæg'.

Med finansloven for 2019 blev der på landsplan afsat 70 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til opgradering af eksisterende sengepladser til intensivsenge. Forligspartierne lægger vægt på, at opgraderingen til intensivsenge i Region Midtjylland sker under hensyntagen til den geografiske balance i regionen. Forligspartierne imødeser et oplæg fra administrationen om den konkrete placering.

I lyset af ovenstående indsatser er forligspartierne enige om, at der i budget 2020 afsættes 10,6 mio. kr., som udgør Psykiatriens andel af den realvækst, der fordeles til de somatiske hospitaler og psykiatrien. På baggrund af oplæg fra direktionen kommer Psykiatri- og Socialudvalget med et konkret forslag til, hvordan de 10,6 mio. kr. udmøntes til fx indsatser for de sværest syge patienter, indsatser i forhold til mennesker med selvskadende adfærd, forbedret mental sundhed hos børn og unge og kompetenceudvikling af personale.

Forligspartierne imødeser Finanslov 2020 og regeringens bebudede 10-års plan for psykiatrien. Det forventes, at 10-års planen bl.a. vil indeholde initiativer målrettet forebyggelse af psykisk sygdom, bedre sammenhæng i behandlingsforløb, nedbringelse af ventetider og forøget kapacitet i psykiatrien. Forligspartierne ønsker at indgå konstruktivt i arbejdet med planen. Forligspartierne er særligt optaget af, at der med planen afsættes midler til etablering og drift af øget almenpsykiatrisk sengekapacitet eller flere ambulante pladser i 'Psykiatrihusene'.

Forligspartierne ønsker at afsætte 1 mio. kr. pr. år i årene 2021-2022-2023 til forskning indenfor psykiatri, herunder internationalt forskningssamarbejde. Midlerne afsættes fra puljen til styrkelse af sundhedsforskningen i Region Midtjylland.

Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens

Forligspartierne afsætter 33,2 mio. kr. i 2020 til at håndtere den strukturelle ubalance på Regionshospitalet Randers, der bl.a. bunder i høj produktivitet. Forligspartierne aftaler herudover at tildele midler til Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens i de kommende år, således at budgetterne på de to hospitaler bringes i balance. Fordelingen af midlerne mellem de to hospitaler de enkelte år fremgår af nedenstående tabel 3.

Tabel 3. Fordeling af midler til Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens

Mio. kr.	2020	2021	2022	2023 og frem
Regionshospitalet Randers	33,2	27,7	27,4	17,0
Regionshospitalet Horsens	0,0	0,0	15,0	15,0
I alt	33,2	27,7	42,4	32,0

Personlig medicin – Til Aarhus Universitetshospital

Personlig Medicin dækker over en udvikling i sundhedsvæsenet, hvor bl.a. forebyggelse og behandling i højere grad tilpasses den enkelte patients individuelle biologi og fysiologi. Det overordnede formål er at kunne diagnosticere og klassificere sygdomme bedre, så behandlingen kan tilpasses den enkelte patient. Det skal hjælpe til at øge virkningen af behandlingen og mindske bivirkninger.

Personlig medicin er et område i stor faglig udvikling. Forligspartierne prioriterer 17 mio. kr. til området i 2020 og frem, for at Region Midtjylland fortsat skal arbejde med udvikling inden for personlig medicin og sikre Region Midtjyllands borgere endnu bedre behandlingstilbud fremadrettet i kraft af udbredelsen af personlig medicin.

Midlerne tilgår Aarhus Universitetshospital og indgår som en del af de midler, hospitalet tilføres til at håndtere den økonomiske ubalance.

Flash glukosemålere

På diabetesområdet er der kommet en ny type glukosemåler, der hedder Flash glukosemåler, hvor patienten måler sin glukoseværdi ved hjælp af en scanner. Forligspartierne afsætter 10,5 mio. kr. til flash glukosemålere, hvorved der er afsat midler til, at voksne patienter med en dårligt reguleret sukkersyge (diabetes type 1) skal tilbydes en glukosemåler.

Styrket indsats i det nære sundhedsvæsen

Region Midtjylland prioriterer udviklingen af det nære sundhedsvæsen. I samarbejde med kommuner og almen praksis arbejder Region Midtjylland med afsæt i sundhedsaftalen for at skabe et endnu mere nært og sammenhængende sundhedsvæsen for borgerne i regionen.

Forligspartierne afsætter derfor 15,0 mio. kr. til yderligere styrkelse af det nære sundhedsvæsen. Konkret ønsker forligspartierne at styrke indsatsen på tre områder:

- Styrke det nære sundhedsvæsen og implementering af sundhedsaftalen
- Medfinansiering af anlægsprojekter i regionens sundhedshuse
- Etablere gode fysiske rammer for de kommunale og regionale funktioner i Lemvig Sundhedshus.

Sundhedsaftalen

Region Midtjylland har netop indgået en ny sundhedsaftale med kommunerne og almen praksis, der skal udmøntes de kommende år. Sundhedsaftalen bygger på visioner om bl.a. 'På borgerens præmisser' og 'Sundhedsløsninger tæt på borgeren'. De udvalgte indsatsområder er 'Sammen om ældre borgere', 'Fælles investering i forebyggelse'

samt 'Udvikling af den nære psykiatri'. Forligspartierne ønsker at styrke det nære sundhedsvæsen og implementering af sundhedsaftalen og afsætter 5,2 mio. kr. hertil.

Sundhedshuse

Region Midtjyllands sundhedshuse danner en fælles ramme om et tæt tværfagligt og tværsektorielt samarbejde mellem kommuner, praksissektor, hospitaler og civilsamfund med et centralt fokus på sammenhæng og nærhed for borgeren. Region Midtjylland fokuserer på, at de regionale sundhedshuse styrker sundheden og egenomsorgen for den enkelte borger samt forebygger sygdom. Konkrete sundhedsindsatser i de enkelte sundhedshuse tager afsæt i den lokale befolknings behov.

Der skal i den kommende Investeringsplan i lighed med tidligere år afsættes en pulje til medfinansiering af anlægsprojekter i regionens sundhedshuse. Der planlægges foreløbigt øremærket 5 mio. kr. til øget investering på dette område. Beløbet vil fragå råderummet jf. afsnit om anlæg.

Styrkelse af det nære sundhedsvæsen i Lemvig Kommune

Forligspartierne ønsker at styrke det nære og sammenhængende sundhedsvæsen i Lemvig Kommune. Region Midtjylland har pr. 1. september 2019 etableret en regionsdrevne almen lægeklinik i Lemvig og har i den forbindelse afsat 1 mio. kr. årligt til udviklingsinitiativer i regi af klinikken i de 6 år, ministeriet har givet tilladelse til, at regionen må drive klinikken. Samtidigt udvikler og udbygger regionen Lemvig Sundhedshus i samarbejde med Lemvig Kommune.

En renovering og ombygning af de fysiske rammer i Lemvig Sundhedshus betyder, at kommunale og regionale funktioner kan understøtte en større oplevelse af sammenhæng for patienterne og et tættere samarbejde på tværs af sektorer i Lemvig.

Forligspartierne afsætter derfor 4,8 mio. kr. til nedrivning, ombygning og renovering af Lemvig Sundhedshus. De 4,8 mio. kr. finansieres med 3,1 mio. kr. fra Puljen til drift og vedligehold og med 1,7 mio. kr. fra Huslejepuljen. Lemvig Sundhedshus kan med denne bevilling samt de midler, Region Midtjylland blev tildelt i 2011 og 2018 fra Sundheds- og Ældreministeriet, gennemgå en gennemgribende renovering.

Høretabsbehandling

Der er lange ventetider til høretabsbehandling. Regionsrådet har allerede øget kapaciteten til høretabsbehandling på hospitaler for 2019-2022. Presset på høretabsbehandling forventes at vokse yderligere, blandt andet fordi der bliver flere ældre. Forligspartierne ønsker derfor at styrke området yderligere og afsætter 3 mio. kr. til flere høretabsbehandlinger.

Anlæg

Region Midtjyllands investeringsplan skal medvirke til at sikre effektiv drift, større patientsikkerhed og høj kvalitet i sundhedsvæsenet. Udover gennemførelsen af de tre kvalitetsfondsprojekter understøtter investeringsplanen via anlægsrammen, leasingoptag samt driftsanskaffelser nødvendige anlægsprojekter og udstyrsinvesteringer på alle hospitalerne, herunder Psykiatrien, samt regionale funktioner på tværs af hospitalsenhederne.

Økonomiaftalen for 2020 giver Region Midtjylland et løft på 12 mio. kr. på anlægsområdet. Med forventning om, at dette fastholdes i de efterfølgende år, giver det et samlet løft i perioden 2020-2027 på 96 mio. kr. Det samlede råderum i perioden frem til 2027 udgør med nuværende forudsætninger og dispositioner herefter knap 900 mio. kr., som primært ligger i årene 2024-2027. Der er således rum til at foretage nye prioriteringer, men for at nye projekter kan rummes i de førstkomende år, vil andre skulle udskydes til den senere periode med ledige anlægsmidler.

Der vil blive lavet forslag til en ny investeringsplan for perioden frem til 2028 inklusiv udspecificering af 2020 og 2021, når den kommende Sundheds- og Hospitalsplan forventeligt er godkendt i 2. kvartal 2020, og der på basis heraf er gennemført dialogrunde med alle hospitalsenheder og øvrige bevillingshavere om behov i den kommende periode.

Der vil i den kommende Investeringsplan særligt være fokus på behovet for at kunne finansiere nye lokaler til Hospitalsapoteket samt til MidtVask, således at disse som planlagt kan fraflytte Nørrebrogade-matriklen, når lejeaftalen udløber i 2023. Der blev truffet beslutning om anlægsfinansiering af nyt Hospitalsapotek i februar 2019 og om anlægsfinansiering af nyt Vaskeri i september 2019. Budgettet for Hospitalsapoteket er indeholdt i ovenstående forventninger til råderum i den kommende periode. Anlæg af nye lokaler til vaskeri forventes at koste

ca. 62 mio. kr., som vil fragå råderummet. Projekterne forventes opført samlet i Servicebyen ved Aarhus Universitetshospital i Skejby.

Yderligere skal det søges at anvise anlægsfinansiering til etableringen af et nyt, alment sengeafsnit med 12 pladser i behandlingspsykiatrien. Der tages udgangspunkt i scenarie 2 (Regionspsykiatrien Horsens) eller scenarie 4 A og B (Aarhus Universitetshospital Psykiatrien) fra behandlingen af sagen på Psykiatriudvalgets møde i september 2019. De forskellige løsningsmodeller skal afklares nærmere, men der forventes en anlægsomkostning mellem 20 og 30 mio. kr. Det endelige beløb vil fragå råderummet.

I den nuværende prioritering er der øremærket 71,7 mio. kr. til udbedring af vedligeholdelseefterslæb på regionens ejendomme, svarende til den ikke-udbedrede del af det behov, der blev registreret i Bygningssyn 2016. Det vurderes, at der ved den kommende udmøntning af øremærkede midler for perioden frem til 2022 er behov for at fremrykke Bygningssyn 2016-projekter på samlet ca. 11,7 mio. kr., der er registreret på Regionshospitalet Silkeborg. Anlægsprojektet igangsættes i 2021.

Der foretages i øjeblikket væsentlige investeringer på alle regionens sundhedshuse som et bidrag til sammenhæng og nærhed for borgerne. Finansieringen kommer fra mange af parterne i det nære sundhedsvæsen, herunder også Staten, en række kommuner samt private aktører. Sammenlagt investeres der i disse år ca. 70 mio. kr. på renovering, ombygning og investering i udstyr, således at rammerne om de nære sundhedstilbud til regionens borgere styrkes. Der skal i den kommende Investeringsplan i lighed med tidligere år afsættes en pulje til medfinansiering af anlægsprojekter i regionens sundhedshuse. Der planlægges foreløbigt øremærket 5 mio. kr. til øget investering på dette område. Beløbet vil fragå råderummet.

Forligspartierne vil sikre, at der så hurtigt som muligt indføres køl på sengestuerne på den nybyggede del af Aarhus Universitetshospital. Arbejdet igangsættes umiddelbart.

Ved fuld indarbejdelse i den kommende Investeringsplan efterlader dette et råderum på knap 800 mio. kr. i perioden frem til 2027. Der vil skulle fastlægges en ændret profil for en række af de investeringer, der hidtil har været planlagt gennemført i de førstkommande år, for at rumme anlægsprojekterne på det ønskede tidspunkt. Den fornærede prioritering vil indgå i forslaget til Investeringsplan.

5. Socialområdet

Forligspartierne ønsker, at Region Midtjylland skal udvikle og styrke sin position som en attraktiv samarbejdspartner for kommunerne i forhold til at forbedre vilkårene for mennesker med handicap, socialpsykiatriske problemstillinger samt socialt udsatte børn og unge.

Med et målrettet fokus på borgerens udviklingsmuligheder er afsættet borgernes forskellige forudsætninger, ønsker og ressourcer. Borgeren skal altid inddrages i beslutninger vedrørende egen handleplan med hensyntagen til den enkeltes ståsted og muligheder. Der skal være fokus på borgerens trivsel og udvikling i tilbuddet, og der skal lyttes og læres af de oplevelser, borgerne har med den socialfaglige indsats.

De regionale specialområder tilbyder kommunerne ydelser til en bred vifte af borgere med meget varierende handicap og med et særligt fokus på højt specialiserede ydelser til borgere indenfor de mest sjældne, behandlingskrævende eller komplekse handicap. Derfor ønsker forligspartierne, at der opretholdes et særligt fokus på at fastholde og videreudvikle de faglige specialmiljøer, som er etableret og under udbygning i alle regionens specialområder. Herunder skal sikres en fortsat udvikling af de bygningsmæssige rammer for de sociale tilbud.

Det indebærer en særlig opmærksomhed på udvikling og anvendelse af viden om, hvilke sociale indsatser der virker på tværs af sektorer. Derfor skal praksisnær forskning, systematisk evaluering af nye indsatser og udbredelse af gode resultater styrkes, og specialområdernes fagpilotuddannelser skal fortsat videreudvikles.

Forligspartierne ønsker, at Region Midtjylland målrettet og løbende arbejder med at udvikle socialområdet til at blive så effektivt som muligt. Region Midtjylland skal levere fagligt og økonomisk attraktive tilbud og samtidig dokumentere indsatsen og resultaterne. Dokumentationen foretages med henblik på at producere og anvende data og ny viden til at optimere den fremtidige indsats.

Forligspartierne ønsker endvidere fortsat fokus på borgerens fysiske og mentale sundhed samt arbejde for lighed i sundhed. Mange borgere på de sociale tilbud har forhøjet risiko for somatiske sygdomme. Region Midtjylland skal støtte op om den enkelte borger og igangsætte initiativer i forhold til sund livsstil. En sådan indsats vil i høj grad også medvirke til at styrke og fastholde resultaterne af den øvrige socialfaglige indsats.

Der er i Rammestaften for 2019-2020 lavet en takstafte, hvor taksterne skal reduceres med minimum 2 % frem mod 2022. Region Midtjylland mangler at udmønte en takstreduktion på ca. 1 %, hvilket er indarbejdet i budgettet for 2020. Besparelsen udmøntes primært ved en reduktion af det administrative overhead.

6. Regional Udvikling

Målbilledet for Regional Udvikling har været under forandring som følge af, at erhvervs-udviklingsområdet ikke længere er en del af det regionale udviklingsområde. Målbilledet afventer, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse godkender Den Regionale Udviklingsstrategi. Regionsrådet vil blive forelagt et målbillede med indikatorer, når godkendelsen foreligger. Målbilledet vil være baseret på FN's verdensmål for bæredygtig omstilling.

I 2020 er der på Regional Udviklings område 18 mio. kr. i ekstraordinære indtægter som følge af ændret praksis vedrørende tidligere håndtering af tjenestemandspensioner.

Forligspartierne er enige om at udmønte de ekstraordinære indtægter med 6 mio. kr. til sundheds-innovation, 6 mio. kr. til grøn omstilling og klima samt 6 mio. kr. til jordforurening.

Herudover er forligspartierne enige om at afsætte 4 mio. kr. til en regional eventpulje under kulturområdet. Beløbet vil fra 2021 og frem være på 2 mio. kr. årligt.

Endelig er forligspartierne enige om, at der i 2020 afsættes en pulje til handleplansaktiviteter – Handleplan 2020 – på 25,5 mio. kr., stigende til 27,5 mio. kr. i 2021 og frem. Midlerne henstår til senere udmøntning inden for handleplansområderne Mobilitet og landdistrikter, Sundhedsinnovation, Bæredygtighed og Grøn omstilling, Klima og Udvikling af arbejdskraftressourcer på uddannelsesområdet. Udover midler til udmøntning af aktiviteter inden for Handleplan 2020 er forligspartierne enige om, at der skal prioriteres midler til et permanent løft af jordforureningsområdet.

Den konkrete udmøntning vil tage udgangspunkt i den regionale udviklingsstrategi og tilhørende flerårige handleplaner og vil blive forelagt regionsrådet i december 2019.

Tabel 4. Udmøntning af budgetforlig på det regionale udviklingsområde

Mio. kr.	Fordeling af ekstraordinære indtægter, 2020	Regionale udviklingsaktiviteter	
		2020	2021 og frem
<i>Midler til prioritering</i>	18,0	29,5	29,5
Sundhedsinnovation	-6,0		
Bæredygtighed og klima	-6,0		
Jordforurening	-6,0		
Eventpulje under kultur		-4,0	-2,0
Pulje til handleplansaktiviteter m.v., til senere udmøntning	0,0	-25,5	-27,5

Regionale udviklingsaktiviteter

Regionerne har en vigtig rolle i forhold til at løse opgaver inden for en velfungerende kollektiv trafik, kultur, uddannelse og miljø. Herudover præciseres det i økonomaftalen for 2020, at regionerne har en vigtig rolle i forhold til den fremtidige udvikling i regionen, når det handler om en velfungerende infrastruktur, udvikling af yderområder, natur og rekreative formål, grøn omstilling og klimatilpasning, grænseoverskridende arbejde og understøttelse af FN's verdensmål med særligt fokus på verdensmål 3 om sundhed og trivsel.

Med udgangspunkt i den regionale udviklingsstrategi og de flerårige handleplaner vedtages ultimo 2019 en Handleplan 2020, som nærmere fastlægger aktiviteter og udmøntning af midlerne afsat til handleplansaktiviteterne.

Sundhedsinnovation

Forligspartierne er enige om at styrke indsatsen for sundhedsinnovation og afsætter i 2020 ekstraordinært 6 mio. kr. til en indsats, der skal medvirke til at understøtte hospitalerne i deres innovationsarbejde, herunder udvikle samarbejde med iværksættervirksomheder og etablerede virksomheder om sundhedsinnovation. Forslag til konkret udmøntning vil fremgå af Handleplan 2020 – jf. ovenfor.

I udmøntningen af de regionale udviklingsmidler forventes det, at der afsættes ressourcer til en fortsat indsats inden for sundhedsinnovation. Sundhedsinnovation handler om at få viden, udvikling og teknologiske muligheder til at spille sammen i praksis for at skabe bedre velfærd og livskvalitet for patienter og borgere.

Sundhedsinnovation hviler på en erkendelse af, at det kræver nye partnerskaber at finde nye løsninger på de store udfordringer inden for sundhedsområdet med stigningen i f.eks. antallet af ældre, sårbare unge og nye behandlingsmuligheder.

Grøn omstilling og klima

Forligspartierne er enige om, at der ekstraordinært afsættes 6 mio. kr. til at sikre en effektiv implementering af den bæredygtighedsstrategi, som regionsrådet skal vedtage i 2020.

Forligspartierne er enige om, at den kommende bæredygtighedsstrategi skal tilslutte sig regeringens mål om en 70 % reduktion af CO₂ og andre klimagasser i 2030 i forhold til 1990. Bæredygtighedsstrategien skal anviser konkrete veje til at nå dette overordnede mål.

Det ligger forligspartierne på sinde, at regionsrådet inddrages løbende i udarbejdelsen af indsatserne og handleplanerne omkring bæredygtighed - grøn omstilling og klima. I indsatserne kan fx indgå ladestandere, solceller og overvejelser om grønne agenter mv.

I arbejdet er indsatsen omkring 'Det bæredygtige hospital' afgørende, og forligspartierne ønsker med den kommende bæredygtighedsstrategi at sætte en klar og ambitiøs retning for at understøtte hospitalernes, institutionernes og regionshusenes omstilling til bæredygtig drift.

Forligspartierne er enige om, at regionen i sin drift skal indkøbe mere bæredygtigt, genbruge mere og reducere affald så meget som muligt. Heri ligger, at regionen skal gå foran for at fremme cirkulær økonomi. Ligeledes skal de hidtidige spæde, men gode, erfaringer med at reducere og genanvende plast samt at reducere madspild udbredes og intensiveres.

Tilsvarende skal der være et stærkt fokus på at reducere forbrug af el, vand og varme.

De konkrete mål og indsatser vil blive fastlagt i bæredygtighedsstrategien og udmøntningen heraf. Aktiviteterne for 2020 vil fremgå af udmøntningen af handleplan 2020.

Forligspartierne ønsker at fremme 'Bæredygtig mobilitet'. Det gælder den kollektive trafik, hvor regionen i samarbejde med kommunerne, Midttrafik, private aktører og borgere vil tage initiativ til, at der udarbejdes subregionale mobilitetsplaner. Heri indgår også at optimere mobiliteten omkring regionens hospitaler. Samtidig skal der arbejdes på, at den regionale bus- og togtrafik, i forbindelse med kommende udbud og anskaffelser, omstilles til bæredygtig transport.

Bæredygtig mobilitet skal også omfatte initiativer i forhold til regionens egen drift, dvs. personale-transport samt kørsel af patienter og varer.

Forligspartierne ønsker at styrke regionens klimaindsats og sikre, at regionen gives en central rolle i den kommende klimalovgivning. Indsatsen sker dels gennem klimaforebyggende tiltag beskrevet ovenfor og gennem indsatser i forhold til klimatilpasning. Samarbejdet med kommuner og andre parter i regi af Coast to Coast Climate Challenge skal styrkes yderligere, og regionen skal gå foran i forhold til nye tiltag som f.eks. multifunktionel jordfordeling.

Forligspartierne vil i 2020 nedsætte et midlertidigt udvalg om klima og bæredygtighed. Udvalget skal følge og drøfte arbejdet med bæredygtig omstilling af regionens interne drift, herunder implementeringen af bæredygtighedsstrategien, samt give anbefalinger til tiltag, som regionen kan igangsætte indenfor den bæredygtige omstilling.

Sideløbende hermed skal udvalget følge og udvikle de initiativer og partnerskaber, som regionen deltager i indenfor klimaområdet samt bidrage til udviklingen af nye konkrete initiativer, der kan understøtte omstillingen af den interne drift.

Kultur/Eventpulje

Der etableres en regional eventpulje for tiltrækning og gennemførelse af store internationale sports- og kulturevents til gennemførelse i Region Midtjylland. Puljen er tiltænkt kommuner i regionen, der vil ansøge om at blive værtskommune for sådanne events.

Eventpuljen skal bidrage til at virkeliggøre regionsrådets regionale udviklingsstrategis ambition om, at Region Midtjylland skal være en attraktiv og bæredygtig region for alle. Store internationale sports- og kulturevents er med til at synliggøre og brande regionen og gøre det mere attraktivt at bo og leve i regionen, ved at befolkningen kan tage del i sådanne begivenheder.

Regionsrådet vil fastsætte de nærmere vilkår for puljen.

Forligspartierne er enige om at afsætte 4 mio. kr. i 2020, faldende til 2 mio. kr. i overslagsårene, til sports- og kulturevents.

Miljø: Jordforurening, herunder generationsforureninger samt råstoffer

For at styrke regionens indsats i forhold til de "almindelige" jordforureninger afsætter forligspartierne 6 mio. kr. som et ekstraordinært tilskud i 2020. Herudover er forligspartierne enige om, at der i forbindelse med udmøntningen af puljen til handleplansaktiviteter prioriteres midler til et permanent løft af jordforureningsområdet.

Region Midtjylland har i 2019 modtaget 30 mio. kr. fra staten og tilsagn om yderligere 20 mio. kr. i 2020 til at gennemføre en indsats på generationsforureningerne på Harbøre Tange. Forligspartierne forudsætter, at midlerne anvendes til en fremtidig oprensning af forureningerne på Harbøre Tange og forberedende aktiviteter i den forbindelse. Forligspartierne vil forstærke dialogen med staten om at afsætte yderligere ressourcer til oprydning af generationsforureningerne ved Høfde 42 og/eller Cheminovas gamle fabriksgrund på Harbøre Tange.

7. Administration

I forbindelse med budget 2019 vedtog regionsrådet administrative besparelser i 2019 og 2020. I økonomiaftalen for 2019 blev der besluttet et omprioriteringsbidrag på 1 % på både sundhedsområdet og Regional Udvikling. Regionsrådet besluttede i forbindelse med Spareplan 2019-2020 at gennemføre besparelser på det administrative område som følge heraf.

I 2019 blev der vedtaget administrative besparelser på sundhedsområdet på i alt 13 mio. kr. på centrale stabe og hospitalernes administrationer samt 7,8 mio. kr. på Regional udvikling.

Der blev ligeledes besluttet administrative besparelser i budget 2020 på sundhedsområdet. Dels ved et yderligere omprioriteringsbidrag på 1 % i 2020 svarende til 13 mio. kr. på centrale stabe og hospitalernes administrationer, og dels ved en ekstra administrativ besparelse på 10 mio. kr. i 2020 på de centrale stabe.

Forligspartierne fastholder de besluttede administrative besparelser i budget 2020.

8. Hensigtserklæringer

A. Realisering af ambitionen om et sundhedsvæsen på patientens præmisser

Realisering af ambitionen om et sundhedsvæsen på patientens præmisser er meget væsentligt for regionsrådet. Ikke mindst i forbindelse med beslutninger om behandlingsintensitet, herunder medicinering, er det vigtigt at kende patientens præferencer. Regionsrådet vil derfor følge realiseringen af planerne om at indføre nye metoder til fælles beslutningstagen på ikke mindst kræftområdet.

B. Familiehus i Gødstrup

TrygFondens Familiehus i henholdsvis Skejby og Hammel fungerer som bolig for familier til alvorligt syge børn, der er indlagt. Husene er en base for de familier, som på grund af barnets sygdom har svært ved at få privatlivet til at hænge sammen under barnets indlæggelse.

Forligspartierne ønsker at undersøge, hvorvidt der kan etableres et familiehus i Gødstrup.

C. Digital transformation

Regionsrådet har en ambition om et bæredygtigt sundhedsvæsen på patientens præmisser. Borgerne har berettigede forventninger om, at den generelle teknologiudvikling i samfundet også anvendes i sundhedsvæsenet og bidrager til, at det bliver lettere at være borger og bruger af sundhedsvæsenet. Det skal være lettere som borger at være aktør i eget forløb.

Forligspartierne ønsker f.eks. et særligt fokus på brugen af kunstig intelligens og virtuelle konsultationer. Der skal fx ses nærmere på allerede udviklede løsninger – f.eks. løsninger inspireret af funktionaliteten fra Babylon Health i England. Forligspartierne vil sikre, at de fremtidige prioriteringer understøtter den digitale transformation.

Sundhedsvæsenet må derfor transformere sig, og teknologi/digitalisering er et bærende element heri. Regionsrådet har allerede vedtaget en digitaliseringsstrategi for Region Midtjylland, hvor de overordnede mål er, at det skal være lettere at være borger og lettere at være ansat i Region Midtjylland. Disse spor vil også afspejle sig i Sundheds- og hospitalsplanen, som regionsrådet forelægger i 2020.

D. God kommunikation

Det er vigtigt, at der er nem og klar kommunikation mellem borgere/patienter og medarbejdere på regionens arbejdspladser. Forligspartierne ønsker, at det som led i rekrutterings- og ansættelsesprocesser sikres, at nyansatte har tilstrækkelige dansk kundskaber.

E. Fælles akutmodtagelse som udviklingsområde

Region Midtjylland går forrest i Danmark med samling af modtagelse af patienter med akut psykiatrisk og akut somatisk sygdom. Formålet er afstigmatisering af psykiatrisk sygdom og bedre adgang til alle specialistkompetencer for alle typer akutte patienter.

Da der er tale om et udviklingsområde, sættes der i de kommende år skarpt ledelsesmæssigt fokus på området med henblik på at sikre, at de gode løsninger deles på tværs af hospitaler, akutafdelinger og psykiatri. Dette gælder både i forhold til patientoplevelse, effekt, organisation og udvikling og fastholdelse af kompetencer hos det personale, der modtager de akutte psykiatriske patienter.

F. Socialt udsatte og sårbare

Det ligger forligspartierne på sinde at forbedre forholdene for sårbare og udsatte borgere i Region Midtjylland. Forligspartierne imødeser det samarbejde, der er sat i gang, med henblik på at etablere en indsats for sårbare og udsatte borgere i ligeværdigt samarbejde med kommunerne.

G. Øget samarbejde med Grønland

Det grønlandske hjemmestyre har tradition for at samarbejde med Region Midtjylland f.eks. indenfor retspsykiatri og udvikling af retspsykiatriske institutioner i Grønland. Forligspartierne ønsker at afsøge mulighederne for et øget samarbejde med Grønland, herunder f.eks. vikaraftaler og praktikaftaler.

H. Abortrådgivning

Regionen er forpligtet til både at støtte og rådgive kvinder, der anmoder om abort. Forligspartierne ønsker at undersøge den aktuelle praksis på hospitalerne og i praksissektoren, idet regionsrådet ønsker at sikre sig, at tilbuddene alle steder gives i overensstemmelse med sundhedslovens § 100.

I. Innovation og indkøb

Region Midtjylland vil arbejde med indgåelse af partnerskaber med leverandører og iværksættere om udvikling af innovative løsninger med efterfølgende muligheder for afsætning til regionen. Partnerskabsaftalerne vil blive udarbejdet i overensstemmelse med udbudsloven.

J. Håndtering af kontrolbud mv.

Der udarbejdes en redegørelse for OECD's principper for prissætning i det offentlige sammenlignet med de principper, Region Midtjylland anvender.

Viborg, den 8. oktober 2019

På vegne af partierne:

Socialdemokraterne	
Radikale Venstre	
Det Konservative Folkeparti	
Socialistisk Folkeparti	
Liberal Alliance	
Kristendemokraterne	
Dansk Folkeparti	
Psykiatrilisten	
Venstre	
Enhedslisten	
Alternativet	

SUNDHED

2 Sundhed

2.1 Indledning

Fakta om Sundhed i Region Midtjylland

Regionen skal drive og udvikle sundhedsvæsenet og være med til at levere mest mulig sundhed for pengene.

Drift

Samlet udgiftsbaseret driftsbudget for Sundhed: 24.812,6 mio. kr.

* Somatiske hospitaler mv.	17.390,0 mio. kr.
* Psykiatri	1.886,6 mio. kr.
* Praksissektor og Tilskudsmedicin	5.107,4 mio. kr.
* Servicefunktioner	428,6 mio. kr.

Anlæg

Samlet udgiftsbaseret anlægsramme for Sundhed: 1.093,4 mio. kr.

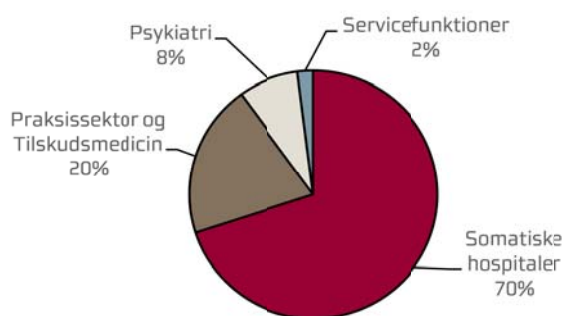
* Investeringsramme	540,6 mio. kr.
* Anlægsramme for kvalitetsfundsprojekter	552,8 mio. kr.

Opgaver

- * Hospitalerne
- * Psykiatriske afdelinger
- * Nære Sundhedstilbud: Privatpraktiserende læger, privatpraktiserende speciallæger og andre tilbud inden for sygesikringsområdet (fysioterapeuter, tandlæger, kiropraktorer, psykologer og fodterapeuter)
- * Det præhospitalt beredskab, herunder ambulance- og akutbilstjerne
- * Tilskud til medicin
- * Derudover kommer en række opgaver inden for forskning, udvikling, uddannelse og samarbejdsopgaver med kommunerne

Ansatte

Antal helårsstillinger: 24.945

Somatiske hospitaler

Hospitalerne er organisatorisk samlet i 5 enheder

Psykiatri

Overblik over psykiatrien i Region Midtjylland

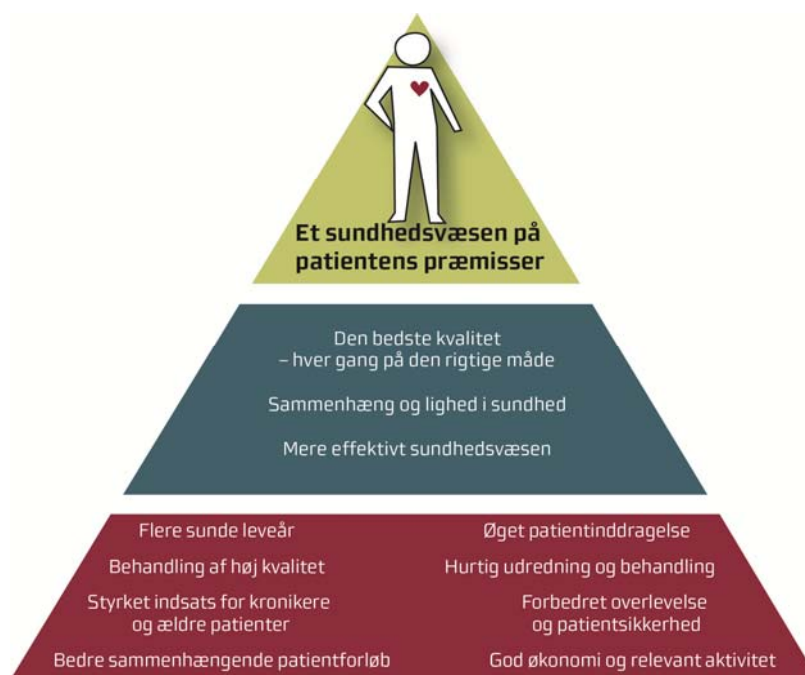

Målbillede på Sundhed – Et sundhedsvæsen på patientens præmisser

Region Midtjylland styrer sine aktiviteter på sundhedsområdet ud fra målbilledet: »Et sundhedsvæsen på patientens præmisser«. Målbilledet sætter rammerne for arbejdet med de nationale mål og skal sikre, at vi sammentænker relevant aktivitet, god økonomi og høj kvalitet, så vi får mest mulig sundhed for de ressourcer, vi har til rådighed. Regionens målbillede samt de nationale mål angiver dermed den retning, vi ønsker at styre vores sundhedsvæsen imod.

Med økonomiaftalen for 2019 bliver sundhedsvæsenet for fremtiden i endnu højere grad styret ud fra nogle af de principper, Region Midtjylland har ønsket og haft fokus på de seneste år. Med økonomiaftalen blev der nemlig knyttet an til en ny styring af sundhedsvæsenet, hvor vi går væk fra et fokus på aktivitet, og i stedet styrer ud fra nøglebegreber som kvalitet og nærhed for patienten.

Udgangspunktet for det videre arbejde er illustreret i nedenstående målbillede, der består af en vision, tre strategispor og otte mål.

Målbilledet skal forstås på denne måde:

- Øverst i målbilledet ses Region Midtjyllands vision, der er et sundhedsvæsen på patientens præmisser.
- Midten af målbilledet viser tre spor, der er pejlemærket for, at regionen opnår et sundhedsvæsen på patientens præmisser.
- Bunden af målbilledet viser otte mål, som hele sundhedsvæsenet i Region Midtjylland skal styre efter for at sikre de tre spor og forbedringer i sundhedsvæsenet på patientens præmisser.

Der skal være enkelthed og fokus i arbejdet med at skabe 'Et sundhedsvæsen på patientens præmisser'. Regionens styring skal derfor være med til at sikre, at der er gode rammer for dette stykke arbejde.

Tre strategispor i målbilledet

Region Midtjylland har en vision om at skabe 'Et sundhedsvæsen på patientens præmisser'. Dette betyder, at regionen skal arbejde hen imod, at alle handlinger og indsats, der foretages i sundhedsvæsenet, skal have patientens perspektiv for øje. Det er nødvendigt at fastholde patientperspektivet som den overliggende vision for arbejdet i 2020 og frem i udviklingen af sundhedsvæsenet i Region Midtjylland. For at opnå 'Et sundhedsvæsen på patientens præmisser' er der formuleret tre strategispor med hovedafsæt i de nationale mål og regionens sundheds- og hospitalsplan.

Den bedste kvalitet – hver gang på den rigtige måde

I Region Midtjylland ønsker vi, at patienternes møde med sundhedsvæsenet skal være af høj kvalitet hver gang. De rette ydelser skal gives på den mest effektive måde, og patienterne skal opleve at få den hjælp, de forventer. Kvalitet er således både patientoplevet kvalitet, faglig og organisatorisk kvalitet.

Kvalitets- og forbedringsarbejdet i Region Midtjylland tager afsæt i det nationale kvalitetsprogram. Regionen arbejder målrettet på at leve op til de nationale mål, hvilket blandt andet forudsætter, at vi har et tæt tværsektorielt samarbejde med almen praksis og de 19 midtjyske kommuner. Derudover har Region Midtjylland et stærkt fokus på de resultater, sundhedsvæsenet skaber for patienterne og på at skaffe overblik over kvaliteten og identificere områder, hvor der er mulighed for forbedringer.

Sammenhæng og lighed i sundhed

Behandlingsforløb går ofte på tværs af hospitaler, kommuner og praksissektor. Et velfungerende og gnidningsfrit samarbejde er helt afgørende for, at borgeren oplever et sammenhængende forløb. Regionen har derfor et stærkt fokus på at videreudvikle og udbygge et nært og sammenhængende sundhedsvæsen. Det nære sundhedsvæsen skal bidrage til sundhedsløsninger tæt på borgeren og dermed understøtte, at borgere med sygdom, så vidt muligt, kan fastholde deres hverdag. Regionen vil endvidere arbejde på at indfri det forebyggelsespotentiale, som et veludbygget nært sundhedsvæsen rummer, eksempelvis i forhold til at forebygge akutte indlæggelser. Samtidigt er det afgørende for at give den rigtige patientbehandling og få mere sundhed for pengene, at behandlingen foregår på det laveste, effektive omsorgs- og omkostningsniveau. Det betyder, at behandlinger ikke bør ske på et højere specialiseringsniveau, end hvad der er behandlings- og omkostningsmæssigt nødvendigt.

Med øget fokus på patientens præmisser er det nødvendigt samtidigt at fokusere på lighed i sundhed – både geografisk lighed og social lighed. Sygdomsbehandlingen må således ikke være afhængig af, hvor man bor, eller hvilken baggrund man har. Patienter har forskellige præferencer og forskellige ressourcer, hvilket der bør tages hensyn til. Patienter skal inddrages i beslutninger om egen behandling, og personalet skal hjælpe til med, at patienterne får de informationer, der er nødvendige for, at patienterne reelt kan være involverede i egen behandling.

Mere effektivt sundhedsvæsen

Det sidste spor i målbilledet er et mere effektivt sundhedsvæsen. Vi skal levere den rigtige indsats og sikre en relevant ressourceanvendelse. Samtidig skal vi holde fast i vores regionale dagsorden om, at mængde ikke nødvendigvis er kvalitet. Mere er ikke nødvendigvis bedre, og mere behandling er ikke kvalitet i sig selv.

Region Midtjylland ønsker et effektivt sundhedsvæsen, der sammentænker økonomi, aktivitet og kvalitet. Der er god økonomi i god kvalitet: Vi har en begrundet forventning om, at kvalitetsforbedringer i diagnostik, behandlinger og patientforløb kan frigive ressourcer. Derfor er det afgørende, at vi sikrer en tæt og løbende koordinering mellem økonomiarbejdet og kvalitetsarbejdet. På den måde bliver et effektivt sundhedsvæsen også et bæredygtigt sundhedsvæsen.

Et bæredygtigt sundhedsvæsen på patientens præmisser kræver desuden en region, der hele tiden udvikler sig i forhold til at arbejde smartere og gør brug af tidens teknologiske muligheder og de idéer og løsninger, der opstår i hverdagen i klinikken.

Endeligt vil Region Midtjylland være en region, der balancerer specialisering og nærhed til borgeren, og som skaber tilbud, der øger tilgængeligheden samtidig med, at det er trygt og fagligt bæredygtigt, og efterlever gældende kvalitetsstandarder.

De otte mål i målbilledet

I arbejdet med målbilledet er det vigtigt, at der er enkelthed og fokus på få mål, og at målene giver klinisk mening. Der er i målarbejdet formuleret otte konkrete mål med udgangspunkt i de nationale mål for sundhedsvæsenet samt et regionalt mål om 'god økonomi og relevant aktivitet'. Målene peger tilsammen op imod de tre spor og regionens overordnede vision om et sundhedsvæsen på patientens præmisser.

De otte mål i målbilledet er:

- Bedre sammenhængende patientforløb
- Styrket indsats for kronikere og ældre patienter
- Forbedret overlevelse og patientsikkerhed
- Behandling af høj kvalitet
- Hurtig udredning og behandling
- Øget patientinddragelse

- Flere sunde leveår
- God økonomi og relevant aktivitet

Forbedringsarbejde som metode

Den fælles ramme for kvalitetsarbejdet i Region Midtjylland er inspireret af Institute for Healthcare Improvement's (IHI) tilgang med forbedringsmodellen og PDSA-cirklen som motor. I Region Midtjylland vil vi således i de kommende år fortsætte det målrettede arbejde med at skabe en forbedringskultur, hvor vi løbende arbejder for at forbedre behandlinger, patientforløb, arbejds gange m.m. til gavn for patienterne.

Region Midtjylland arbejder løbende med at opbygge kompetencer i forbedringsarbejde. Der iværksættes løbende uddannelsesaktiviteter på flere niveauer med det formål at understøtte en forbedringskultur og et fælles sprog og metodekendskab. Der arbejdes ud fra en målsætning om, at mange skal kende og kunne anvende forbedringsmodellen, nogle skal kunne lede forbedringer mens nogle få skal være eksperter i forbedringsarbejde.

Med henblik på at understøtte, at vi får en fælles tilgang til kvalitetsarbejde på tværs af sektorerne målrettes uddannelsesaktiviteterne også kommunerne og almen praksis.

Budget

Forslag til driftsbudgettet for 2020 for sundhedsområdet er udarbejdet med udgangspunkt i økonomiaftalen for 2020.

Økonomisk råderum som følge af økonomiaftale for 2020

Regeringen og Danske Regioner indgik 4. september 2019 økonomiaftalen for 2020. Økonomiaftalen bidrager til råderummet i Region Midtjylland med 301,6 mio. kr. Tabellen nedenfor viser den overordnede realvækst i økonomiaftalen.

Økonomisk råderum som følge af økonomiaftalen for 2020

Mio. kr.	Hele landet	Region Midtjylland
Realvækst i ØA20	-1.476,0	-317,2
Medfinansiering af IT og digitalisering	1,9	0,4
Omfordeling af effektiviseringskrav KF	0,0	15,2
Økonomisk råderum sfa. økonomiaftale 2020	-1.474,1	-301,6

Der er en realvækst på sundhedsområdet i regionerne på 1.476 mio. kr. Region Midtjyllands andel af realvæksten er på 317,2 mio. kr. Til sammenligning var Region Midtjyllands andel af realvæksten i 2019 på 214,0 mio. kr. I 2018 udgjorde Region Midtjyllands andel af realvæksten 107,0 mio. kr. Realvæksten er bl.a. givet for at sikre, at der følger penge med til dækning af det demografiske træk, når der bliver flere patienter.

I økonomiaftalen er der aftalt landsdækkende IT- og digitaliseringsinitiativer, der finansieres af regionerne. I 2020 er der en stigning i udgifterne på 1,9 mio. kr. svarende til 0,4 mio. kr. for Region Midtjylland. Det samlede niveau i 2020 er på 61,7 mio. kr.

Det er aftalt i økonomiaftalen for 2017, at 50 % af effektiviseringsgevinsterne fra kvalitetsfondsbyggerierne omfordeles på baggrund af bloktilskudsfordelingen. Denne aftale betyder, at Region Midtjylland skal aflevere 15,2 mio. kr. om året i perioden 2017-2025. Region Midtjylland afleverer over de ni år i alt 137,0 mio. kr. til de andre regioner som følge af denne aftale.

Budgettilpasninger i budget 2020

En vurdering af udgiftsbehovet for flere budgetposter i budget 2020 medfører et økonomisk råderum i budget 2020. Nedenfor er oversigten over budgettilpasninger, der bl.a. indeholder budgettilpasninger som følge af tidligere beslutninger af regionsrådet.

Mio. kr.	Budget 2020
Bloktilskudsfordeling	-60,7
Besparelser i budget 2020	-99,1
Finansiering til Regionshospitalet Horsens og Regionshospitalet Randers	-33,2
Hospitalsmedicin i 2019	-35,5
Engangsbesparelse på Styrkelse af uddannelsesområdet	-8,0
Mindre budget- og bevillingsændringer	-3,8
DUT, der ikke udmøntes	4,7
Pulje til ubalancer og konsolidering	-15,0
Budgettilpasninger i alt	-250,6

Som det fremgår af oversigten over budgettilpasninger, øges råderummet i budget 2020 med 250,6 mio. kr. Nedenfor er en beskrivelse af de enkelte budgettilpasninger.

Bloktilskudsfordeling

Bloktilskuddet fordeles ud fra et udgiftsbehov, der er bestemt dels fra aldersbestemte kriterier og dels socioøkonomiske kriterier. De aldersbestemte kriterier fordeler 77,5 % af bloktilskuddet, mens de socioøkonomiske kriterier fordeler 22,5 %.

Hvert år genberegnes bloktilskudsfordelingen som følge af ændringer i befolkningssammensætningen. Forskydninger i de enkelte regioners andele af bl.a. indbyggertal, antal psykiatriske patienter samt antal borgere på overførselsindkomst medfører, at fordelingsnøglen ændrer sig fra år til år.

I 2020 modtager Region Midtjylland 60,7 mio. kr. mere i bloktilskud, end hvis fordelingen havde været uændret fra 2019. Størstedelen af stigningen skyldes, at Region Midtjyllands befolkningstal er steget mere end landsgennemsnittet. Udover stigningen vedrørende befolkningsandele får Region Midtjylland også samlet set en større andel af finansiering, der vedrører de socioøkonomiske kriterier.

Besparelser i budget 2020

I budget 2019 blev der vedtaget besparelser vedrørende både budget 2019 og budget 2020. Nettobesparelsen i 2020 er 99,1 mio. kr., der kan disponeres over i budget 2020. Nettobesparelsen er lavere end forudsat i budget 2019, hvilket skyldes, at nogle besparelser er blevet reduceret. Besparelserne er reduceret for i alt 29,2 mio. kr. Årsagen til reduktion er dels, at regionsrådet på mødet d. 24. april 2019 vedtog at reducere besparelsen på 'Ambulante besøg' med 20,0 mio. kr. i 2020. Dertil kommer, at enkelte besparelser er blevet reduceret eller forsinket som følge af, at nogle af forudsætningerne for besparelserne skulle ændres, eller at der kræves mere tid for at komme med konkrete løsninger.

Finansiering til Regionshospitalet Horsens og Regionshospitalet Randers

På regionsrådsmødet d. 29. maj 2019 behandlede regionsrådet pkt. 2. "Tildeling af midler til Regionshospitalet Randers og Horsens på baggrund af produktivitet". I forbindelse med behandlingen af punktet blev der tildelt midler til Regionshospitalet Randers i 2019, mens prioriteringen af midler i 2020 og fremadrettet blev udskudt til budget 2020. Imidlertid blev der med punktet afsat midler til finansieringen, og disse midler indgår derfor i den samlede budgetramme for 2020.

Hospitalsmedicin i 2019

I 2019 skønnes der et mindreforbrug på regionens centrale medicinpulje på 35,5 mio. kr. Mindreforbruget skyldes en lav vækst i udgifterne fra 2018 til 2019, hvilket primært skyldes patentudløb på en række lægemidler. De overskydende midler indgår i prioriteringen af budget 2020.

Engangsbesparelse på Styrkelse af uddannelsesområdet

Som følge af engangsperiodeforskydninger og ikke udmøntede midler er puljen i 2020 reduceret med 8,0 mio. kr. Fra 2021 hæves puljen igen med 8,0 mio. kr.

Mindre budget- og bevillingsændringer

Der er en række mindre budget og bevillingsændringer, der påvirker råderummet i budget 2020. Samlet set bidrager ændringerne med 3,8 mio. kr. til råderummet.

DUT, der ikke udmøntes

Regionsrådet vedtog på mødet d. 19. december 2018 principper for udmøntning af DUT. Principperne er, at DUT-kompensationerne udmøntes, hvis der er tale om en kompensation, der tildeles én eller få enheder. Er der tale om en mere generel DUT-kompensation, hvor alle hospitaler eller alle administrationer bliver berørte, holdes midlerne som udgangspunkt centralt og udmøntes ikke.

I budget 2020 tildeles regionerne i alt 195,4 mio. kr. som følge af DUT. Region Midtjyllands andel heraf er 41,9 mio. kr. De 41,9 mio. kr. er et netto tal, og der er således tale om både positive og negative DUT reguleringer.

Som følge af principperne for udmøntning, der er vedtaget af regionsrådet, udmøntes 46,6 mio. kr. til hospitaler mv. Udover de 46,6 mio. kr. er der nogle reguleringer, der ikke udmøntes. Der er samlet set tale om et beløb på -4,7 mio. kr., der ikke udmøntes. Reguleringerne, der ikke udmøntes, holdes centralt, og medvirker således til at reducere råderummet i 2020 med 4,7 mio. kr.

Pulje til ubalancer og konsolidering

I forbindelse med budgetforliget for 2019 afsatte regionsrådet en pulje til ubalancer og konsolidering på 15,0 mio. kr. Der er afsat varige midler, og midlerne forudsættes anvendt til enten engangsudfordringer eller konsolidering i 2019, hvorfor midlerne kan indgå i budget 2020.

Politiske prioriteringer i budget 2020

I nedenstående gennemgås en række politiske prioriteringer i budget 2020, der er vedtaget i forbindelse med budgetforliget for 2020. Forslagene er baseret på aktuelle skøn for udviklingen i udgifterne for områderne i 2020.

Politiske prioriteringer i budget 2020

Mio. kr.	Budget 2020
Hospitalsmedicin 2020	97,0
Nye behandlinger - Til Aarhus Universitetshospital	30,0
Tilskudsmedicin	36,5
Praksis	25,0
Dansk Center for Partikelterapi	3,0
Region Midtjyllands beredskabsplaner	3,3
Tjenestemandspensioner	10,0
Arbejdsskade	10,0
Afledte udgifter i forbindelse med nye hospitalsbyggerier	-20,8
Lægelige uddannelser	21,9
Karkirurgi Hospitalsenhed Midt	1,6
Pulje til ubalancer og konsolidering	12,0
Patientvejledere	1,0
Hospitalsapoteket	4,0
Overskud på indkøb vedr. AMGROS	-4,0
Controlling af store anlægsprojekter	5,0
Privathospitaler	30,0
Forslag til prioriteringer i alt	265,5

Hospitalsmedicin 2020

I 2020 prioriteres 97,0 mio. kr. til stigende udgifter inden for hospitalsmedicin. Beløbet er fastsat ud fra skøn fra Amgros og Sundhedsdatastyrelsen.

Nye behandlinger - Til Aarhus Universitetshospital

Der prioriteres 30,0 mio. kr. til nye behandlinger. Midlerne udmøntes til Aarhus Universitetshospital og indgår som en del af løsningen af den samlede ubalance på hospitalet.

Tilskudsmedicin

Jf. Sundhedsdatastyrelsen bør Region Midtjylland afsætte 1.364,0 mio. kr. til tilskudsmedicin. Det foreslås at følge sundhedsdatastyrelsens skøn og dermed prioritere 1.364,0 mio. kr. til tilskudsmedicin i 2020. Dette svarer til en stigning på 36,5 mio. kr.

Praksis

I 2020 prioriteres der 25,0 mio. kr. ekstra til praksissektoren i forhold til 2019. Baggrunden for prioriteringen af de ekstra midler, er bl.a. forventning om stigende udgifter jf. overenskomsten med almen praksis, et stigende antal kronikere i almen praksis samt stigende udgifter på baggrund af en generel befolkningstilvækst og befolknings-sammensætning. På psykiologområdet er der indgået en ny overenskomst med virkning fra 1. oktober 2019, der bl.a. medfører, at aldersbegrænsningen på tilskud til angstbehandling ophæves.

Dansk Center for Partikelterapi

Dansk Center for Partikelterapi modtog de første patienter i begyndelsen af 2019. Budgettet øges løbende, indtil Centeret forventes i fuld drift i 2023. Der er således behov for yderligere driftsmidler de kommende år. På denne baggrund tilføres Dansk Center for Partikelterapi 3,0 mio. kr. i budget 2020.

Region Midtjyllands beredskabsplaner

Sundhedsberedskabet udgør en væsentlig del af det samlede beredskab i forhold til større ulykker, terrorberedskab mv. Det samlede beredskab opgraderes løbende, og præhospitalets budget til sundhedsberedskab øges med 3,3 mio. kr. i 2020 og frem.

Tjenestemandspensioner

Der er behov for yderligere 10,0 mio. kr. på budgettet i 2020 for at skabe balance på området.

Forventningen om stigende udgifter til tjenestemænd skyldes, at staten i forbindelse med regionernes dannelse overtog forpligtigelsen for de tjenestemænd, som allerede var gået på pension. Region Midtjylland skal dermed afholde udgifter til de tjenestemænd, som er gået på pension efter 1. januar 2007. Antallet af pensionerede tjenestemænd er på den baggrund fortsat stigende.

Med den seneste prognose forventes det, at der i 2020 vil være 901 pensionerede tjenestemænd mod 861 i 2019. Antallet af pensionerede tjenestemænd forventes at nå 1.004 i 2024, hvorefter det ligger på dette niveau frem til 2029, hvor antallet forventes at falde igen. Det forventes, at udgiften til pensionerede tjenestemænd vil være stigende frem til 2027.

Arbejdsskade

En lovændring har medført en udvidelse af arbejdsulykkebegrebet. Det er således præciseret, at personskaden kan være fysisk eller psykisk, og kan være varig eller forbigående. Det fremgår endvidere, at det ikke er et krav, at personskaden medfører behov for behandling, eller at personskaden er blevet behandlet. Det forventes, at lovændringen vil resultere i, at langt flere arbejdsulykker vil blive anerkendt som arbejdsskader. Det vurderes, at budgettet bør hæves med 10,0 mio. kr. til at dække udgifterne. Området DUT-reguleres ikke.

Afledte udgifter i forbindelse med nye hospitalsbyggerier

I forbindelse med regionens hospitalsbyggerier er der en række større og mindre udgifter i løbet af byggeperioden og i forbindelse med ibrugtagningen. Udgifterne omfatter:

- Flytterelaterede udgifter
- Lån til flytterelaterede udgifter
- Ændringer i ejendomsskat
- Produktivitetsrabat Hospitalsenheden Vest
- Leasingudgifter
- Driftsanskaffelser
- Midler til ekstra kvadratmeter
- Radiologisk benchmark
- Periodeforskydning vedr. Hospitalsenhed Vest
- Brug af ramme til overførsler i budget 2019
- Indhentning af effektiviseringsgevinster

De største ændringer i 2020 er:

- Aarhus Universitetshospital afleverer den resterende del af effektiviseringskravet på 161,6 mio. kr.
- Leasingudgifterne stiger med 43,6 mio. kr.
- Hospitalsenheden Vest låner 30,0 mio. kr. til flytterelaterede udgifter

I 2020 er nettoeffekten af udviklingen et fald i udgifterne på 20,8 mio. kr.

Lægelige uddannelser

Midlerne til lægelige uddannelser fordeles mellem puljerne Lægeuddannelse i almen praksis og Lægernes kliniske videreuddannelse.

Lægeuddannelse i almen praksis

I økonomiaftalen er det aftalt, at der sker en forøgelse af hoveduddannelsesforløb i almen medicin på i alt 50 forløb på landsplan i 2020 og yderligere 50 forløb i 2021. Samtidig har der været en generel stigning i antallet af uddannelsesforløb i almen praksis. Der afsættes ekstra 17,4 mio. kr. i 2020 til det stigende antal uddannelsesforløb. Der forventes en merudgift til hospitalerne i forbindelse med de nye hoveduddannelsesforløb, der er inkluderet i de 17,4 mio. kr.

Lægernes kliniske videreuddannelse

Der er behov for at prioritere 4,5 mio. kr. til fællespuljen vedrørende lægernes kliniske videreuddannelse i budget 2020, da der er et stigende antal unge læger, som er ved at uddanne sig til speciallæge (uddannelseslæger). Udgiftspresset skyldes særligt det markant stigende antal studerende, som færdiggør medicinstudiet på

universiteterne og herefter, som første led i deres uddannelse til speciallæge tilmelder sig den kliniske basisuddannelse (KBU). Regionerne har forpligtet sig på, at oprette KBU-forløb til alle nyuddannede læger, der tilmelder sig KBU. Udgifter til uddannelseslæger ansat i Region Midtjylland dækkes både af fællespuljen og af de enkelte hospitaler. Hospitalernes merudgift – fratrukket en arbejdskraftværdi – forventes at blive på 4,5 mio. kr.

Karkirurgi Hospitalsenhed Midt

I forlængelse af budget 2019 godkendte regionsrådet den 27. marts 2019 en ny arbejdsdeling inden for karkirurgien, der er aftalt mellem Aarhus Universitetshospital og Hospitalsenhed Midt. Den nye arbejdsdeling trådte i kraft den 1. april 2019 og medfører, at der ikke er karkirurgisk vagt på afdelingen på Regionshospitalet Viborg i weekenderne.

Som følge af omlægningen har Sundhedsstyrelsen meddelt, at Regionshospitalet Viborg ikke længere kan varetage regionsfunktionerne "Kirurgi ved okklusiv arteriesygdom (akut og kronisk)" og "Perifer perkutan transluminal angioplastik (PTA) inklusiv trombolyser, stentanlæggelser og endovaskulær protesebehandling (omfatter ikke aorta, hjerte og hoved)", da disse kræver adgang til speciallæge i karkirurgi inden for kort tid.

Netop de to regionsfunktioner er volumenmæssigt de største inden for karkirurgien. Det vil derfor være vanskeligt at bevare den karkirurgiske funktion på Regionshospitalet Viborg, hvis Sundhedsstyrelsen fratager hospitalet funktionerne. På den baggrund foreslås det, at der afsættes 1,6 mio. kr. varigt fra 2020 til at genindføre karkirurgisk vagtdækning i weekender på Regionshospitalet Viborg.

Pulje til ubalancer og konsolidering

Der er i forbindelse med budgetforliget for 2020 afsat en pulje til ubalancer og konsolidering på 12,0 mio. kr.

Patientvejledere

Behovet for at opnormere patientkontoret med yderligere to patientvejledere er beskrevet nærmere i administrationens svar til regionsrådsmedlem primo marts 2019. Der er behov for at permanentgøre de to stillinger for at kunne levere et tilfredsstillende serviceniveau i forhold til det høje antal borgerhenvendelser til patientkontoret. Der afsættes 1,0 mio. kr.

Hospitalsapoteket

Hospitalsapoteket står overfor en stigende udgift til it, hvor der skal etableres egen systemforvaltning, og drifte, vedligeholde og validere egne kritiske systemer i henhold til EU lovgivning. I fællesskab med de øvrige regioner er det besluttet, at den regionale fællesforvaltning af Apovision skal foretage en opgradering af systemet. Der er behov for et øget budget hertil, hvoraf Hospitalsapoteket selv finder en del af midlerne, men der er herudover et behov for 4,0 mio. kr., primært til ansættelse af nye medarbejdere.

Overskud på indkøb vedr. AMGROS

Der har i de senere år været et større overskud på fællesindkøb af lægemidler ved AMGROS. Behovet for det øgede budget til Hospitalsapoteket kan finansieres at dette overskud, således at indtægtsbudgettet hæves med 4,0 mio. kr.

Controlling af store anlægsprojekter

Der er fortsat behov for midler til controlling af regionens store anlægsprojekter, idet nogle af projekterne er blevet forsinkede, og der er samtidig kommet nye til, eksempelvis Forum ved Aarhus Universitetshospital.

Det er et krav til kvalitetsfondsprojekterne, at der er en ekstern vurdering af projekterne fra en uafhængig part i form af "det tredje øje". Derudover er der behov for at målrette nogle stillinger i administrationen til arbejdet med de store anlægsprojekter eksempelvis juridisk bistand og rapportering til staten.

I det der ikke er afsat budget længere end til og med 2019, er der behov for en forlængelse. Behovet reduceres fra år til år i takt med, at de store projekter færdiggøres. Det er et behov på 5,0 mio.kr. i 2020 og 4,0 mio. kr. i 2021.

Privathospitaler

Siden 2017 har der været et stigende forbrug på privathospitaler til både udredning og behandling. Der kan siden 2017 observeres kraftig vækst i forbruget af privathospitaler inden for intern medicin, plastikkirurgi samt øjensygdomme. Der var således et merforbrug på ca. 29,0 mio. kr. i 2018, og i 2019 forventes et merforbrug på ca. 45,0 mio. kr. Dele af dette merforbrug er en engangsudfordring og skyldes et forbrug afledt af Aarhus Universitetshospitals flytning, men en del af væksten formodes at være strukturelt. På den baggrund prioriteres 30,0 mio. kr. til privathospitaler i budget 2020. Budgetniveauet i 2020 vil herefter være på 57,8 mio. kr.

Øvrige bemærkninger

De seneste år har der været stigende udgifter til bløderpatienter samt respiratorbehandling i eget hjem. I 2020 vurderes det, at udgifterne kan holdes inden for det allerede afsatte budget. Der afsættes således ikke yderligere midler til disse områder.

Yderligere politisk prioritering i budget 2020

Nedenfor er en oversigt over yderligere politiske prioriteringer i budget 2020.

Yderligere politiske prioriteringer i budget 2020

Mio. kr.	Budget 2020
Aarhus Universitetshospital - kompensation for effektiviseringskrav	130,0
Realvækst somatiske hospitaler og psykiatrien	87,8
Heraf:	
<i>Regionshospitalet Horsens</i>	6,0
<i>Hospitalsenhed Midt</i>	14,8
<i>Regionshospitalet Randers</i>	6,0
<i>Hospitalsenheden Vest</i>	13,1
<i>Aarhus Universitetshospital</i>	37,3
<i>Psykiatrien</i>	10,6
Midler til Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens	33,2
Personlig medicin - til Aarhus Universitetshospital	17,0
Flash glukosemålere	10,5
Det nære sundhedsvæsen	5,2
Høretabsbehandling	3,0
I alt	286,7

Aarhus Universitetshospital – kompensation for effektiviseringskrav

Forligspartierne er enige om, at kvalitetsfondsprojektet på Aarhus Universitetshospital burde have et effektiviseringskrav på 6 % svarende til andre projekter, hvor eksisterende hospitaler udvides. Der er i budget 2020 prioriteret 130,0 mio. kr. til Aarhus Universitetshospital som kompensation for effektiviseringskrav i forbindelse med kvalitetsfondsbyggeriet, som er på 8 %.

Realvækst til somatiske hospitaler og psykiatrien

Der er fordelt i alt 87,8 mio. kr. til realvækst blandt de somatiske hospitaler og psykiatrien.

Midler til Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens

Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens har begge økonomiske udfordringer af strukturel karakter, der bl.a. bunder i, at hospitalerne har en høj produktivitet. Som følge heraf, har hospitalerne svært ved at reducere udgifterne tilstrækkeligt, da det ikke er realistisk, at hospitalernes aktivitet kan reduceres i et omfang, der kan sikre økonomisk balance. Der afsættes 33,2 mio. kr., der i budget 2020 henføres til Regionshospitalet Randers. I de kommende år fordeles midlerne mellem både Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens.

Personlig medicin – til Aarhus Universitetshospital

Der er prioriteret 17,0 mio. kr. til personlig medicin, der dækker over en udvikling i sundhedsvæsenet, hvor bl.a. forebyggelse og behandling i højere grad tilpasses den enkelte patients individuelle biologi og fysik. Midlerne tilgår Aarhus Universitetshospital og indgår som en del af de midler, hospitalet tilføres til at håndtere den økonomiske ubalance.

Flash glukosemålere

Der er afsat 10,5 mio. kr. til Flash glukosemålere, således at voksne patienter med en dårligt reguleret sukkersyge (diabetes type 1) skal tilbydes en glukosemåler.

Det nære sundhedsvæsen

Der er afsat 5,2 mio. kr. til at styrke det nære sundhedsvæsen og implementering af sundhedsaftalen med kommunerne og almen praksis, der skal udmøntes de kommende år.

Høretabsbehandling

Der er lange ventetider til høretabsbehandling, hvorfor der er afsat 3,0 mio. kr. for at styrke området og til flere høretabsbehandlinger.

Samlet er der i forbindelse med budgetforliget for 2020 prioriteret 286,7 mio. kr. De enkelte politiske prioriteringer er nærmere beskrevet i budgetforliget for budget 2020.

Driftsbudget

Tabellen nedenfor indeholder en opdeling af budgettet på bevillingsområderne for sundhed.

Nettobevilling Budget 2020 og Budgetoverslagsår 2021-2023 (Udgiftsbaseret)

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Regionshospitalet Horsens	1.079,8	1.056,2	1.084,3	1.066,3	1.060,5	1.060,5
Regionshospitalet Randers	1.189,3	1.076,0	1.130,9	1.123,4	1.123,5	1.123,8
Hospitalsenheden Vest	2.422,1	2.461,1	2.635,1	2.511,0	2.421,6	2.420,9
Hospitalsenhed Midt	2.440,0	2.449,9	2.464,4	2.443,3	2.437,7	2.437,8
Aarhus Universitetshospital	7.153,5	6.792,6	7.012,9	7.000,5	7.021,9	7.020,2
Psykiatri	1.823,4	1.758,8	1.886,6	1.851,2	1.851,2	1.851,2
Præhospitalet	878,6	909,4	916,0	915,4	914,4	910,9
Fællesudgifter/indtægter	1.647,4	2.419,4	2.146,4	2.167,3	2.206,0	2.281,3
Servicefunktioner	401,9	360,4	428,6	431,3	430,8	430,2
Tilskudsmedicin	1.358,0	1.347,5	1.367,1	1.377,1	1.384,0	1.394,0
Praksissektoren	3.663,4	3.656,5	3.740,3	3.756,8	3.791,6	3.802,8
Sundhed i alt	24.057,4	24.287,8	24.812,6	24.643,7	24.643,0	24.733,4

2.2 Regionshospitalet Horsens**Formål**

Regionshospitalet Horsens består af Regionshospitalet Horsens, Skanderborg Sundhedshus og Livsstilscentret Brødstrup.

Regionshospitalet Horsens er akuthospital for den sydøstlige del af regionen. Optageområdet dækker kommunerne Horsens, Hedensted, Odder og Skanderborg, svarende til ca. 222.000 indbyggere.

Regionshospitalet Horsens varetager syv interne medicinske specialer og har desuden en dialysesatellit betjent fra Aarhus Universitetshospital. Regionshospitalet Horsens varetager akutmedicin, ortopædkirurgi, kirurgi, urologi (sidstnævnte i samarbejde med Aarhus Universitetshospital) og gynækologi/obstetrik inkl. IVF-behandling. Hospitalet har endvidere klinisk biokemi, billeddiagnostik og anæstesiologi, herunder intensiv medicin. Der er betjening i dagtiden med pædiatri fra Aarhus Universitetshospital.

Skanderborg Sundhedshus varetager ambulante funktioner. Regionshospitalet Brødstrup er i dag hjemsted for Livsstilscenteret, hvor borgere indlægges med henblik på livsstilsændring.

Budget

Efterfølgende tabel viser nettodriftsudgifterne for Hospitalsenheden Horsens.

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettodriftsudgifter i alt	1.079,8	1.056,2	1.084,3	1.066,3	1.060,5	1.060,5

I Budget 2020 er der for bevillingen et vejledende beregnet personaleforbrug på 1.576 helårsstillinger.

2.3 Regionshospitalet Randers**Formål**

Hospitalet består af Regionshospitalet i Randers og Grenaa Sundhedshus

Regionshospitalet Randers er akuthospital for den nordøstlige del af regionen. Optageområdet dækker kommunerne Randers, Norddjurs, Syddjurs og Favrskov, svarende til ca. 227.000 indbyggere. Hospitalet varetager endvidere akutforpligtigelsen for den sydlige del af Mariagerfjord Kommune.

Regionshospitalet Randers varetager otte interne medicinske specialer og har desuden dialysesatellit betjent fra Aarhus Universitetshospital. Der varetages ortopædkirurgi, kirurgi og en ambulante urologisk fællesfunktion

betjent fra Aarhus Universitetshospital samt gynækologi/obstetrik og pædiatri. Hospitalet har desuden billeddiagnostik, klinisk biokemi og patologi.

Regionshospitalet Randers omfatter Afdeling for Folkeundersøgelser, der for hele regionen varetager koordinering, forskning mv. inden for de nationale screeningsprogrammer. I forlængelse heraf varetager hospitalet en stor del af de undersøgelser og den kirurgi, der følger af programmerne indenfor livmoderhals- og tarmkræftscreening. Regionshospitalet Randers varetager endvidere opstart og udbredelse af Projekt Aktiv Patientstøtte, som skal hjælpe de svageste og mest komplekse kroniske patienter i Region Midtjylland.

Grenaa Sundhedshus hører under Regionshospitalet Randers. Sundhedshuset har akutklinik og ambulante funktioner. Sundhedshuset er etableret i samarbejde med Norddjurs Kommune.

Budget

Følgende tabel viser nettodriftsudgifterne for Regionshospitalet Randers.

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettodriftsudgifter i alt	1.189,3	1.076,0	1.130,9	1.123,4	1.123,5	1.123,8

I Budget 2020 er der for bevillingen et vejledende beregnet personaleforbrug på 1.608 helårsstillinger.

2.4 Hospitalsenheden Vest

Formål

Hospitalsenheden Vest består af 5 matrikler: Regionshospitalet Holstebro, Regionshospitalet Herning, Regionshospitalet Lemvig, Sundhedshus Ringkøbing og Sundhedshus Tarm. Derudover har hospitalet funktioner i Skive, Viborg og Aarhus.

Hospitalsenheden Vest er akuthospital for den vestlige del af regionen. Enheden er nærhospital for knap 287.000 borgere i kommunerne Herning, Holstebro, Ringkøbing-Skjern, Ikast-Brande, Lemvig og Struer. Der er fælles akutmodtagelse i Herning, visiteret akutmodtagelse i Holstebro og akutklinik i Ringkøbing.

Der er 9 specialer inden for intern medicin. De 8 af specialerne er organiseret i én afdeling. Hjertesygdomme er en selvstændig afdeling. Det reumatologiske speciale varetages med udgangspunkt i et samarbejde med reumatologisk center på Regionshospitalet Silkeborg.

Det neurologiske speciale varetager, udover den klassiske neurologi, diagnostik og behandling inkl. trombolyse af akut apopleksi.

Endvidere varetages specialerne ortopædkirurgi, kirurgi, urinvejskirurgi, gynækologi og obstetrik og pædiatri.

Robotassisterede operationer varetages inden for gynækologi, kirurgi og urinvejskirurgi primært dedikeret kræftsygdomme.

Der er fødeafsnit i Herning og Holstebro.

Billeddiagnostik varetages på alle 5 matrikler. Nuklearmedicin med PET/CT. Klinisk biokemi, fysio- og ergoterapi samt ernæringsterapi er ligeledes en del af opgavefeltet i optageområdet.

Hospitalsenheden Vest varetager, for borgerne i de ni midt-vestjyske kommuner, behandlingen inden for områderne øre-næse-hals, øjne, urinvejskirurgi, onkologi, hæmatologi og arbejdsmedicin. I forhold til øre-næse-hals, hæmatologi og urinvejskirurgi er der udefunktion på Regionshospitalet Viborg. Arbejdsmedicin har udefunktion i Skive. Ligeledes varetages trombolyse for den vestlige del af regionen.

Specialet klinisk socialmedicin og rehabilitering har funktioner i Herning og Aarhus, der dækker alle regionens borgere. Hospitalsenheden Vest driver som et forsøgsprojekt Klinik for Almen Medicin på Lemvig Sundhedshus. Klinikken forsyner ca. 3.500 borgere med almen medicinske ydelser, og den er organisatorisk forankret i Klinisk Socialmedicin og Rehabilitering.

I Ringkøbing og Tarm er der sundhedshuse, hvor der indgår regionale funktioner af ambulante karakter.

Region Midtjylland driver i samarbejde med Holstebro Kommune Center for Sundhed i Holstebro. I centret etableres regionale funktioner inden for såvel det somatiske som psykiatriske område. Centret blev indviet i september 2018. De regionale somatiske funktioner flytter ind i forbindelse med indflytning på Regionshospitalet Gødstrup i 2020.

Parallelt med patientbehandlingen varetager Hospitalsenheden Vest en betydelig uddannelses- og forskningsindsats forankret i NIDO | Danmark.

I løbet af et kalenderår gennemfører studerende og elever en del af deres uddannelse ved Hospitalsenheden Vest. Hertil kommer uddannelsen af yngre læger samt anden post-graduat uddannelse. Der er etableret 3 universitets-klinikker og flere veletablerede forskningsafsnit. Der er hermed etableret uddannelses- og forskningsaktivitet i alle kliniske og parakliniske afdelinger i Hospitalsenheden Vest.

Budget

Efterfølgende tabel viser nettodriftsudgifterne for Hospitalsenheden Vest.

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettodriftsudgifter i alt	2.422,1	2.461,1	2.635,1	2.511,0	2.421,6	2.420,9

I Budget 2020 er der for bevillingen et vejledende beregnet personaleforbrug på 3.752 helårsstillinger.

2.5 Hospitalsenhed Midt

Formål

Hospitalsenhed Midt består af Regionshospitalet Viborg, Regionshospitalet Skive, Regionshospitalet Silkeborg og Regionshospitalet Hammel Neurocenter.

Regionshospitalet Viborg er akuthospital for Viborg, Skive og Silkeborg kommuner. Optageområdet omfatter ca. 236.000 indbyggere.

Regionshospitalet Silkeborg har døgndækkende akutklinik for lokalområdet og modtager akutte visiterede medicinske patienter på hverdage i tidsrummet 8-17. I Skive er der akutklinik (Åbningstid fra kl. 8.00 – 22.00).

Hospitalsenheden varetager pædiatri, neurologi (herunder en række specialiserede funktioner inden for klassisk neurologi) og samtlige interne medicinske specialer. Hospitalsenheden varetager endvidere ortopædkirurgi, kirurgi, gynækologi og obstetrik for eget optageområde.

Hospitalsenheden varetager fedmekirurgi for hele regionen og derudover karkirurgiske funktioner (inkl. sårcenter) og mammakirurgi for dele af regionen.

Hospitalsenheden varetager i et samarbejde med klinikken på RH Horsens fertilitets-behandlingen for hele regionen.

Der varetages desuden billeddiagnostik, nuklearmedicin, klinisk biokemi og patologi.

Vestdansk center for Rygmarvsskade og Hammel Neurocenter varetager højt specialiserede funktioner inden for henholdsvis para- og tetraplegi (lammelser i kroppen) og neurorehabilitering dækkende hele befolkningen i Vestdanmark.

Dermatologi og venerologi (hudsygdomme og kønssygdomme) varetages i begrænset omfang i samarbejde med Aarhus Universitetshospital. Der er en hæmatologisk funktion betjent fra Hospitalsenheden Vest, og i Skive har Regionshospitalet Herning en arbejdsmedicinsk klinik.

På Regionshospitalet Silkeborg er opgaverne organiseret i de to centre: Center for Planlagt Kirurgi og Diagnostisk Center, hvor begge har regionsdækkende opgaver. Center for Planlagt Kirurgi omfatter friklinisk aktivitet for hele regionen, og Diagnostisk Center har en særlig rolle i forhold til at udvikle optimerede patientforløb.

På hospitalsmatriklen i Skive er der ud over hospitalsfunktionerne neurorehabilitering, arbejdsmedicinsk klinik, en række medicinske ambulatorier, fertilitetsklinik og billeddiagnostik etableret et sundhedshus i samarbejde med Skive Kommune.

Budget

Følgende tabel viser nettodriftsudgifterne for Hospitalsenhed Midt.

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettodriftsudgifter i alt	2.440,0	2.449,9	2.464,4	2.443,3	2.437,7	2.437,8

I Budget 2020 er der for bevillingen et vejledende beregnet personaleforbrug på 3.930 helårsstillinger.

2.6 Aarhus Universitetshospital**Formål**

Aarhus Universitetshospital er Region Midtjyllands højt specialiserede hospital med behandling, forskning, udvikling og uddannelse på internationalt niveau. Her kommer patienter med behov for akut eller planlagt specialiseret behandling fra hele Region Midtjylland, men også fra Vestdanmark og fra resten af landet. Aarhus Universitetshospital er samtidig akuthospital for ca. 349.000 indbyggere i Aarhus Kommune og Samsø Kommune.

Aarhus Universitetshospital varetager samtlige lægefaglige specialer og arbejder til stadighed med at sikre og udvikle spydspidsområder gennem forskning og særlige satsninger. Det er en faglig styrke, at Aarhus Universitetshospital har stort set alle hospitalsfunktioner samlet under ét tag, og det er især en fordel for patienter med sygdomme, som kræver specialister fra flere specialer. På en lang række højt specialiserede områder har Aarhus Universitetshospital international status som Center of Excellence. Aarhus Universitetshospital varetager den daglige patientbehandling, udvikling og forskning i Dansk Center for Partikelterapi, som er et landsdækkende center.

Bygningerne er moderne, lyse og præget af moderne udstyr, mange 1-sengestuer og en logisk placering af funktioner i forhold til hinanden. Den sidste etape i samlingen af hospitalet bliver ibrugtagning af Forum i 2022. Forum kommer til at rumme patienthotel, en række forskningsaktiviteter og klinikker samt Steno Diabetes Center Aarhus.

Aarhus Universitetshospital er et stort uddannelsessted for alle faggrupper i sundhedsvæsenet. Aarhus Universitetshospital har særlige opgaver i forhold til varetagelse af de specialiserede uddannelser samt udvikling af faglige, organisatoriske og patientinvolverende tiltag. Et udviklingsfokus er brugerinddragelse og fælles beslutningstagning, hvor patienten og dens pårørende er centrale samarbejdspartner.

Aarhus Universitetshospital har en særlig opgave indenfor forskning, hvor et tæt samarbejde med Aarhus Universitet udvikler og understøtter forskningen på såvel Aarhus Universitetshospital som på regionshospitalet. Der forskes på alle afdelinger, og der er tale om forskning på et højt internationalt niveau, der publiceres i internationalt anerkendte videnskabelige tidsskrifter.

Aarhus Universitetshospital skaber resultater gennem samarbejde – med henblik på at sikre fælles beslutningstagning. Hospitalet investerer i relationer internt i Region Midtjylland og med bl.a. Aarhus Kommune for at skabe samarbejde til gavn for patienterne. Der er desuden netværk og samarbejder med specialister i ind- og udland om forskning og behandling af særligt komplicerede tilstande.

Hospitalet betjener flere af regionshospitalet med fællesfunktioner og konsulentbistand – bl.a. inden for urinvejskirurgi, led- og bindevævssygdomme, infektionssygdomme, øre-næse-halskirurgi, nyresygdomme, blodsygdomme, strålebehandling, børn og unge, blodbank og immunologi samt klinisk mikrobiologi. Aarhus Universitetshospital har desuden vagtfunktion for hele regionen indenfor røntgen og skanning.

Budget

Følgende tabel viser nettodriftsudgifterne for Aarhus Universitetshospital (inkl. jordemodercentret).

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettodriftsudgifter i alt	7.153,5	6.792,6	7.012,9	7.000,5	7.021,9	7.020,2

I Budget 2020 er der for bevillingen et vejledende beregnet personaleforbrug på 9.443 helårsstillinger.

2.7 Præhospitalet

Formål

Det er Præhospitalets opgave, at visitere, koordinere og yde den sundhedsfaglige indsats fra der rettes henvendelse til AMK Vagtcentralen – fra borgere (via 1-1-2) eller fra samarbejdspartnere i sundhedsvæsenet - til patienten har fået hjælp / modtages på hospitalet. Præhospitalets formål er at sikre *rette hjælp i rette tid til alle patienter*.

Indsatsen ydes i form af ambulancer, akutlægebiler, akutlægehelikoptere og andre præhospitale ordninger samt i form af sundhedsfaglig vejledning. Yderligere har Præhospitalet ansvaret for transport af Region Midtjyllands borgere til og fra behandling på hospitaler i og udenfor regionen.

Budget

Følgende tabel viser nettodriftsudgifterne for Præhospitalet.

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettodriftsudgifter i alt	878,6	909,4	916,0	915,4	914,4	910,9

I Budget 2020 er der for bevillingen et vejledende beregnet personaleforbrug på 177 helårsstillinger (uden den landsdækkende akutlægehelikopterordning).

2.8 Psykiatri

Formål

Psykiatri og Social varetager organisatorisk alle opgaver vedrørende psykiatri- og socialområdet i Region Midtjylland. Socialområdet er beskrevet under Social.

Udredning og behandling af personer med psykiske lidelser varetages af de psykiatriske afdelinger. Behandlings-tilbuddene omfatter indlæggelse, dagbehandling eller ambulante behandling.

Region Midtjylland råder over voksenpsykiatriske afdelinger i Vest (Herning og Holstebro), Midt (Viborg, Skive og Silkeborg), Horsens, Randers og på Aarhus Universitetshospital, hvor der findes to voksenpsykiatriske afdelinger samt en retspsykiatrisk afdeling. Regionen råder endvidere over en børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling, der har afsnit i Aarhus, Viborg og Herning. Der findes sengeafsnit på alle afdelinger. Flere psykiatriske afdelinger har specialiserede funktioner, der dækker større geografiske områder. I 2020 vil psykiatrien i Vest blive etableret i psykiatrisk hospital i Gødstrup.

Psykiatri og Social varetager endvidere landsdelsdækkende behandling af læbe/ganespalte-patienter i Vest-danmark, tilbud i form af logopæd bistand til senhjerneskadede patienter og patienter med stemmeproblemer, og audiologopædisk bistand i tilknytning til regionens audiologiske afdelinger. På sundhedsområdet tilbydes desuden tidlig indsats via rådgivning i forhold til børn født med fysiske handicaps.

Psykiatrien råder pr. 1. januar 2020 over 536 normerede senge, der drives af de ordinære budgetmidler. Heri indgår 32 "særlige pladser" målrettet en mindre gruppe særligt udsatte personer med svære psykiske lidelser. Pladserne er etableret efter beslutning i Folketinget. En stor del af driftsudgifterne afholdes af kommunerne.

Den ambulante aktivitet sker i afdelingerne eller lokalt. En del af aktiviteten varetages i et tæt samarbejde med kommunerne i lokale psykiatriske huse i Aarhus, Holstebro og Silkeborg.

Budget

Tabellen nedenfor viser psykiatriens nettodriftsudgifter.

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettodriftsudgifter i alt	1.823,4	1.758,8	1.886,6	1.851,2	1.851,2	1.851,2

*) Ordinære drift, dvs. ekskl. satspuljeprosjekter m.v.

I budget 2020 er der for bevillingen et vejledende beregnet personaleforbrug på 3.075 fuldtidsstillinger.

Satspuljer

En del af psykiatrien finansieres af statslige satspuljemidler, der er målrettet konkrete projekter. Projekterne løber over et antal år. Tabellen viser de satspuljeprojekter, der er godkendt tilskud til i 2020 og som udløber 2020 og 2021.

Oversigt over satspuljemidler, der forudsættes at være til rådighed i 2020

	2020 1.000 kr.
Projektperiode 2017-2020	
Udbygning af de regionale centre til selvmordsforebyggelse	600
Styrket sundhedsfaglig rådgivning	5.600
Projektperiode 2018-2021	
Styrket indsats for mennesker med spiseforstyrrelser og selvskade (kapacitetsudvidelse)	2.300
Fremskudt regional funktion	15.100
Sammenhængende forløb for børn og unge	3.100
Tværsætoriel indsats til nedbringelse af tvangsindlæggelse	3.000
BED/Styrket indsats til alvorligt syge og langvarigt syge anoreksipatienter	4.700
Regionale akutte udrykningstjenester i psykiatrien	4.000
I alt	38.400

2.9 Fællesudgifter og -indtægter

I efterfølgende tabel fremgår de samlede nettodriftsudgifter for området.

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettodriftsudgifter i alt	1.647,4	2.419,4	2.146,4	2.167,3	2.206,0	2.281,3

Den følgende tabel viser fordelingen på de otte delområder.

Mio. kr.	Budget 2020
Fokusområder	1.061,7
Fællespuljer til udmøntning	286,2
Personale og uddannelse	440,3
It og anskaffelser	159,3
Forskning og samarbejde	58,3
Øvrige fællesområder	51,6
Midlertidige fællespuljer	14,2
Hospice og palliativ indsats	74,8
I alt	2.146,4

I det efterfølgende er de forskellige områder i tabellen nærmere gennemgået.

2.9.1 Fokusområder

Den følgende tabel viser fokusområder i 2020.

Fokusområder

Mio. kr.	Budget 2020
Samhandel mellem regioner	249,0
Behandling på privathospitaler (udvidet frit sygehusvalg)	57,8
Pulje til nye behandlinger	27,2
Refusion af hospitalernes medicinforbrug	103,1
Bløderpatienter	85,5
Respiratorbehandling i eget hjem	326,4
Patientforsikring	212,8
I alt	1.061,7

Samhandel mellem regioner

Samhandel mellem regioner omfatter Region Midtjyllands centrale udgifter og indtægter forbundet med borgernes behandling i en anden region end bopælsregionen.

Budgettet omfatter

- Udgifter til hospitalsbehandling på hoved- og regionsfunktionsniveau samt enkelte behandlinger på højt specialiseret niveau af borgere med bopæl i Region Midtjylland foretaget i en anden region, dog undtaget enkelte udgifter til hoved- og regionsfunktionsbehandling på Vejle Sygehus, der er decentraliseret til Aarhus Universitetshospital.
- Indtægter fra hospitalsbehandling på hoved- og regionsfunktionsniveau af borgere med bopæl uden for Region Midtjylland foretaget i Region Midtjylland, dog undtaget indtægter på hoved- og regionsfunktionsniveau på Aarhus Universitetshospital.

Alle indtægter på højt specialiseret behandling på Aarhus Universitetshospital og Hospitalsenhed Midt samt hoved- og regionsfunktionsbehandling på Aarhus Universitetshospital er decentraliseret og fremgår derfor ikke af det centrale budget på samhandelskontoen. Udgifterne til højt specialiseret behandling er også decentraliseret, med undtagelse af visse højt specialiserede behandlinger, der ikke kan foretages i Region Midtjylland.

Behandling på privathospitaler (udvidet frit sygehusvalg)

Regionens udgifter til privathospitaler omhandler patienternes ret til at blive behandlet på et privathospital, hvis der ikke kan tilbydes behandling på et offentligt hospital inden for behandlingsfristen på én måned. Derudover har regionens hospitaler pligt til at udrede patienter inden for én måned. I de tilfælde hvor det ikke er muligt at udrede patienterne inden for fristen, kan privathospitaler anvendes. Udgifterne til kontoen omhandler således patienter henvist efter reglerne om udvidet frit sygehusvalg eller patienter, som på et af regionens offentlige hospitaler ikke kan blive udredt inden for udredningsfristen.

Regionen har decentraliseret budgetansvaret for udredning og behandling på privathospital inden for områderne ortopædkirurgi, kirurgi, urologi, øre-, næse-hals samt radiologi. Decentraliseringen af budgetansvaret betyder, at udgifterne til behandling på privathospital på de fem decentraliserede områder finansieres af hospitalerne. Området for behandling på privathospital er i forandring, hvilket betyder at der i 2020 vil være en vis usikkerhed på kontoen.

Pulje til nye behandlinger

De 27,2 mio. kr. vedrører puljen til nye behandlinger fra budget 2019, midlerne udmøntes i løbet af året, og permanentgøres i 2020.

Refusion af hospitalernes medicinforbrug

Budgettet på Refusion af hospitalernes medicinforbrug består af midler fra budget 2019 samt den forventede stigning i budget 2020 på 97,0 mio. kr. Forbruget for 2019 permanentgøres i starten af 2020.

Refusionsmodellen på medicinområdet indebærer, at hospitalerne får 100 % økonomisk refusion af udgifterne til medicin, når de nationale og regionale anbefalinger følges. Der gives ikke økonomisk refusion, når de nationale og regionale anbefalinger ikke følges. Finansieringen er dermed i høj grad knyttet an til anbefalingerne fra Medicinrådet.

I løbet af budgetåret 2020 følges der op på eventuelle ændrede forventninger til udgiften til medicin i 2020. Ved regnskabsårets afslutning foretages en endelig regulering i forhold til det faktiske forbrug.

Hvis den faktiske udgift er mindre end skønnet i løbet af året, skal hospitalerne tilbagebetale mindreforbruget.

Bløderpatienter

Den centrale konto til bløderpatienter anvendes til at finansiere udgifter til den særlige faktor-medicin. I Region Midtjylland er det Aarhus Universitetshospital, der sørger for udlevering af bløderpræparater, både til bløderpatienter og for ikke-bløderpatienter, dvs. medicin der medgår på de opererende afdelinger for at stoppe blødninger under en operation.

Der er tale om et område, der kan ændre sig markant over kort tid, idet der er tale om få meget dyre patienter. Der kan være store udgiftsændringer på området, idet bløderpatienter kan udvikle inhibitor (udviklet antistoffer mod den almindelige behandling med blødermedicin), der gør behandlingen både kostbar og mere kompliceret for de ramte patienter i en kortere eller længere periode.

Respiratorbehandling i eget hjem

Regionens forpligtelser i forbindelse med respiratorbehandling i eget hjem er beskrevet i vejledning fra Sundhedsstyrelsen. Udgifterne hertil bliver bogført centralt. Patienterne visiteres gennem Respirationscenter Vest (RCV) til respiratorisk betinget behandling og overvågning i eget hjem. Visiteringen af patienter til respiratorbehandling sker ud fra kriterier oprindeligt beskrevet af Sundhedsstyrelsen.

Udgifterne til respiratorbehandling vedrører i overvejende grad udgifter til personale, som skal være til stede i hjemmet for at sikre, at behandlingen foregår på betryggende vis. I de fleste sager medfinansierer kommunerne 33 % af udgifterne (andelen afspejler den sociale, ikke-sundhedsrelaterede andel af personaleudgifterne), mens regionerne betaler de øvrige 67 %. I forlængelse af samarbejdsaftalen mellem kommunerne og regionen på området, har regionen haft ekstra udgifter ift. at få tilbagereguleret alle ordninger, der falder ind under aftalen.

Udviklingen i regionens udgifter til området er bestemt af behovet for respiratorisk betinget behandling og overvågning samt den gennemsnitlige pris for regionen pr. ordning. Patienttilvæksten har i en årrække været for opadgående, men denne tendens ser nu ud til at vende. I 2018 var patientnedgangen på 7,1 % ift. det foregående år. Forventningen er, at antallet af nye patienter i de kommende år vil ligge på et stabilt niveau.

På baggrund af denne stabile tilgang af patienter, forventes udgiftsniveauet også tilsvarende at ligge stabilt de kommende år.

Patientforsikring

På kontoen til patientforsikring afholdes udgifter til erstatning for behandlingsskader og tandlægeskader. Herudover dækker kontoen udgifter til administrationsbidrag til Patienterstatningen, Styrelsen for Patientklager og Tandskadeerstatningen.

Ca. 75 % af udgifterne til patientforsikring vedrører erstatninger for behandlingsskader, hvor Patienterstatningen sagsbehandler anmeldelser om skader og tilkender erstatning. Efter nogle år med fald i antallet af anmeldelser steg anmeldelserne i 2018 med 4 % i forhold til året før.

Hospitalerne opkræves en selvrisiko på max 100.000 kr. pr. erstatningssag, der indtægtsføres på den centrale konto til patientforsikring.

Styrelsen for Patientklager varetager klagesager over den sundhedsfaglige behandling samt klager over Patienterstatningens afgørelser om erstatning.

2.9.2 Fællespuljer til udmøntning

På fælleskontiene under Fællespuljer til udmøntning budgetteres udgifter og indtægter, der ikke objektivt kan fordeles på de enkelte hospitaler/områder ved budgetlægningen.

Fælles puljer til udmøntning

Mio. kr.	Budget 2020
Puljen for særlige aktivitetsprojekter og garantiklinikker	2,2
Pulje til strålebehandling	2,4
Pulje til udvikling af nære sundhedstilbud	7,0
Screening for tyk- og endetarmskræft (Kræftplan III)	65,7
Pulje til initiativer fra sundhedsstrategi og Finanslov	9,6
Besparelse på indkøbsområdet	-29,7
Pulje vedr. udrednings- og behandlingsret	3,5
Lov- og cirkulæreprogram samt andre reguleringer	11,2
Pulje til overførsler og konsolidering	123,4
Kræftplan IV	12,8
Pulje til PL-rul	62,5
Pulje til finanslov	3,3
Pulje til besparelser i Budget 2019 og 2020	-13,8
Pulje til psykiatri	38,4
Pulje til sundhedstilbud tæt på borgeren	0,2
Pulje til forsøgsordning - udbudsaftalerne med privathospitaler	0,5
Pulje til ubalancer og konsolidering	12,0
Besparelser ved RPA løsninger i klinikken	-5,0
Hospitalernes driftsanskaffelser	-35,0
Pulje til vedligeholdelsesnødvendige projekter	15,0
I alt	286,2

Lov- og cirkulæreprogram samt andre reguleringer

Der blev med finanslov 2016 afsat 50,0 mio. kr. årligt til at øge bemanningen og styrke et sundt arbejdsmiljø på landets fødegange. Region Midtjyllands andel af dette udgør 11,2 mio. kr. Der er tale om en videreførelse af eksisterende midler, og midlerne vil efter budgetvedtagelsen af 2020 blive udmøntet til regionens fødeafdelinger.

Pulje til overførsler og konsolidering

Puljen indeholder bl.a. midler vedr. periodeforskydning som følge af forsinket ibrugtagelse af DNV. Derudover benyttes puljen bl.a. til periodeforskydninger vedr. overførsler samt konsolideringstiltag.

Pulje til finanslov

I puljen indgår blandt andet midler, der er afsat i forbindelse med Finanslov 2019. Heriblandt er midler til helhedsplan for sklerose samt midler til synlighed og åbenhed (i forbindelse med LPR3).

Pulje til psykiatri

Puljen indeholder udmøntede midler fra de 50,0 mio. kr., der i budgetforliget for 2019 blev afsat til psykiatrien. Herudover er der blandt andet midler til intensiv behandling af mennesker med svær psykisk sygdom, intensive børne- og ungdomspsykiatriske teams og til at styrke udbredelsen af de regionale akutte udrykningsteams i psykiatrien.

Hospitalernes driftsanskaffelser

Hospitaler og øvrige driftsenheder afholder årligt ca. 35,0 mio. kr. til anskaffelser. På anlægsområdet afsættes der en rammebevilling til driftsanskaffelser på 35,0 mio. kr. En udmøntning fra rammebevillingen medfører en tilsvarende reduktion af enhedens driftsbevilling. Derfor afsættes der i forbindelse med budget 2020 en negativ pulje på 35,0 mio. kr. svarende til de forventede udgifter, der afholdes på anlægsområdet til anskaffelser. For regionen og enhederne vil det ikke have betydning for de samlede rammer, men kun være en bevillingsændring i forhold til finansieringsformer.

Pulje til vedligeholdelsesnødvendige projekter

Der afsættes 15,0 mio. kr. til vedligeholdelses og driftsnødvendige projekter. Puljen har tidligere været finansieret fra anlægsrammen, men flyttes grundet ændret praksis for skelnen mellem drift og anlæg. På andre områder flyttes udgifter i tilsvarende omfang fra drift til anlæg.

2.9.3 Personale og uddannelse

Personale og uddannelse består af en række forskellige puljer og udgifter, der fremgår af følgende tabel.

Personale og uddannelse

Mio. kr.	Budget 2020
Lægernes kliniske videreuddannelse	210,5
Lægeuddannelse i almen praksis	78,3
Uddannelsesinitiativer for akut medicin	4,6
Udgifter til ansatte social- og sundhedsassistentelever	63,2
Uddannelse af sundhedsprofessionelle	7,5
Styrkelse af uddannelsesområdet	7,7
Lederuddannelse og udvikling af medarbejdere	4,2
Personalepolitiske puljer	15,0
Projektpulje vedr. bedre ledelse og arbejds gange	0,9
Centrale overenskomstmidler	5,9
Det nationale ledelsesprogram	5,1
Arbejdsskadeforsikring og AES	34,1
Dimensionering og rekruttering i almen praksis	3,3
I alt	440,3

Lægernes kliniske videreuddannelse

Der er budgetteret med 210,5 mio. kr. til udgifter og medfinansiering af lægernes kliniske videreuddannelse på hospitalerne. Der er ved budgetforliget afsat ekstra 4,5 mio. kr. til puljen. Midlerne til hospitalerne udmøntes ultimo 2020.

Lægeuddannelse i almen praksis

Der budgetteres med 78,3 mio. kr. til lægeuddannelse i almen praksis. Ved Økonomiaftalen for 2020 blev der afsat 9,0 mio. kr. ekstra, og ved budgetforliget blev der prioriteret 8,4 mio. kr. til området.

Personalepolitiske puljer – HR Puljer

Der er budgetteret med Personalepolitiske puljer på 15,0 mio. kr., jf. de detaljerede bemærkninger under HR under Fælles formål og administration.

Arbejdsskadeforsikringer og AES

Der er politisk prioriteret ekstra 10,0 mio. kr. til arbejdsskadeforsikring og AES, så der budgetteres med i alt 34,1 mio. kr. til dækning af udgifter i forbindelse med arbejdsskader og AES, jf. de detaljerede bemærkninger under Regionssekretariatet under Fælles formål og administration.

2.9.4 It og anskaffelser

It og anskaffelser består af en række forskellige puljer og udgifter, der fremgår af følgende tabel.

It og anskaffelser

Mio. kr.	Budget 2020
Centrale leasingudgifter	96,1
Fælles implementeringstiltag it mv.	63,9
Pulje til administrative it-systemer	2,0
Driftsanskaffelser i forbindelse med investeringsplanen	-16,0
Datafangssystem til DDD	0,2
Medicotekniske driftsanskaffelser	12,0
Pulje til telemedicin	1,0
I alt	159,3

Driftsanskaffelser i forbindelse med investeringsplanen

Der er i løbet af 2019 udmøntet mere end den samlede ramme til driftsanskaffelser i 2020. Driftsbevillingerne skal på den baggrund reduceres og finansieres inden for investeringsplanens samlede rammer.

2.9.5 Forskning og samarbejde

Forskning og samarbejde består af en række forskellige puljer og udgifter, der fremgår af følgende tabel.

Forskning og samarbejde

Mio. kr.	Budget 2020
Sundhedsvidenskabelig forskningsfond	27,7
Pulje til styrkelse af sundhedsforskningen i Region Midtjylland	13,7
Praksisforskningsfonden	2,0
Sundhedsinnovation	2,1
Projekt "Hvordan har du det?"	2,5
Fællesprojekter/aftaler med kommunerne	8,2
Pulje til forskning og udvikling på regionshospitaller	2,1
I alt	58,3

2.9.6 Øvrige fællesområder

Øvrige fællesområder består af en række forskellige puljer og udgifter, der fremgår af følgende tabel.

Øvrige fællesområder

Mio. kr.	Budget 2020
Selvejende hospitaler	88,1
Fællesprojekter under Danske Regioner	32,8
Øvrige udgifter	6,9
Ny sundhedsplan - Fælles ansvar for sundhed	2,7
Patentområdet	2,6
Tilskud til GCP-enheden (Good Clinical Practise)	1,9
Pulje til konferencer i forbindelse med de store hospitalsbyggerier	0,1
Regionslicenser	0,0
Controlling af store anlægsprojekter	4,4
Vaskeriudbud	-1,9
Konsulentbistand og informationsindsats mv.	1,6
Videnskabsetiske komiteer	0,5
Betaling fra kommuner for færdigbehandlede patienter	-4,4
AMGROS - afregning af overskud for fællesindkøb af lægemidler	-21,2
Regional specialtandpleje	-3,1
Sundhedshuse	-1,0
Sundhedskort	3,3
Projekt værdibaseret styring	0,0
Pulje til huslejudgifter Nørrebrogade	8,5
Pulje til korrektioner	2,0
Dansk Center for Partikelterapi - Mellemregionale indtægter	-74,6
Optimering af fradragsret for energiafgifter og refusion af moms	-26,2
Reservepulje til fællesudgifter og -indtægter	1,0
Implementering af aktiv patientstøtte	22,8
Kompetenceudvikling og implementering af patientinddragelsesinitiativer	1,5
En læge tæt på dig	3,3
Nettodriftsudgifter	51,6

Selvejende hospitaler

Region Midtjylland har ansvaret for – på vegne af alle regioner i landet – at indgå driftsoverenskomst med de selvejende hospitaler, der fysisk er beliggende i Region Midtjylland. Det drejer sig om Vejlefyord Rehabilitering, Sclerosehospitalerne, Muskelsvindfonden og gigtforeningen SANO.

Regionerne er forpligtiget til at benytte de i Sundhedslovens § 79 stk. 2 nævnte private specialsygehuse i et omfang fastsat i finansloven.

2.9.7 Midlertidige fællespuljer

Midlertidige fællespuljer består af en række forskellige puljer, der er kendetegnet ved, at de enten permanent udmøntes i indeværende budgetår, eller at puljen kun eksisterer i en kortere periode.

<i>Mio. kr.</i>	Budget 2020
Fastholdelse af ældre læger	0,7
Pulje til Flash glukosemålere	10,5
Pulje til høretabsbehandling	3,0
I alt	14,2

2.9.8 Hospice og palliativ indsats

Hospice er et tilbud til uhelbredeligt syge og døende patienter om lindrende behandling, pleje og omsorg og udgør en del af de regionale sundhedsydelser. Hospice søger gennem en specialiseret, tværfaglig indsats at give den syge og dennes pårørende den bedst mulige livskvalitet i den syges sidste levetid.

<i>Mio. kr.</i>	Budget 2020
Anker Fjord Hospice	21,1
Hospice Limfjord	20,8
Hospice Djursland	27,5
Hospice Søholm	21,4
Gudenå Hospice	18,8
Hospice fælles	-35,7
Børne- og Ungehospice Strandbakkehus	0,7
I alt	74,8

Hospice

Region Midtjylland har driftsoverenskomst med fem selvejende hospicer svarende til 63 hospicepladser. De 63 hospicepladser er fordelt som følger: Hospice Søholm (13 pladser), Anker Fjord Hospice (12 pladser), Hospice Limfjord (12 pladser), Hospice Djursland (15 pladser) og Gudenå Hospice (11 pladser). Hertil kommer forbrug af pladser på hospicer i andre regioner, jf. det frie hospicevalg. Belægningsprocenten forudsættes at være gennemsnitligt 85 % i 2020, og det gennemsnitlige patientflow pr. hospiceplads pr. år forventes at være på 13,9.

I hospicetilbuddet indgår specialiseret palliativ bistand. Denne bistand udgår fra de palliative team/enheder for lindrende behandling ved Aarhus Universitetshospital samt regionshospitalerne i Randers, Herning, Viborg, Silkeborg og Horsens.

Kommunerne betaler i 2019 en takst på 2.077 kr. pr. døgn pr. patient indlagt på hospice. Andre regioner betaler for patienter med ophold på Region Midtjyllands hospicer.

2.10 Praksissektoren

Formål og opgave

Praksissektoren mv. omfatter sundhedsfaglig bistand til regionens borgere inden for:

- Almen lægehjælp
- Speciallægehjælp
- Fysioterapi (herunder ridefysioterapi)
- Tandlægehjælp
- Øvrige områder, herunder blandt andet
  - Psykologhjælp
  - Kiropraktik
  - Fodterapi
  - Tilskud til høreapparater
  - Tilskud til ernæringspræparater

Aktiviteten i Praksissektoren er overvejende drevet af efterspørgslen fra borgerne, men er samtidigt også påvirket af bevægelser i andre dele af sundhedsvæsenet.

Det er Praksissektorens opgave at servicere borgerne under vedvarende fokus på, at patienten får den rette behandling på det rette tidspunkt samt at behandlingen udføres på det rette sted. Forudsætningen for høj kvalitet i patientbehandlingen er, at behandlingen foregår på det lavest effektive omsorgs- og omkostningsniveau. Derfor skal der løbende ske en vurdering af om behandlingen bedst varetages på den højt specialiserede hospitalsafdeling, i speciallægepraksis eller i nærområdet eksempelvis hos almen praksis, i et sundhedshus, gennem kommunen eller i borgerens eget hjem.

Praksissektorens kvalitet og økonomi styres igennem overenskomster indgået mellem Regionernes Lønnings- og Takstnævn (RLTN) og de faglige organisationer for hvert af specialeområderne. Siden 2011 er der for alle overenskomstområderne indført nationale økonomiprotokollater med henblik på at øge budgetsikkerheden på de efterspørgselsdrevne praksisområder. Økonomiprotokollaterne består af en samlet national, økonomisk ramme for de enkelte områder, og hertil er knyttet forskellige aftaler om tilladt årlig vækst i disse rammer. Hvis rammerne overskrides, træder varierende sanktionsbestemmelser i kraft. I tillæg til styringen af økonomien gennem nationale økonomiprotokollater, kommer en supplerende økonomistyring på regionalt niveau bl.a. gennem omfattende regningsvalidering og controllingindsatser.

Budget

Efterfølgende tabel opsummerer udgiftsområderne inden for Praksissektoren

Nøgletal for ressourcer i mio. kr. (2020-p/l)	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Almen lægehjælp	2.221,2	2.255,9	2.274,7	2.270,2	2.270,2	2.270,2
Speciallægehjælp	653,1	661,4	661,0	661,0	661,0	661,0
Tandlægehjælp	357,1	325,7	328,2	328,2	328,2	328,2
Fysioterapi	111,8	116,2	112,8	112,8	112,8	112,8
Øvrige områder	323,9	310,2	354,1	354,1	353,9	350,1
Puljer- og projekter	5,8	0,0	9,5	5,4	15,4	5,4
Midler til realvækst i overslagsår				25,0	50,0	75,0
Nettodriftsudgifter	3.672,9	3.669,4	3.740,3	3.756,7	3.791,5	3.802,7

Almen lægehjælp

Almen lægehjælp budgetteres med 2.274,7 mio. kr. i 2020. Budgettet er lagt på baggrund af forventningerne til udgifterne i 2019 samt forventningerne til ekstra udgifter i 2020. I 2020 tilsiger overenskomsten med PLO, at Region Midtjylland tilfører området 13,5 mio. kr. Herudover er der lagt ekstra budgetmidler til almen lægehjælp på baggrund af stigende udgifter til udbetaling af kronikerhonorar, samt midler til at imødekomme den demografiske udvikling med flere ældre borgere og en generel tilvækst af borgere i regionen.

Speciallægehjælp

Der budgetteres med 661,0 mio. kr. til speciallægehjælp i 2020. Der er ikke lagt ekstra midler i budgettet til speciallægehjælp i 2020 i forhold til 2019. Området har generelt en høj produktion, og ligger derved også tæt på det økonomiske loft.

Tandlægehjælp

Området for tandlægehjælp budgetteres med 328,2 mio. kr. i 2020. Udgifterne på området har været stabile siden midten af 2018, hvor der blev vedtaget lovgivning, der regulerer området og erstattede den gamle overenskomst. Området er således kun tillagt ekstra midler i form af en pris- og lønfremskrivning.

Fysioterapi

Budgettet til fysioterapi er i 2020 på 112,8 mio. kr. Det er en reduktion i forhold til 2019 på ca. 3,5 mio. kr. Udgifterne til fysioterapi med tilskud (speciale 51 – fysioterapi og speciale 57 – ride fysioterapi), hvor tilskuddet betales af regionen, er let faldende. Udgifterne til vederlagsfri fysioterapi (speciale 62 og 65), hvor hele udgiften afholdes af kommunerne, er stigende.

Øvrige områder

Budgettet til øvrige områder er i 2020 på 354,1 mio. kr., hvilket er en stigning på ca. 44 mio. kr. i forhold til budget 2019. Budgettet hæves for at skabe balance mellem budget og udgifter, specielt inden for områderne høreapparater og ernæringspræparater. Herudover hæves budgettet også på baggrund af en ophævelse af aldersloftet på tilskud til behandling af angst.

Udgifterne til høreapparater er steget på baggrund af en målrettet indsats for at nedbringe ventetiden til behandling. Udgifterne til ernæringspræparaterne er steget som følge af en ændring i tilskudsreglerne, sådan at regionerne nu skal betale 100 % af tilskuddet til sonderemedier, fremfor 60 % tidligere.

Puljer- og projekter

Der afsættes 9,5 mio. kr. til puljer og projekter i 2020. Midlerne vedrører projekter med et nyt henvisningshotel og et nationalt afregningssystem for praksisydere (praksys.dk).

2.11 Tilskudsmedicin

Formål og opgave

Området tilskudsmedicin vedrører den medicin, der udskrives fra de private apoteker med tilskud.

Området dækker en bred vifte af lægemidler, hvoraf de væsentligste i udgiftsmæssig sammenhæng er lægemidler til behandling af KOL og astma, antipsykotiske lægemidler, blodfortyndende lægemidler, diabetes, antidepressiva, ADHD og smertestillende lægemidler.

Budget

Efterfølgende tabel opsummerer de ressourcemæssige forudsætninger for tilskudsmedicin.

Nettodriftsudgifter

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tilskudsmedicin	1.317,3	1.327,6	1.367,1	1.367,1	1.364,0	1.364,0
Midler til realvækst i overslagsår				10,0	20,0	30,0
Nettodriftsudgifter i alt	1.317,3	1.327,6	1.367,1	1.377,1	1.384,0	1.394,0

Budget 2020 opjusteres med 39,5 mio. kr. i forhold til budget 2019. Opjusteringen følger de nationale forventninger fra Sundhedsdatastyrelsen til udgiftsudviklingen inden for tilskudsmedicin. I opjusteringen indgår også midler til forsøgsordningen vedrørende tilskud til medicinsk cannabis.

2.12 Servicefunktioner

De centrale stabe varetager rollen som bindeled mellem regionsrådet og driftsorganisationen.

De centrale stabe, der er placeret under Servicefunktioner varetager ligesom de centrale stabe og fællesfunktioner placeret under Fælles formål og administration, strategiske og administrative funktioner på tværs af organisationen.

Under servicefunktionerne er der følgende enheder:

- **Indkøb & Medicoteknik:** Indkøb & Medicoteknik har ansvar for indgåelse af indkøbsaftaler og rådgivning i forbindelse med udbud og kontraktindgåelse samt rådgivning om og gennemførelse af effektive logistikløsninger. Indkøb & Medicoteknik har ligeledes ansvar for medicoteknisk bygherrerådgivning samt planlægning, koordinering og anskaffelse af medicoteknisk udstyr. Derudover varetager afdelingen fagtekniske opgaver som service, modtagekontrol og registrering af medicoteknisk udstyr, samt udfører forsknings- og udviklingsopgaver inden for hele ansvarsområdet.
- **Koncern Kvalitet:** Koncern Kvalitet varetager det samlede ansvar for kvalitetsudvikling i Region Midtjylland. Det inkluderer en række planlægnings-, koordinerings- og implementeringsopgaver indenfor kvalitetsområdet.

Endvidere udføres der forskning samt projekt- og udviklingsopgaver indenfor sundheds-, social- og arbejdsmarkedsområdet.

En betydelig del af Koncern Kvalitets aktiviteter finansieres ved indtægtsdækket virksomhed og tilskud fra fonde m.v.

- **IT-Sundhed:** Hovedopgaven for IT er at it-understøtte den opgavevaretagelse på sundhedsområdet, der finder sted i Region Midtjylland. IT varetager drift, support og udviklingsopgaver vedrørende en række sundheds it-systemer, fx elektronisk patientjournal (EPJ), telemedicin og laboratoriesystem (Labka II). IT understøtter hele leverancekæden fra idé til drift og forvaltning, hvilket blandt andet indebærer forhold omkring it-arkitektur, it-sikkerhed, projektledelse og implementering.

Det skal bemærkes, at IT's budget er opdelt i IT-Sundhed og IT-Fælles. IT-Sundhed, der budgetteknisk er placeret under Servicefunktionerne, relateres til sundhedsområdet. IT-Fælles, der budgetteknisk er placeret under Fælles formål og administration, relateres til de tværgående opgaver, der løses på tværs af finansieringskredsløbene.

- **Hospitalsapoteket:** Hospitalsapoteket rådgiver om, fremstiller og leverer medicin til alle somatiske hospitaler, psykiatrien, hospice og sundhedshuse i Region Midtjylland. Desuden leverer hospitalsapoteket lægemidler til visse patientgrupper i fortsat hospitalsbehandling.

Hospitalsapotekets egenproduktion består bl.a. af kræftbehandlinger (Cytostatikakure), antibiotikakure, dosisdispenseringer, smertebehandlinger og parentera ernæring, der primært produceres til specifikke patienter. Herudover har Hospitalsapoteket en egenproduktion af akuttasser og bistår i kliniske forsøg.

- **Sundhedsplanlægning:** Sundhedsplanlægning har ansvaret for funktionsplanlægning i forhold til hospitalerne på både det somatiske og psykiatriske område. Afdelingen varetager ligeledes opgaven med planlægning af praksissektorens sundhedsydelse samt indgåelse, udvikling og opfølgning af sundhedsaftaler mellem Region Midtjylland og kommunerne i regionen. Afdelingen står også for opgaver vedrørende universitetssamarbejde og forskning, det interregionale samarbejde, præhospitals- og beredskabsområdet. Hertil hører arbejdet med analyse af aktivitetsdata, aktivitets- og investeringsplanlægning samt analyse og monitorering af medicinområdet.
- **Koncernøkonomi – Sundhed:** Koncernøkonomi – Sundhed varetager den overordnede økonomistyring på sundhedsområdet gennem bl.a. udvikling af økonomistyringsmodeller og regionens målbilleder, herudover varetages økonomisagsbehandlingen i forhold til hospitaler m.v. Afdelingen sørger desuden for lægedækningen i regionen og varetager opgaver i overenskomsterne med speciallæger, almen praksis, fysioterapeuter, kiropraktorer, fodterapeuter og psykologer.

Det skal bemærkes, at Koncernøkonomis opgaver er fordelt på 2 områder. Opgaver, der kun relateres til sundhedsområdet, er placeret i Koncernøkonomi Sundhed under Servicefunktioner. Øvrige opgaver, der

løses på tværs af regionens finansieringskredsløb, er placeret i Koncernøkonomi under Fælles formål og administration.

- **Regionssekretariatet – Sundhed:** Patientkontoret under Regionssekretariatet – Sundhed har ansvaret for patientvejlederfunktionen og yder vejledning og rådgivning om patienters rettigheder inden for sundhedsvæsenet. Herudover varetager Patientkontoret bl.a. den centrale fælles omviseringsfunktion til privat aftale- og samarbejdssygehus.

Det skal bemærkes, at Regionssekretariatets opgaver er fordelt på 2 områder. Opgaver, der kun relateres til sundhedsområdet, er placeret i Regionssekretariat Sundhed under Servicefunktioner. Øvrige opgaver, der løses på tværs af regionens finansieringskredsløb, er placeret i Regionssekretariat under Fælles formål og administration.

Budget

Nettodriftsudgifter

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslag		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Koncern Kvalitet	68,7	64,3	63,1	63,1	63,1	63,1
Indkøb og Medicoteknik	80,9	81,6	86,4	86,4	85,9	85,9
IT-sundhed	153,8	183,0	179,5	182,2	182,2	182,2
Hospitalsapoteket	98,5	31,5	47,6	47,6	47,6	47,6
Sundhedsplanlægning	25,0	27,0	26,7	26,7	26,7	26,1
Koncernøkonomi - Sundhed			17,8	17,8	17,8	17,8
Regionssekretariatet - Sundhed			7,5	7,5	7,5	7,5
Nettodriftsudgifter i alt	426,9	387,4	428,6	431,3	430,8	430,2

Budgettet indeholder nettoudgifter til lønninger for 706 fuldtidsansatte. Det beregnede personaleforbrug er vejledende. Det bemærkes, at administrationen er udgiftsstyret og ligesom øvrige områder er baseret på principperne for totalrammestyring.

2.13 De nye hospitalsbyggerier – kvalitetsfundsprojekter

Indledning

Regeringen har afsat 24,75 mia. kr. fra kvalitetsfonden til investeringer i en moderne sygehusstruktur i perioden 2009-2019. Med tillæg af regional egenfinansiering giver det grundlag for, at der samlet kan igangsættes investeringer for 41,4 mia. kr. i en moderne sygehusstruktur.

Det fremgår af Økonomaftalen 2010, at den endelige finansiering for de konkrete projekter fastlægges i forbindelse med det endelige statslige tilsagn. Tilsagnet fastsætter den forudsatte, konkrete finansieringsprofil for de enkelte finansieringskomponenter, på baggrund af den forventede investeringsprofil for projektet.

De enkelte finansieringskomponenter er:

- Støtte fra kvalitetsfonden
- Regional egenfinansiering
- Regional låneadgang

Der indgik i økonomaftalen for 2013 en lånepulje til energiinvesteringer i forbindelse med kvalitetsfundsstøttede byggerier. Der kan søges om lånedispensation fra puljen til opnåelse af klassificering af byggeriet til Bygningsklasse 2020 på op til 2,3 % af den samlede investeringsramme. Lånedispensationerne gives som supplement til de fastlagte investeringsrammer i det endelige tilsagn fra kvalitetsfonden, og indgår dermed i en ny og endelig samlet investeringsramme.

Region Midtjylland har tre kvalitetsfundsprojekter:

- Det nye Universitetshospital i Aarhus (endeligt tilsagn samt Bygningsklasse 2020 på 6.451 mio. kr. i 2009 p/l)
- Ombygning af Regionshospitalet Viborg (endeligt tilsagn samt Bygningsklasse 2020 på 1.164 mio. kr. i 2009 p/l)
- Det nye Regionshospital i Gødstrup (endeligt tilsagn samt Bygningsklasse 2020 på 3.222 mio. kr. i 2009 p/l.)

De tre kvalitetsfundsprojekter omfatter en række anlægsprojekter, der er beskrevet i investeringsoversigten med bemærkninger. Hvert enkelt anlægsprojekt forelægges og godkendes af regionsrådet inden igangsættelse. Der sker en løbende afrapportering af status for anlægsprojekter i kvartalsrapporterne. Ved afslutning af anlægsprojektet forelægges regnskabet for regionsrådet. Anlægsprojekterne styres på samme vis, som alle øvrige anlægsprojekter.

Formålet med dette afsnit er at beskrive de styringsmekanismer for kvalitetsfundsprojekter, der er fastsat i budget- og regnskabssystemer for regioner, samt i regnskabsinstruks til behandling af tilskud fra kvalitetsfonden til sygehusbyggeri, med henblik på at styre den finansielle del af kvalitetsfundsprojekterne.

Kvalitetsfundsprojekternes økonomiske kredsløb

Udgangspunktet for den finansielle styring af kvalitetsfundsprojekterne er bevægelserne på de tilknyttede deponeringskonti. Deponeringskontiene skal jf. budget og regnskabssystemer for regioner sikre, at kvalitetsfundsprojekternes likviditet er adskilt fra regionens øvrige likviditet.

De enkelte delelementer af budgetteringen på de tre deponeringskonti gennemgås i det følgende.

Anlægsudgifter

De enkelte anlægsprojekter under hvert kvalitetsfundsprojekt fremgår af investeringsoversigten med bemærkninger. Tabellen viser rammerne for anlægsudgifterne i 2020 og i budgetoverslagsårene.

Rammerne for kvalitetsfundsprojekterne er fastlagt i henhold til de detaljerede udgiftsprofiler for projekterne. De detaljerede udgiftsprofiler er senest godkendt af Sundheds- og Ældreministeriet august 2019. Alle projekternes rammer er opdateret med lånedispensationerne til energiinvesteringer til opnåelse af klassificering som Bygningsklasse 2020.

De budgetterede anlægsudgifter

Mio. kr. 2020-p/l (2019 i løbende p/l)	Budget	Budget	Budgetoverslag		
	2019	2020	2021	2022	2023
Det nye Universitetshospital, Aarhus	19,6	18,7	25,6	26,7	0,0
Om- og tilbygning af Regionshospitalet Viborg	137,5	20,3	0,0	0,0	0,0
Det Nye Hospital i Vest, Gødstrup	629,2	513,8	0,0	0,0	0,0
Anlægsudgifter i alt	786,4	552,8	25,6	26,7	0,0

Det fremgår af økonomiaftalen, at "Der er i den forbindelse lagt vægt på, at kvalitetsfundsbyggeriet fortsat realiseres i overensstemmelse med indgåede kontrakter og planer". Kvalitetsfundsbyggerierne er dermed fortsat forudsat gennemført ud fra de gældende planer og kontrakter.

Budgetbemærkningerne er udarbejdet i henhold til økonomiaftalens forudsætninger.

Kvalitetsfondsindtægter, tilskud fra staten

Det er fastlagt i aftalen mellem Danske Regioner og regeringen, at staten finansierer 24,8 mia. kr. af de i alt 41,4 mia. kr. (2009 p/l) afsat til kvalitetsfundsprojekter.

Udbetalingen af kvalitetsfondsmidler deponeres på den projektspecifikke deponeringskonto.

Kvalitetsfondsindtægter fra Staten

Mio. kr. 2020-p/l (2019 i løbende p/l)	Budget	Budget	Budgetoverslag		
	2019	2020	2021	2022	2023
Det nye Universitetshospital, Aarhus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Om- og tilbygning af Regionshospitalet Viborg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Det Nye Hospital i Vest, Gødstrup	-632,2	-439,2	0,0	0,0	0,0
Kvalitetsfondsindtægter i alt	-632,2	-439,2	0,0	0,0	0,0

Tabellen viser Sundheds- og Ældreministeriets udbetalinger af tilskud fra kvalitetsfonden. Jf. regnskabsinstruks til behandling af tilskud fra kvalitetsfonden til sygehusbyggeri tager fastlæggelsen af finansieringsprofilen udgangspunkt i et princip om, at der ikke må ske ophobning af statslige midler i regionalt regi. Det årlige statstilskud vil derfor variere i perioden, men tilskuddet for det enkelte projekt vil over tid udgøre 59,8 % af projektets oprindelige anlægsramme.

Kvalitetsfondsindtægterne er tilpasset i henhold til rammereduktionen for 2020, fastsat i økonomiaftalen 2020.

Egenfinansiering

Regionernes egenfinansiering af projekter med støtte fra kvalitetsfonden skal i hovedsagen komme fra regionernes ordinære anlægsrammer, hvorfra den forudsatte hensættelse foretages. Regionerne hensætter fra 2010 årligt 1 mia. kr.

Fra 2020 ændres udbetalingen af egenfinansieringen fra bloktilskud til kvalitetsfondsindtægter. Det er ved budgetvedtagelsen 2020 ikke klarlagt præcist hvordan udbetalingen vil foregå.

Fordeling af egenfinansiering på kvalitetsfundsprojekterne

Mio. kr. 2020-p/l (2019 i løbende p/l)	Budget	Budget	Budgetoverslag		
	2019	2020	2021	2022	2023
Det nye Universitetshospital, Aarhus	-146,6	-103,1	-308,5	0,0	0,0
Om- og tilbygning af Regionshospitalet Viborg	-26,5	-20,3	-144,9	0,0	0,0
Det Nye Hospital i Vest, Gødstrup	-73,2	-162,2	-289,7	0,0	0,0
Egenfinansiering i alt	-246,3	-285,6	-743,1	0,0	0,0

Note: Fra 2020 øges Region Midtjyllands andel af 1 mia. kr. jf. regionens højere andel af kvalitetsfundsprojekter.

Egenfinansieringen fordeles mellem de tre kvalitetsfundsprojekter i henhold til deres andel af den samlede anlægsramme. Sundheds- og Ældreministeriet fastlægger den endelige fordeling mellem de tre kvalitetsfundsprojekter i projekternes finansieringsprofiler. Ministeriet kan løbende ændre på fordelingen mellem projekterne.

Låneoptag

Låneadgangen udgør forskellen mellem udgifter og summen af egenfinansiering og tilskud fra kvalitetsfonden. Lånene består af ordinære lån der skal indfries ved salg af nedlagte hospitalsmatrikler og midlertidige lån, der skal indfries via regionens egenfinansiering i årene 2020 og frem.

Låneoptag

Mio. kr. 2020-p/l (2019 i løbende p/l)	Budget	Budget	Budgetoverslag		
	2019	2020	2021	2022	2023
Det nye Universitetshospital, Aarhus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Om- og tilbygning af Regionshospitalet Viborg	-111,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Det Nye Hospital i Vest, Gødstrup	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Låneoptag i alt	-111,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Note: Låneoptaget pl reguleres efter andre principper end de øvrige finansieringselementer.

Den konkrete profil for låneoptagelsen fastlægges af Sundheds- og Ældreministeriet i forbindelse med godkendelse af anmodning om udbetaling af kvalitetsfondsmidler for det enkelte kvalitetsfundsprojekt. Lånedispensationer til Bygningsklasse 2020 er godkendt af Økonomi- og Indenrigsministeriet. Efter godkendelsen er bygningsklasse 2020 lånene indregnet i projekternes finansieringsprofil af Sundheds- og Ældreministeriet. Låneprovenu skal overføres til den projekt-specifikke deponeringskonto.

Region Midtjylland har optaget lån til de nye hospitalsbyggerier fra og med 2014.

Låneoptaget er tilpasset i henhold til rammereduktionen for 2020, fastsat i økonomiaftalen 2020.

Afdrag og salgsindtægter

Provenu fra salg af nedlagte sygehusbygninger mv. skal anvendes til at indfri låneoptagelse tilknyttet projektet, jf. at låneadgangen i henhold til Økonomiaftalen for 2009 modsvarer fremtidigt salgsprovenu for nedlagte hospitalsbygninger. Der er indarbejdet afdrag for salgsprovenuet af Tage Hansens Gade, Nørrebrogade, Herning og Holstebro. En del af lånene skal indfries med regionens egenfinansiering.

Afdrag

Mio. kr. 2020-p/l (2019 i løbende p/l)	Budget	Budget	Budgetoverslag		
	2019	2020	2021	2022	2023
Det nye Universitetshospital, Aarhus	855,1	84,4	282,9	-26,7	0,0
Om- og tilbygning af Regionshospitalet Viborg	0,0	0,0	144,9	0,0	0,0
Det Nye Hospital i Vest, Gødstrup	76,2	87,6	456,6	0,0	0,0
Afdrag i alt	931,3	172,0	884,4	-26,7	0,0

Afdragsprofilerne for de midlertidige lån (den del af lånene, der skal indfries med regionens egenfinansiering) er tilpasset i henhold til rammereduktionen for 2020, fastsat i økonomiaftalen 2020.

Det negative afdrag i 2022 er udtryk for at hele egenfinansieringen for 2021 og 2022, ved budgetvedtagelsen 2020, forventes udbetalt i 2021. Det vil sige, at beløbet er udtryk for en periodeforskydning mellem 2021 og 2022.

Renteindtægter og renteudgifter

Låneoptagene til de nye hospitalsbyggerier kan betyde stigende renteudgifter, indtil lånene indfries ved byggeriets afslutning. Det betyder, at regionen indtil 2022 kan blive nødt til at afsætte en større del af driftsbudgettet til at betale renteudgifter, da det er den almindelige drift, der skal betale renteudgifterne. Til gengæld vil kvalitetsfundsprojekterne ikke blive belastet af renteudgifterne.

Eventuelle renteindtægter af de deponerede beløb på deponeringskontoen tilgår derimod kvalitetsfundsprojektet og kan anvendes på samme måde som de øvrige kvalitetsfondsmidler. Renteindtægterne kan anvendes til at finansiere den løbende p/l-regulering af projekterne.

2.14 Investeringsoversigt med bemærkninger

Indledning

Investeringsoversigten omfatter igangværende anlægsarbejder, der fortsætter i 2020, og projekter, hvortil der er afgivet bevilling i perioden 2020-2023.

De beløbsmæssige rammer for investeringsoversigten danner, sammen med de indholdsmæssige forudsætninger, det bevillingsmæssige grundlag for udførelsen af de enkelte anlægsarbejder. Bevillingsreglerne fremgår af Bevillings- og kompetencereglerne.

Det bemærkes, at de opførte beløb i de enkelte år, rådighedsbeløbene, er godkendt af regionsrådet, som i hvert enkelt tilfælde har vedtaget, at arbejdet skal iværksættes (projekteres) og har meddelt den fornødne anlægsbevilling.

Budgettet for anlægsområdet er budgetlagt efter niveauet fra økonomiaftalen for 2020. Anlægsrammen fra økonomiaftalen er over tid for lav til at dække regionens samlede behov for vedligehold af regionens bygningsmasse, investering og udskiftning af apparatur mv.

Fordeling af anlægsrammer 2020-2023

Fordelingen af anlægsrammen tager udgangspunkt i den forudsatte anlægsramme på 866,4 mio. kr. i Økonomiaftalen for 2020 mellem regeringen og Danske Regioner. Anlægsrammen består af en generel ramme på 539,9 mio. kr., indtægter på 40,8 mio. kr., og derudover egenfinansiering af Kvalitetsfondsprojekter på 285,6 mio. kr.

Anlægsrammen omfatter de anlægsudgifter, regionerne må afholde på Sundhedsområdet, mens anlægsudgifter på Social- og Specialundervisningsområdet mv. ikke er omfattet af Økonomiaftalen.

Fordelingen af anlægsrammen er udarbejdet på baggrund af igangværende og godkendte projekter i 2020.

2.14.1 Sundhed

De samlede anlægsudgifter for Sundhed er for den almindelige anlægsramme på 539,9 mio. kr. Der er indtægter for 40,8 mio. kr., hvorefter nettofinansieringen til almindelige anlægsprojekter er på 499,1 mio. kr. i 2020.

Konto 1 Sundhed inkl. Psykiatri og Fælles formål og administration, anlægsudgifter 2020 – 2023

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budgetoverslagsår		
	2020	2021	2022	2023
Hospitaler	295,3	84,7	51,3	24,1
Fælles puljer m.v.	314,2	128,0	78,0	35,0
Pulje til anlægsprojekter	110,0	413,8	514,7	716,9
Fælles formål og administration - Regionshusene	0,0	0,0	0,0	0,0
Rådighedsbeløb - udgifter i alt	719,4	626,4	644,0	776,0
Anlægsindtægter iflg. økonomiaftale	-40,8	0,0	0,0	0,0
+ Øvrige statslige finansiering	-0,7	0,0	0,0	0,0
+ Anden finansiering (donationer m.v.) *	-178,8	-89,2	-40,2	0,0
Finansiering fra satspulje	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto udgifter almindelige anlægsprojekter	499,1	537,2	603,8	776,0
Finansiering				
Generel ramme iflg. økonomiaftale	539,9	537,2	603,8	776,0
Anlægsindtægter iflg. økonomiaftale	-40,8			
Netto finansiering almindelige anlægsprojekter	499,1	537,2	603,8	776,0
Balance	0,0	0,0	0,0	0,0

* Donationer til Forum Projektet

Konto 1 Sundhed, Kvalitetsfondsprojekter

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budgetoverslagsår		
	2020	2021	2022	2023
Kvalitetsfondsprojekter, Udgifter	552,8	25,6	26,7	0,0
Det nye Universitetshospital, Aarhus	18,7	25,6	26,7	0,0
Regionshospitalet Viborg, om- og tilbygning	20,3	0,0	0,0	0,0
Det nye Regionshospital, Gødstrup	513,8	0,0	0,0	0,0
Anlægsindtægter fra Kvalitetsfonden	-724,8	-743,1	0,0	0,0
Det nye Universitetshospital, Aarhus	-103,1	-308,5	0,0	0,0
Regionshospitalet Viborg, om- og tilbygning	-20,3	-144,9	0,0	0,0
Det nye Regionshospital, Gødstrup	-601,5	-289,7	0,0	0,0
Netto kvalitetsfondsprojekter	-172,0	-717,5	26,7	0,0
Finansiering				
Kvalitetsfondsprojekter - egenfinansiering*	0,0	0,0	0,0	0,0
Kvalitetsfondsprojekter - låneoptag	0,0	0,0	0,0	0,0
Kvalitetsfondsprojekter - afdrag	-172,0	-884,4	26,7	0,0
Kvalitetsfondsprojekter - Provenu ved salg af hospitaler	0,0	166,9	0,0	0,0
Netto finansiering Kvalitetsfondsprojekter	-172,0	-717,5	26,7	0,0
Balance	0,0	0,0	0,0	0,0

* Egenfinansieringen på 285,6 mio. kr. i 2020 og 743,3 mio. kr. i 2021, er fra 2020 ændret fra bloktilskud til kvalitetsfondsindtægter.

For kvalitetsfondsprojekterne er der netto -172,0 mio. kr. i 2020. I alt er der kvalitetsfondsindtægter på 724,8 mio. kr. i 2020, hvoraf 285,6 mio. kr. udgør den regionale egenfinansiering. Der afdrages 172 mio. kr. på optagne lån til midlertidig finansiering af kvalitetsfondsprojekterne i 2020.

Samlet oversigt over salg af matrikler

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budgetoverslagsår		
	2020	2021	2022	2023
Salg af Regionshospitalet Herning	0,0	-130,5	0,0	0,0
Salg af Regionshospitalet Holstebro	0,0	-36,4	0,0	0,0
Provenu ved salg af hospitaler	0,0	-166,9	0,0	0,0

De budgetterede nettosalgsindtægter er baseret på regionsrådets beslutning om salg af Regionshospitalet Herning og Regionshospitalet Holstebro.

Rådighedsbeløbene for de anlægsprojekter, der er indarbejdet i forslaget til investeringsoversigt for Sundhed inkl. Psykiatri (konto 1) viser, at de samlede bruttoanlægsudgifter i 2020 budgetteres til 1.272,2 mio. kr. Dette består af de 719,4 mio. kr. vedr. det almindelige anlægsbudget og de 552,8 mio. kr. vedr. kvalitetsfondsprojekter.

2.14.2 Investeringsoversigt Sundhed

Indledning

Efterfølgende tabel opsummerer de rådighedsbeløb, der er afsat til bevillingshavere under Sundhed (hospitaller mv.).

Investeringsoversigt for Sundhed 2019-2023

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
Almindelige anlægsprojekter					
Hospitalsenheden Horsens	25,3	65,2	48,8	51,3	24,1
Regionshospitalet Randers	23,6	46,5	27,9	0,0	0,0
Hospitalsenheden Vest	210,9	147,8	0,0	0,0	0,0
Hospitalsenhed Midt	32,1	14,1	0,0	0,0	0,0
Aarhus Universitetshospital	6,1	9,4	0,0	2,8	0,0
Præhospitalet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Psykiatri	2,4	11,5	8,0	0,0	0,0
Fælles, projekter og puljer	20,0	135,4	38,8	35,0	35,0
Pulje til anlægsprojekter	-21,9	110,0	413,8	514,7	716,9
Anlægsindtægter	0,0	-40,8	0,0	0,0	0,0
Almindelige anlægsprojekter - Netto	298,5	499,1	537,2	603,8	776,0
Kvalitetsfondsprojekter					
Det nye Universitetshospital, Aarhus	23,5	-84,4	-282,9	26,7	0,0
Regionshospitalet Viborg, om- og tilbygning	-64,2	0,0	-144,9	0,0	0,0
Det nye Regionshospital, Gødstrup	456,9	-87,6	-289,7	0,0	0,0
Kvalitetsfondsprojekter - Netto	416,2	-172,0	-717,5	26,7	0,0
Rådighedsbeløb i alt	714,8	327,1	-180,3	630,5	776,0

På investeringsoversigten er der medtaget igangværende og godkendte projekter, der fortsætter i 2020 og frem, som er forelagt regionsrådet.

I det følgende gennemgås investeringsoversigten for de enkelte bevillingshavere, idet der gives kortfattede bemærkninger til de enkelte anlægsprojekter.

Hospitalsområdet

Hospitalsenheden Horsens

Tabellen nedenfor opsummerer de rådighedsbeløb, som er afsat i 2019-2023 vedrørende Hospitalsenheden Horsens.

Anlægsarbejder vedrørende Hospitalsenheden Horsens

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
RH Horsens. Renovering af højhus	5,2	25,6	35,2	43,1	21,0
RH Horsens. Renovering af Bygning 6	5,6	19,5	5,0	0,0	0,0
RH Horsens. Afsluttende arbejder	0,2	1,0	0,5	0,0	0,0
RH Horsens. Justeringsreserve Generalplan	6,8	-3,0	0,0	7,9	2,8
RH Horsens. Wayfinding	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Etape 2. Ny akutafdeling, RH Horsens	7,1	15,5	7,7	0,0	0,0
Skanderborg Sundhedshus. Puljeprojekt (Netto)	0,0	6,1	0,0	0,0	0,0
Rådighedsbeløb i alt	25,3	65,2	48,8	51,3	24,1

For Hospitalsenheden Horsens indebærer investeringsoversigten, at der i alt er afsat 189,4 mio. kr. til gennemførelse af anlægsarbejder i perioden 2020-2023.

Generalplanen

Regionshospitalet Horsens har i 2013 fået udarbejdet og godkendt en samlet Generalplan for hospitalet, der har til formål at sikre fysiske rammer, der muliggør varetagelsen af hospitalets opgaver både nu og i fremtiden, som et

fuldt funktionsdygtigt akuthospital. Der pågår således i disse år en række om- og tilbygningsprojekter, som alle er en del af hospitalets Generalplan.

Regionsrådet har givet anlægsbevillinger til realisering af Generalplanens projekter:

- "RH Horsens, Renovering af højhus" skal sammen med en række leasingfinansierede energioptimeringsprojekter afholde udgifterne ved modernisering, renovering og ombygning af hospitalets primære sengebygning med nye, tidssvarende faciliteter, installationer, klimaskærm etc..
- "RH Horsens, Renovering af Bygning 6" skal sammen med leasingfinansierede energioptimeringer finansiere en renovering af den bygning, der rummer Skanning og Røntgen.
- "RH Horsens Wayfinding", skal afholde udgifterne til Generalplanens wayfinding projekt, der indebærer forbedring af skiltningen for patienter og pårørende.
- "Etape 2, Ny akutafdeling", der skal afholde udgifter til færdiggørelsen af regionshospitalets nye akutafdeling, som udgør en væsentlig del af Generalplanen.

Regionsrådet godkendte i 2016 at der blev oprettet en justeringsreserve, "RH Horsens, Justeringsreserve Generalplan", der midlertidigt kan rumme mindreforbrug fra afsluttede delprojekter. Mindreforbruget kan efterfølgende anvendes til at imødegå eventuelle merudgifter på andre delprojekter. I 2018 blev bevillingen "RH Horsens, afsluttende arbejder" godkendt. Bevillingen kan anvendes til at afholde mindre anlægsudgifter, der opstår efter regnskabsafslæggelse på det enkelte anlægsprojekt, f.eks. i forbindelse med ibrugtagning.

Skanderborg Sundhedshus

Sundheds- og ældreministeriet gav i 2018 tilsagn om støtte fra Pulje til etablering af læge- og sundhedshuse til et projekt i Skanderborg Sundhedshus, primært etablering af ny flerlægeklinik samt en række mindre renoverings- og udstyrsprojekter. Anlægsbevillingen "Skanderborg Sundhedshus, puljeprosjekt (Netto)" viser Region Midtjyllands samlede medfinansiering til projektet, herudover er der bidrag fra Skanderborg Kommune, Staten samt kommende lejere, således at den samlede projektfinsiering for 2018-projektet udgør 11,7 mio. kr.

Regionshospitalet Randers

Efterfølgende tabel opsummerer de rådighedsbeløb, som er afsat i 2019-2023 vedrørende Regionshospitalet Randers.

Anlægsarbejder vedrørende Regionshospitalet Randers

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget		Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
RH Randers. Bygningssyn 2016, Grenaa	2,0	0,6	0,0	0,0	0,0
Programorganisation	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0
RH Randers. Tekniske installationer vedr. ny sterilcentral	1,5	4,2	0,0	0,0	0,0
RH Randers. Renovering af Bygning 2, altaner og vinduer	0,6	5,5	6,6	0,0	0,0
RH Randers. Kloakrenovering Grenaa Sundhedshus	0,3	0,8	0,0	0,0	0,0
RH Randers. Kloakrenovering Regionshospitalet Randers	0,2	0,5	0,0	0,0	0,0
RH Randers. Ny Sterilcentral	15,0	31,0	21,3	0,0	0,0
RH Randers. Forregistrering	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0
RH Randers. Digitalisering	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0
Rådighedsbeløb i alt	23,6	46,5	27,9	0,0	0,0

For Regionshospitalet Randers indebærer investeringsoversigten, at der er afsat 74,4 mio. kr. til gennemførelse af anlægsarbejder i perioden 2020-2023.

Generalplansprojekter i Randers

Regionshospitalet Randers har i 2017 fået godkendt en revideret Generalplan, der understøtter hospitalets udvikling som fuldt funktionsdygtigt akuthospital med tidssvarende rammer.

Regionsrådet har foreløbigt godkendt igangsættelse af et større projekt under Generalplanen, samt givet en række mindre bevillinger til nødvendige, afledte projekter, der er en forudsætning for den videre realisering:

- "RH Randers, Ny Sterilcentral" samt "RH Randers, Tekniske installationer vedr. ny sterilcentral" som tilsammen skal afholde udgifterne ved opførelse af en ny sterilcentral, der kan erstatte den nuværende, utidssvarende sterilcentral. Projektet ventes gennemført og ibrugtaget i 2021.
- "Programorganisation", der skal afholde udgifter til rådgivning samt intern projektledelse, samt "RH Randers, Forregistrering" og "RH Randers, Digitalisering", der skal afholde generelle udgifter til forundersøgelser og digitalisering af eksisterende bygningstegninger/-registreringer. der er nødvendigt forarbejde inden de efterfølgende Generalplansprojekter.

Renoveringsprojekter i Randers og Grenaa

Der er yderligere givet bevillinger til renoveringsprojekter på Regionshospitalet Randers og Grenaa Sundhedshus:

- "RH Randers, Renovering af Bygning 2, altaner og vinduer" skal afholde udgifter til nødvendig udskiftning af nedslidte altaner samt delvis vinduesudskiftning på regionshospitalets primære sengebygning.
- "RH Randers, Kloakrenovering Regionshospitalet Randers" samt "RH Randers, Kloakrenovering Grenaa Sundhedshus" skal afholde udgifter delvis til registrering/projektering og delvis til udbedring af nedslidt kloaknet på de to matrikler.
- "RH Randers, Bygningssyn 2016, Grenaa", der skal afholde en række nødvendige klimaskærmsprojekter på Grenaa Sundhedshus. Projekterne er registreret og budgetteret ifm. Bygningssyn 2016, der blev gennemført på alle regionens blivende ejendomme i 2016.

Alle de ovenstående bevillinger forventes afsluttet i løbet af 2020.

Hospitalsenheden Vest

Efterfølgende tabel opsummerer de rådighedsbeløb, der er afsat i 2019-2023 vedrørende Hospitalsenheden Vest.

Anlægsarbejder vedrørende Hospitalsenheden Vest

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
Lemvig Sundhedshus (Netto)	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
HE Vest. KSR (Klinisk Socialmedicin og Rehabilitering)	12,1	2,5	0,0	0,0	0,0
HE Vest. Bygningssyn 2016, Ringkøbing	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0
Psykiatrien i DNV Gødstrup (Netto)	155,6	103,0	0,0	0,0	0,0
NIDO (Netto)	42,2	41,0	0,0	0,0	0,0
Rådighedsbeløb i alt	210,9	147,8	0,0	0,0	0,0

For Hospitalsenheden Vest indebærer investeringsoversigten, at der er afsat 147,8 mio. kr. til gennemførelse af anlægsarbejder i perioden 2020-2023.

Psykiatrien i DNV-Gødstrup

Psykiatrien i Vestjylland samles i Gødstrup og bliver en del af det samlede nye hospital i Gødstrup. "Psykiatrien i DNV-Gødstrup (Netto)" angiver regionens egen medfinansiering af projektet. Derudover er der givet midler til projektet via SATS-puljen – det samlede projekt har bevilling på ca. 419 mio. kr. Regionsrådet godkendte den 29. marts 2017 projektforslaget for Psykiatrien i DNV-Gødstrup, og byggeriet startede pr. februar 2018.

Projekter i Gødstrup

Udover Kvalitetsfondsprojektet DNV-Gødstrup og Psykiatrien i DNV-Gødstrup udføres også andre anlægsprojekter på matriklen i Gødstrup:

- "HE Vest, KSR (Klinisk Socialmedicin og Rehabilitering)" skal afholde udgifter til etableringen af Klinisk Socialmedicin og Rehabilitering.
- "NIDO (Netto)" skal afholde udgifter til etableringen af NIDO | Danmark, der er det kommende center for forskning og uddannelse i sundhed, der bygges ved DNV-Gødstrup – Nettobeløbet i tabellen viser regionens medfinansiering i de pågældende år. Projektets samlede økonomi inkl. donationer fra kommuner, fonde og private virksomheder beløber sig til ca. 146 mio. kr.

Sundhedshuse i Vest

Der pågår også anlægsprojekter på flere af sundhedshusene under Hospitalsenheden Vest:

- Sundheds- og ældreministeriet gav i 2018 tilsagn om midler fra Pulje til etablering af læge- og sundhedshuse til et projekt i Lemvig Sundhedshus. "Lemvig Sundhedshus (Netto)" viser regionens egen medfinansiering til projektet, der bl.a. indeholder etablering af lokaler til lægepraksis. Den samlede finansiering til projektet inkl. midler fra Staten udgør 3,7 mio. kr.
- "HE Vest, Bygningssyn 2016, Ringkøbing" skal afholde en række nødvendige klimaskærmsprojekter på Ringkøbing Sundhedshus. Projekterne er registreret og budgetteret ifm. Bygningssyn 2016, der blev gennemført på alle regionens blivende ejendomme i 2016.

Hospitalsenheden Vest - Indtægter fra salg af hospitaler

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
Salg af Regionshospitalet Herning	-1,9	0,0	-130,5	0,0	0,0
Salg af Regionshospitalet Holstebro	-4,9	0,0	-36,4	0,0	0,0
Rådighedsbeløb i alt	-6,7	0,0	-166,9	0,0	0,0

Overtagelse af ejendommene er planlagt som følgende:

- Den planlagte overtagelse af Regionshospitalet Herning er 1. juli 2021.
- Overtagelse af Regionshospitalet Holstebro er planlagt til 1. juli 2021.

Hospitalsenhed Midt

Efterfølgende tabel opsummerer de rådighedsbeløb, der er afsat i 2019-2023 vedrørende Hospitalsenhed Midt.

Anlægsarbejder vedrørende Hospitalsenhed Midt

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
RH Silkeborg. Udskiftning af afløbsrør	4,0	1,3	0,0	0,0	0,0
HE Midt. Bygningssyn 2016, Silkeborg	0,0	1,9	0,0	0,0	0,0
Renovering af brugsvandsinstallation. RH Viborg	2,0	3,5	0,0	0,0	0,0
Projekteringsbevilling til fase 4-6, Dispositionsplanen Silkeborg	19,7	5,2	0,0	0,0	0,0
Etablering af automatisk brandalarmeringsanlæg	4,8	1,0	0,0	0,0	0,0
Rokade af høreklubben og endokrinologi	1,5	1,2	0,0	0,0	0,0
Rådighedsbeløb i alt	32,1	14,1	0,0	0,0	0,0

For Hospitalsenhed Midt indebærer investeringsoversigten, at der i alt er bevilget 14,1 mio. kr. til gennemførelse af anlægsarbejder i perioden 2020-2023.

Regionshospitalet Viborg

Til projekter på Regionshospitalet Viborg er der udenfor Kvalitetsfondsprojektet afgivet tre bevillinger:

- "Renovering af brugsvandsinstallation, RH Viborg" der er bevilget til udskiftning af vandinstallationer på tre etager i den eksisterende sengebygning, hvor der har været konstateret udfordringer med at overholde en acceptabel vandkvalitet,
- "Etablering af automatisk brandalarmeringsanlæg", der skal afholde en nødvendig teknisk investering samt
- "Rokade af høreklubben og endokrinologi", der indgår i en samlet plan om mere effektive patientflows samt bedre arealudnyttelse.

Projekterne planlægges alle afsluttet i 2020.

Regionshospitalet Silkeborg

Regionsrådet har godkendt anlægsbevillinger både til udvikling og renovering af Regionshospitalet Silkeborg:

- Anlægsbevillingen til fase 4-6 af Dispositionsplanen for RH Silkeborg skal afholde udgifter særligt ifm. optimering af Dagkirurgien og Operationsafdelingen, der skal understøtte øget operationskapacitet og bedre sammenhænge mellem de to afsnit.
- Der er afgivet to bevillinger til renoveringsprojekter; "RH Silkeborg, Udskiftning af afløbsrør", der skal afholde udgifter ved udskiftning af tærede faldstammer etc., samt "HE Midt, Bygningssyn 2016, Silkeborg" der skal afholde en række nødvendige klimaskærmsprojekter. Projekterne er registreret og budgetteret ifm. Bygningssyn 2016, der blev gennemført på alle regionens blivende ejendomme i 2016.

Aarhus Universitetshospital

Efterfølgende tabel opsummerer de rådighedsbeløb, der er afsat i 2019-2023 vedrørende Aarhus Universitetshospital.

Anlægsarbejder vedrørende Aarhus Universitetshospital

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
AUH. Bygningssyn 2016, Samsø	1,0	0,1	0,0	0,0	0,0
AUH. Etablering af lokaler til DNC	13,8	4,2	0,0	0,0	0,0
AUH. Vedligehold og renovering af tekniske systemer	12,7	5,0	0,0	0,0	0,0
Forum Byggeri	28,1	148,8	60,0	43,0	0,0
Donationer til Forum projekt (Indtægter)	-80,4	-178,8	-89,2	-40,2	0,0
Forum, Novo Nordisk Fondens Puljer	29,0	29,0	28,5	0,0	0,0
Forum Kunst	2,0	1,0	0,7	0,0	0,0
Rådighedsbeløb i alt	6,1	9,4	0,0	2,8	0,0

For Aarhus Universitetshospital indebærer investeringsoversigten, at der i alt er bevilget 12,2 mio. kr. til gennemførelse af anlægsarbejder i perioden 2020-2023.

Renoveringer og reinvesterings

Aarhus Universitetshospital er et af regionens fem akuthospitaler. De eksisterende bygninger er løbende blevet vedligeholdt, men der er behov for renovering og opdatering af teknik og installationer for at sikre, at hospitalet også fremadrettet er fuldt funktionsdygtigt, ligesom der er behov for investeringer i nye faciliteter for at Universitetshospitalet fortsat har tidssvarende faciliteter, der kan understøtte både behandlings- og forskningsrettede aktiviteter på højt niveau. Til dette formål har regionsrådet givet følgende flerårige anlægsbevillinger:

- "AUH, Vedligehold og renovering af tekniske systemer", der skal afholde udgifterne til en række driftsnødvendige renoveringer, herunder udskiftning af uran-anlæg, nød- og panikbelysning, faldstammer m.m.
- "AUH, Etablering af lokaler til DNC", der skal afholde udgifter ved etablering af lokaler og faciliteter til Dansk NeuroforskningsCenter i Skejby, samt
- "Forum Byggeri" samt øvrige Forum-bevillinger, der skal afholde udgifter ved opførelsen af vartegnet Forum. Bygningen kommer til at rumme patienthotel og en række andre funktioner, der skal skabe optimale forhold for såvel patienter som pårørende. Forum er et fælles projekt mellem Aarhus Universitetshospital, Steno Diabetes Center Aarhus, Aarhus Universitet og Folkekirken, der bl.a. skal fremme en forskningskultur på tværs af fagområder og interessenter. En andel af projektet indgår i Kvalitetsfondsprojektet, DNU. Se under dette for yderligere bevilling.

Foruden ovenstående bevillinger er der ifm. gennemgang af regionens bygninger i Bygningssyn 2016 også blevet prioriteret renoveringsprojekter på Samsø Sundheds- og akuthus. Der er blevet bevilget midler til dette i 2019-2020 under "AUH, Bygningssyn 2016, Samsø".

Psykiatri

Efterfølgende tabel opsummerer de rådighedsbeløb, der er afsat i 2019-2023 vedrørende Psykiatri.

Anlægsarbejder vedrørende Psykiatri

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
Regionspsykiatrien. Nyt ambulatorium i Randers	2,4	11,5	8,0	0,0	0,0
Rådighedsbeløb i alt	2,4	11,5	8,0	0,0	0,0

For Psykiatrien indebærer investeringsoversigten, at der er afsat 19,5 mio. kr. til gennemførelse af anlægsarbejder i perioden 2020-2023.

Regionspsykiatrien, Nyt ambulatorium i Randers

Der er afgivet bevilling til at renovere og ombygge den tidligere sygeplejeskole i Randers til nyt ambulatorium for Regionspsykiatrien Randers. Projektet er afledt af en harmonisering af optageområder, samt etableringen af de særlige pladser i Psykiatrien.

Fælles puljer mv.

Efterfølgende tabel opsummerer de rådighedsbeløb, der er afsat i 2019-2023 vedrørende Fælles puljer mv.

Anlægsarbejder vedrørende Fælles puljer mv.

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
Rammebevilling til driftsanskaffelser	0,0	35,0	35,0	35,0	35,0
IT-reinvesteringer 2020-2021	0,0	55,5	3,8	0,0	0,0
Etablering af IT-datacentre	20,0	33,3	0,0	0,0	0,0
Sundheds- og Akuthus Holstebro. Medicoteknisk udstyr	0,0	11,6	0,0	0,0	0,0
Rådighedsbeløb i alt	20,0	135,4	38,8	35,0	35,0

For Fælles puljer indebærer investeringsoversigten, at der er afsat sammenlagt 244,2 mio. kr. fra anlægspuljen i perioden 2020-2023.

Rammebevilling til driftsanskaffelser

Der afsættes en rammebevilling til hospitaler og øvrige driftsenheders anskaffelser over 100.000 kr. I budget 2020 og overslagsårene er der afsat et rådighedsbeløb på 35,0 mio. kr. Rammen fordeles i henhold til hospitaler og øvrige driftsenheders behov for anskaffelser. Rammen dækker både sundhedsområdet (hovedkonto 1) og Fælles formål og administration (hovedkonto 4). En udmøntning fra puljen medfører en tilsvarende reduktion af enhedens driftsbevilling. For regionen og enhederne vil det ikke have betydning for de samlede rammer, men kun være en bevillingsændring i forhold til finansieringsformer.

I øvrigt

Såfremt en driftsenhed opnår donation til en anskaffelse udmøntes både indtægt og udgift fra rammebevillingen. Der vil ikke ske modregning i enhedens driftsbevilling, når der er tale om donation.

Regionsrådet har i forbindelse med budgetvedtagelsen afgivet anlægsbevilling. Rammebevillingen kan udmøntes af Koncernøkonomi med efterfølgende orientering af regionsrådet i en økonomiopfølgning eller overførselssag.

Anskaffelser over 10 mio. kr. skal altid bevilges af regionsrådet.

IT-reinvesteringer og medicoteknisk udstyr

Der er afsat puljer til investering i it og medicoteknisk udstyr.

Puljen til IT-reinvesteringer skal sikre, at der sker en løbende udskiftning af IT-udstyr, således at regionen har en sikker og effektiv drift. Puljen dækker reinvesteringer i regionens servere/storage, licenser og netværk. Dette sker i regionens fælles IT-afdeling med henblik på at konsolidere IT-løsninger og samle indkøb, således at regionen opnår stordriftsfordele.

Der pågår opførelse af to nye, regionale IT-datacentre ved Regionshospitalet Gødstrup, som erstatning for regionens nuværende centre. Bevillingen "Etablering af IT-datacentre" er afgivet til formålet.

Bevillingen "Sundheds- og Akuthus Holstebro, Medicoteknisk udstyr" skal afholde udgifter til medicoteknisk udstyr, når den nye akutklinik i Holstebro skal tages i brug – samtidigt med ibrugtagningen af RH Gødstrup.

Prioriteringsforslag for 2020

Efterfølgende tabeller opsummerer de fælles midler, der er afsat på investeringsoversigten for 2019-2023.

Puljer til indtægter og anlægsprojekter

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
Pulje til indtægter	0,0	-40,8	0,0	0,0	0,0
Pulje til anlægsprojekter	-21,9	110,0	413,8	514,7	716,9
Rådighedsbeløb i alt	-21,9	69,1	413,8	514,7	716,9

Der afsættes en pulje til indtægter i 2020 i henhold til præmisserne i Økonomiaftalen og satspuljeaftale for psykiatri jf. ovenstående tabel.

Puljen til anlægsprojekter dækker følgende:

- Øvrige prioriterede projekter

Der er udarbejdet en investeringsplan, der prioriterer Puljen til anlægsprojekter i 2020. De enkelte projekter vil efterfølgende blive forelagt regionsrådet.

Kvalitetsfondsprojekter

Rammerne for Region Midtjyllands tre kvalitetsfondsprojekter er beskrevet i afsnittet De nye hospitalsbyggerier – Kvalitetsfondsprojekter.

De kvalitetsfondsfinansierede anlægsprojekter indgår i investeringsoversigten under de tre kvalitetsfondsprojekter.

Det Nye Universitetshospital, Aarhus

Region Midtjylland fik 1. juli 2010 et endeligt tilsagn til Det Nye Universitetshospital, Aarhus med en samlet anlægsramme på 6,350 mia. kr. (2009 p/l-niveau).

Nedenstående tabel opsummerer de projekter, der er afsat på investeringsoversigten for 2019-2023.

Det Nye Universitetshospital, Aarhus, Kvalitetsfondsprojekter

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
DNU, Forum	18,0	20,2	24,7	25,8	0,0
Pulje DNU	5,5	-1,5	0,9	0,9	0,0
Kvalitetsfondsindtægter, DNU	0,0	-103,1	-308,5	0,0	0,0
Rådighedsbeløb i alt	23,5	-84,4	-282,9	26,7	0,0

For Det Nye Universitetshospital, Aarhus indebærer investeringsoversigten, at der i alt er afsat anlægsudgifter på 71,0 mio. kr. til gennemførelse af anlægsarbejder i perioden 2020-2023. Finansieringen fra kvalitetsfonden forventes at udgøre 411,6 mio. kr. i perioden 2020-2023, heraf udgør egenfinansieringen 411,6 mio. kr. jf. tidligere oplysninger under Egenfinansiering i afsnit 2.13.

Delprojekter

DNU-projektet er nu ibrugtaget, og projektet er i store træk afsluttet. Der tilbagestår i den kommende periode kun et enkelt delprojekt; Forum. Forum er et fælles projekt mellem flere parter, læs mere under Aarhus Universitetshospitals anlægsbevillinger.

Regionshospitalet Viborg, om- og tilbygning

Region Midtjylland fik 22. december 2010 et endeligt tilsagn til projektet på Regionshospitalet Viborg med en samlet anlægsramme på 1,15 mia. kr. (2009-p/l).

Efterfølgende tabel opsummerer de projekter, der er afsat på investeringsoversigten for 2019-2023.

Regionshospitalet Viborg, om- og tilbygning, Kvalitetsfondsprojekter

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
Etablering af projektorganisation	7,5	2,0	0,0	0,0	0,0
Projektering Akutcenter	8,8	3,0	0,0	0,0	0,0
Dispositionsforslag, for- og hovedprojekt, DP3, RHV	11,7	1,2	0,0	0,0	0,0
Delprojekt3, Ombygninger RHV	19,7	15,5	0,0	0,0	0,0
Pulje til om- og tilbygning Viborg	-111,9	-1,6	0,0	0,0	0,0
Kvalitetsfondsindtægter	0,0	-20,3	-144,9	0,0	0,0
Rådighedsbeløb i alt	-64,2	0,0	-144,9	0,0	0,0

For om- og tilbygningen af Regionshospitalet Viborg indebærer investeringsoversigten, at der i alt er afsat anlægsudgifter på 20,3 mio. kr. til gennemførelse af anlægsarbejder i perioden 2020-2023. Finansieringen fra kvalitetsfonden forventes at udgøre 165,2 mio. kr. i perioden 2020-2023, heraf udgør egenfinansieringen 165,2 mio. kr.

Etablering af Projektorganisation

Den daglige drift af kvalitetsfondsprojektet varetages af projektafdelingen på Regionshospitalet Viborg. Projektafdelingen skal drive projektet i samarbejde med de valgte rådgivere. Bevillingen vedrører drift af Projektafdelingen.

Projektering Akutcenter

Der tilbagestår 3,0 mio. kr. af den oprindelige bevilling til projektering af Akutcenteret, der blev afgivet i 2012.

Dispositionsforslag, for- og hovedprojekt, DP 3, RHV

Projektforslaget for delprojekt 3, ombygningen vil danne grundlaget for udarbejdelse af for- og hovedprojekt. For- og hovedprojekt for Delprojekt 3, ombygningen planlægges udarbejdet i perioden 2017-2018. Der er således afsat midler i denne periode til udarbejdelsen heraf.

Delprojekt 3, ombygninger RHV

Samtidig med tilbygningen af nyt akutcenter, vil dele af det eksisterende hospital blive bygget om og moderniseret. Dette projekt benævnes Delprojekt 3.

De planlagte ombygninger skal sikre en god sammenhæng mellem nyt og eksisterende på Regionshospitalet Viborg.

Pulje til om- og tilbygning Viborg

Der afsættes en pulje i årene frem til 2020, således at de samlede anlægsudgifter i henhold til det endelige tilsagn, passer til den p/l-regulerede udgiftsprofil for kvalitetsfondsprojektet.

Det Nye Regionshospital i Vest, Gødstrup

Region Midtjylland fik den 11. juni 2013 et endeligt tilsagn til et nyt hospital i Gødstrup med en samlet anlægsramme på 3,15 mia. kr. (2009 p/l-niveau).

Efterfølgende tabel opsummerer de projekter, der er afsat på investeringsoversigten for 2019-2023.

Det Nye Regionshospital i Vest, Gødstrup, Kvalitetsfondsprojekter

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
Projektorganisation, DNV - Gødstrup	37,8	3,5	0,0	0,0	0,0
Delprojekt 1B, Fælles faciliteter for skurby	13,9	2,9	0,0	0,0	0,0
IT apparatur og løst inventar	159,7	13,2	0,0	0,0	0,0
Delprojekt 8-10, Installationer	159,3	7,1	0,0	0,0	0,0
IT, DNV	126,6	28,3	0,0	0,0	0,0
Puljen til uforudsete udgifter	26,9	88,5	46,3	0,0	0,0
Pulje DNV - Gødstrup	446,5	370,3	-46,3	0,0	0,0
Kvalitetsfondsindtægter	-513,8	-601,5	-289,7	0,0	0,0
Rådighedsbeløb i alt	456,9	-87,6	-289,7	0,0	0,0

For DNV-Gødstrup indebærer investeringsoversigten, at der i alt er afsat anlægsudgifter på 513,8 mio. kr. til gennemførelse af anlægsarbejder i perioden 2020-2023. Finansieringen fra kvalitetsfonden forventes at udgøre 891,1 mio. kr. i perioden 2020-2023, heraf udgør egenfinansieringen 451,9 mio. kr.

Projektorganisation, DNV-Gødstrup

Den daglige drift af kvalitetsfondsprojektet varetages af projektafdelingen for DNV-Gødstrup. Projektafdelingen skal drive projektet i samarbejde med de valgte rådgivere. Bevillingen vedrører drift af Projektafdelingen.

Delprojekt 1B, Fællesfaciliteter for skurby

I DNV-Gødstrup kvalitetsfondsprojektet er der etableret en række faciliteter for projektets skurby, der er en del af projektets byggeplads. Faciliteterne stilles til rådighed for byggeriets aktører i hele udførelsesperioden. Det er eksempelvis kantine, logistikbygning, renovationscentral, it-bygning samt en receptionsfunktion til håndtering af blandt andet adgangskontrol, kameraovervågning og vinterberedskab.

Delprojekt 8-10 i Etape 1

Projektet er overordnet opdelt i en række etaper – og herunder i en række delprojekter. Etape 1 er den største af hospitalets tre etaper, og skal rumme størstedelen af det somatiske hospital. "Delprojekt 8-10, Installationer" er på nuværende tidspunkt eneste bevilling under etape 1. Bevillingen skal afholde udgifter til installationer i de tre geografisk afgrænsede delprojekt-områder (8-10), der tilsammen udgør hele etape 1. Delprojekt 8 dækker Thorax-/abdominal, delprojekt 9 dækker foyer, billeddiagnostik, OP og familieklyngen, og Delprojekt 10 dækker akutklyngen, laboratorier og intensiv.

Puljen til uforudsete udgifter

Der reserveres midler til uforudsete udgifter.

IT apparatur og løst inventar

Der er i tilsagnet for DNV-Gødstrup en betingelse om, at der minimum skal anvendes i alt 600 mio. kr. (09-pl), til medicoteknisk udstyr, it og løst inventar.

Der er afgivet to bevillinger til IT udstyr m.m. på DNV-projektet. Regionsrådet har den 30. marts 2016 afgivet bevilling til anlæg, der kan håndtere patientkald, akutkald og overfaldsalarmer, der finansieres af den afsatte ramme til it i DNV-Gødstrup projektet. På samme regionsrådsmøde gav regionsrådet en bevilling til rørpost- og affald-linnesug. Der er samlet et budget på 41,5 mio. kr. på de to bevillinger i 2020.

Pulje til DNV – Gødstrup

Der afsættes en pulje i årene frem til 2021, således at de samlede anlægsudgifter passer til den skønnede p/l-regulerede udgiftsprofil for kvalitetsfondsprojektet. De årlige puljer tilpasses, når den detaljerede udgiftsprofil er fastlagt.

Social

3 Social

3.1 Indledning

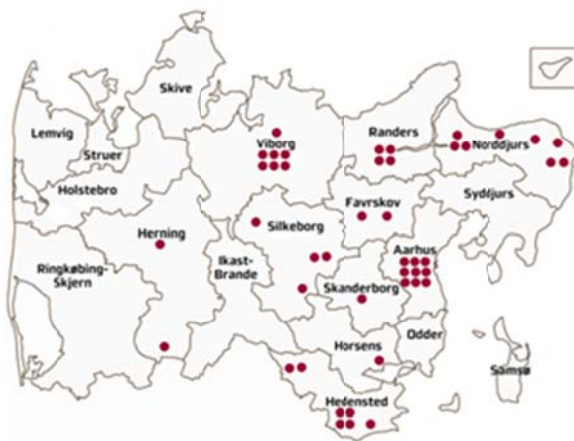
Socialområdet omfatter tilbud efter Serviceloven, lovgivningen om specialundervisning samt Folkeskoleloven. Serviceloven omfatter tilbud til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Lovgivningen om specialundervisning omfatter tilbud til kommunikationshandicappede, mens interne skoler i døgntilbud drives efter folkeskoleloven. Kommunerne har på alle områder det fulde myndighedsansvar, ansvar for forsyningen og ansvaret for finansieringen. Der er regionalt leverandøransvar på de tilbud Region Midtjylland driver.

De regionale sociale tilbud finansieres fuldt ud af kommunerne ved takstbetalinger.

Det er en forudsætning for, at regionen kan drive et tilbud på socialområdet, at tilbuddet indgår i den årlige Rammaaftale mellem Region Midtjylland og kommunerne i regionen. Rammaaftalen fastlægger, hvilke tilbud regionen driver inden for det specialiserede socialområde, samt fastlægger retningslinjerne for takstberegningen for de enkelte tilbud.

Fakta om socialområdet

Psykiatri og Social varetager de psykiatriske og sociale tilbud til borgerne i regionen. Der arbejdes med tæt samspil de to områder imellem, hvor det er naturligt for at sikre sammenhæng i ydelserne for borgerne. Psykiatri og Social lægger vægt på faglighed, fleksibilitet og udvikling i tilbuddene, samtidig med at der ydes en gennemsigtig og effektiv administrativ styring.

Specialområder i Region Midtjylland

Børn og unge:

Kriminalitetstruede og dømt
Holmstrupgård
Børn og unge
Kommunikation og undervisning

Voksne:

Autisme
Hjerneskade
Udviklingshæmning og ADHD
Socialpsykiatri

Budget 2020

Det samlede budget er på 1.112,0 mio. kr.

Sociale tilbud	1.058,6 mio. kr.
Fælles og administration	53,4 mio. kr. *

* Inklusiv Fælles formål og administratiton

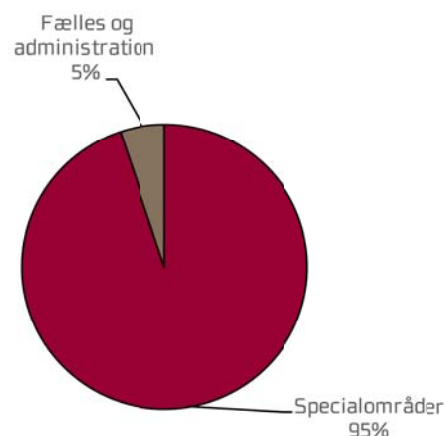
Aktivitet

Antal pladser:

Døgntilbud og boformer	905
Aktivitets- og dagtilbud	589

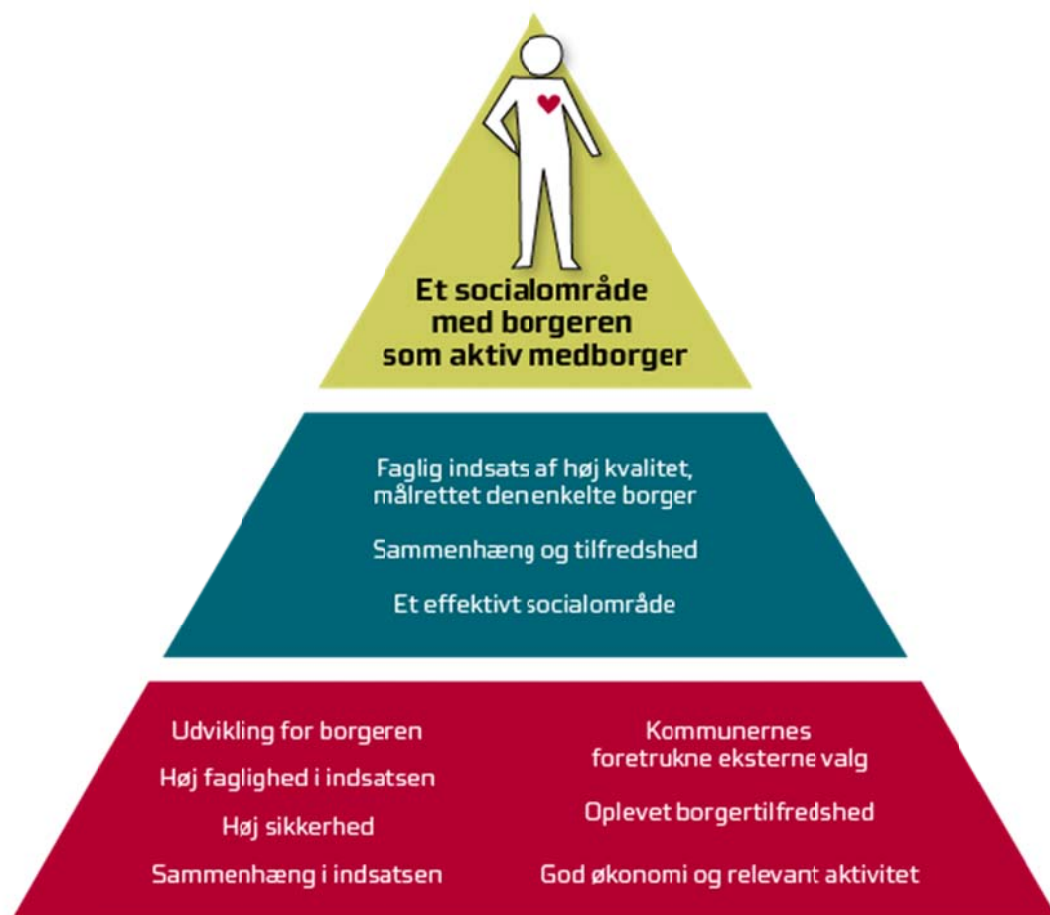
Antal helårsstillinger:

Socialområdet - inkl. Sosu-elever	1.885
-----------------------------------	-------

Målbillede på socialområdet - Et socialområde med borgeren som aktiv medborger

Målbilledet er et styrings- og dialogredskab, der udstikker den overordnede vision, underliggende strategispor og mål for socialområdet i Region Midtjylland. Målbilledet er rammen for en flerårig planlægning af de socialfaglige indsatser på området. Den overordnede vision udtrykker ønsket om at støtte den enkelte borger til en tilværelse som aktiv medborger. Socialområdet er til for den enkelte borger, og vi ønsker at møde og støtte borgeren til en aktiv tilværelse med udgangspunkt i den enkelte borgers forudsætninger og ressourcer. Denne vision udkrystalliseres i tre delstrategier og syv mål, som er illustreret i nedenstående målbillede.

Region Midtjyllands vision: Borgeren som aktiv medborger

Region Midtjyllands vision er at støtte borgeren på de regionale sociale tilbud til at være aktiv medborger. Gennem fokus på individuelle mål, sociale netværk og samfundsdeltagelse støttes borgeren til at udvikle et aktivt medborgerskab. I den professionelle indsats findes der løsninger i fællesskab med borgeren. Den specialiserede faglige indsats skal tilrettelægges ud fra den enkeltes ståsted og muligheder og skal støtte og motivere borgeren til at indgå i en udvikling med henblik på at understøtte borgeren til en mere selvhjulpent tilværelse.

Det regionale socialområde vil være kendt for at levere en specialiseret og høj faglig kvalitet og professionalisme overfor både borgere, pårørende/værge og andre samarbejdspartnere. Vi vil være en attraktiv samarbejdspartner og leverandør for kommunerne på det specialiserede socialområde. Vores fokus er dels på borgeren som direkte bruger, dels kommunen som myndighedshaver og køber af indsatsen. Det kræver et tæt samarbejde mellem alle tre parter. Et samarbejde, der skal være kendetegnet af tillid, åbenhed og dialog, og som skal være med til at realisere visionen om et socialområde med borgeren som aktiv medborger.

De tre strategispor

For at sætte retning for arbejdet med den overordnede vision er det nødvendigt at sammentænke kvalitet, aktivitet og økonomi. Der er med det udgangspunkt formuleret tre strategispor, der skal hjælpe med at sikre, at socialområdet når den overordnede vision.

Faglig indsats af høj kvalitet målrettet den enkelte borger

Region Midtjylland vil være garant for, at der er fagligt højt kvalificerede tilbud til borgere med komplekse handicaps og særlige behov. Kvaliteten i tilbuddene er hjørnestenen i det faglige arbejde, og handler om at have øje for den enkelte borger samt målrette den faglige indsats i et tæt samarbejde med borgeren. Specialområderne skal med en målrettet indsats løfte nogle af de sværeste og mest komplekse opgaver for kommunerne. Specialområderne skal samtidig være i stand til løbende at tilpasse og udvikle ydelser til ny viden.

Region Midtjylland vil bidrage med at understøtte kommunernes myndighedsopgave, og vil løse opgaverne med høj faglig kvalitet ud fra de ressourcer, der er til rådighed. Der vil blive arbejdet systematisk med sikkerhed. Det regionale socialområde som arbejdsplads skal være kendetegnet ved en stærk sikkerhedskultur, der omfatter både borgere, medarbejdere og omgivelser.

Sammenhæng og tilfredshed

Socialområdet skal have øget fokus på sammenhæng i indsatserne. Målene for den sociale indsats skal sættes i samarbejde med borgeren og handlekommunen. Borgeren skal altid inddrages i beslutninger vedrørende egen handleplan med hensyntagen til den enkeltes ståsted og muligheder. Samtidig skal der være fokus på borgerens trivsel og tilfredshed i tilbuddet, og der skal lyttes og læres af de oplevelser, borgerne har med den socialfaglige indsats.

Region Midtjylland løfter en væsentlig leverandøropgave for kommunerne på det specialiserede socialområde, og vi vil være kommunernes foretrukne eksterne valg til at støtte borgere med komplekse handicaps og særlige behov. Det betyder et stort fokus på kommunernes tilfredshed i forhold til den service og ydelse, kommunerne modtager. Samarbejdet skal være kendetegnet ved åbenhed, dialog og tillid.

Et effektivt socialområde

Region Midtjylland vil levere ydelser på socialområdet, der både er økonomisk og fagligt attraktive for kommunerne. Derfor skal regionen målrette og løbende arbejde med at udvikle socialområdet til at blive så effektivt som muligt. Regionen skal levere fagligt og økonomisk attraktive tilbud og samtidig dokumentere indsatsen og resultaterne. Data og ny viden skal optimere den fremtidige indsats. Der skal være rum og mulighed for at tænke nyt og være på forkant. Både i forhold til, hvordan den faglige indsats kan tilrettelægges, men også i forhold til anvendelse af nye teknologiske løsninger og til tilpasning af ydelser efter den kommunale efterspørgsel og til gavn for borgerne.

De syv mål i målbilledet

De syv mål i målbilledet udspringer hver især fra ét af de tre overordnede strategispor. Målene er ikke mindst inspireret af Region Midtjyllands og kommunernes rammepapir vedrørende målsætninger for en styrket indsats på voksenhandicapområdet og Dansk Kvalitetsmodel på det sociale område.

De syv mål i målbilledet er:

- Udvikling for borgeren
- Høj faglighed i indsatsen
- Høj sikkerhed
- Sammenhæng i indsatsen
- Kommunernes foretrukne eksterne valg
- Oplevet borgertilfredshed
- God økonomi og relevant aktivitet

Der pågår i øjeblikket en proces, hvor socialområdet er i færd med at udvikle og udvælge en række relevante og meningsfulde nye indikatorer for de syv mål i målbilledet. Den kommende opfølgning og afrapportering på indikatorerne vil gøre det muligt at følge udviklingen i målopfyldelsen på de enkelte mål i målbilledet.

Indsatsområder i 2020

Hvert år vil der blive udvalgt særlige indsatsområder med udgangspunkt i målbilledet. Det vil konkret udmønte sig i både tværgående og lokale initiativer på socialområdet, der til sammen udgør en årsplan for arbejdet med målbilledet i 2020. Målbilledet kan på den måde også ansues som et værktøj til at skabe en fleksibel og dynamisk sammenhæng og dialog mellem politikerne, medarbejdernes virke i de enkelte specialområder og den enkelte borger.

I årsplanen for 2020 arbejdes der fokuseret med følgende indsatsområder:

- Magtanvendelser
- Sundhed på Socialområdet
- Datainformeret ledelse
- Kompetenceudvikling og rekruttering
- God ledelse og styring på socialområdet
- Sammenhængende indsatser/Samarbejde på tværs

Budget

Regionens budget på det sociale område er udarbejdet på grundlag af den årlige Rammeaftale – herunder hvilke tilbud regionen kan tilbyde og til hvilke takster.

De kommunale takstbetalinger skal finansiere samtlige nettodriftsomkostninger, der vedrører de sociale tilbud samt direkte og indirekte administrative udgifter - herunder socialområdets andel af Fælles formål og administration.

I takstindtægterne indgår finansiering af de sikrede pladser, der er objektivt finansieret. Herudover er der et mindre bloktilskud fra staten, der gives til særlige administrative opgaver.

Regnskabsmæssigt skal der over tid sikres balance på socialområdet.

I Rammeaftalen for 2020 foreslås op- og nedjusteringer af det normerede pladstal. Der er nærmere redegjort for ændringerne i pladstal i afsnit 3.2 under Aktivitet.

I den efterfølgende tabel er en oversigt over de ændringer, der fører fra det vedtagne budget 2019 til budgettet for 2020. I budget 2020 er der indregnet en besparelse på 1,06 % som følge af Rammeaftale 2019-2020, der primært findes på administrative funktioner og fælles overheadpuljer.

Fra vedtaget budget 2019 til budget 2020

	Beløb i mio. kr.
Budget 2019 (2019 p/l-niveau)	1.099,7
Holstebro Kommunes overtagelse af Saustrup pr. 1. januar 2019	-17,0
Regulering af PL for 2019	-3,7
Besparelser for opnåelse af takstreduktion 2019-2022	-2,5
Kommunikation og undervisning - reduktion i antal solgte timer	-1,3
Nye tiltag, udvidelser og afledte reguleringer af driftspuljer	15,3
Afledte udvidelser i fælles overheadpuljer og PS-administrationen	-3,7
Ændringer i afsatte beløb til kalkulatoriske omkostninger og renteudg.	-1,7
Afledt udvidelse for Andel af fælles formål og administration	-1,1
Budget 2020 (2019 p/l-niveau)	1.084,1
Pris- og lønfremskrivning 2019 - 2020	28,0
Budget 2020 (2020 p/l-niveau)	1.112,0

Driftsbudget

Det samlede budget for nettodriftsomkostningerne på det sociale område i 2020 er på 1.112,0 mio. kr. Budgettet varetages af Psykiatri og Social med undtagelse af socialområdets andel af Fælles formål og administration.

Bevillinger 2020 og budgetoverslagsårene 2021-2023

Mio. kr.	Regnskab		Budget		Budgetoverslag		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Socialområdet 1)							
Psykiatri og Social	1.253,4	1.111,1	1.096,3	1.096,3	1.096,3	1.096,3	
Andel af fælles formål og administration	19,1	17,2	15,7	15,7	15,7	15,7	
Socialområdet nettodrift i alt 2)	1.272,5	1.128,3	1.112,0	1.112,0	1.112,0	1.112,0	
Finansiering							
Kommunale og statslige indtægter	-1.278,1	-1.127,2	-1.110,9	-1.110,9	-1.110,9	-1.110,9	
Bloktilskud fra staten	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1	
Finansiering i alt	-1.279,2	-1.128,3	-1.112,0	-1.112,0	-1.112,0	-1.112,0	
Resultat	-6,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

1) Ekskl. hensættelser til feriepenge, inkl. renter af likvide udlæg.

3.2 Driftsområder

Formål

Psykatri og Social varetager driften af en række tilbud til børn, unge og voksne med specialiserede behov inden for socialområdet og specialrådgivning. Desuden leveres der ydelser til somatiske hospitaler.

Området omfatter tilbud til børn og unge med nedsat fysisk, psykisk funktionsevne, psykiatriske lidelser eller andre væsentlige psykiske handicap og specialiserede tilbud til personer med tale- og hørevanskeligheder. Aktivitets- og udviklingstilbuddene (dagpladser) inden for børne- og ungeområdet består af både børnehavetilbud, skoletilbud og beskæftigelsestilbud. Endvidere udbydes specialiserede rådgivningsydelser til kommuner og forældre.

Desuden drives dag- og døgntilbud for kriminalitetstruede børn og unge og sikrede institutioner for kriminelle unge, herunder særligt sikrede pladser for henholdsvis særligt voldelige unge og unge med psykiatriske lidelser.

Region Midtjylland driver endvidere en række højtspecialiserede bo- og aktivitetstilbud til voksne med nedsat psykisk, fysisk eller social funktionsevne samt socialpsykiatriske botilbud.

Endelig står Region Midtjylland for alkohol- og trafikkurser for personer, som ønsker at generhverve kørekortet efter ubetinget frakendelse på grund af spirituskørsel.

De sociale tilbud er organiseret i 8 specialområder – heraf 4 specialområder for børn og unge og 4 for voksne:

- Kriminalitetstruede og dømt børn og unge
- Holmstrupgård - selvejende institution
- Børn og unge
- Kommunikation og Handicap
- Autisme
- Hjernesgade
- Udviklingshæmning og ADHD
- Socialpsykiatri voksne

De fleste specialområder driver flere geografisk adskilte afdelinger.

Budget

Driftsomkostninger for socialområdet under Psykiatri og Social

Mio. kr.	Regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020
Drift af specialområder 1)	1.209,6	1.071,1	1.058,6
Fælles udgifter og indtægter	10,8	9,4	8,9
Administration af Socialområdet	33,0	30,6	28,8
I alt	1.253,4	1.111,1	1.096,3
- Heraf renteudgifter 2)	7,5	7,7	6,8
- Heraf kalkulatoriske omkostninger	24,0	28,6	26,8

1) Inkl. driftspuljer.

2) Renteudgifterne omfatter forrentning af aktiver (bygninger mv.) og renter af likvide udlæg for kommunerne.

Psykatri og Social har på socialområdet driftsomkostninger på 1.096,3 mio. kr. I tabellen er budgettet for Psykiatri og Social opdelt i selve driften af specialområderne og de tillæg til taksterne, der anvendes til fælles puljer og administration.

Personaleforbruget forventes at udgøre 1.850 helårsstillinger, hvilket er et fald på 2 stillinger i forhold til budget 2019. Desuden budgetteres med 35 social- og sundhedselevstillinger.

I budgettet er der udelukkende taget udgangspunkt i den faste normering for dag- og døgntilbud samt indgåede kontrakter på rådgivnings- og kommunikationsområdet.

Ud over de nævnte nettoomkostninger forekommer indtægtsdækket virksomhed – herunder Alkohol-, Narko- og Trafikkurser, videns- og specialrådgivning (VISO) og satspuljeprosjekter, der finansieres af staten.

Fællesudgifter og administration

I Rameaftale 2019-2020 er der et takstillæg på maksimalt 6,1 % til dækning af "administrative fællesudgifter". Regionsrådet har fastsat takstillægget til 4,8 %, hvoraf de 4,1 % anvendes til direkte og indirekte administrative udgifter til socialområdet administration og Andel af fælles formål og administration. Resten af takstillægget på 0,7 % anvendes til udviklingsomkostninger, der ikke direkte er henført til det enkelte tilbud, samt udgifter til dokumentation af kvalitet m.m. – herunder bruger- og pårørendeundersøgelser.

Udover de puljer, der beregnes som takstillæg, indgår der i Psykiatri og Socials budget forrentning af likvide udlæg for kommunerne.

Indarbejdede puljer under fælles udgifter/indtægter på socialområdet

Betegnelse	Forklaring	Beløb 1.000 kr.
Pulje til udviklings tiltag og dokumentation af kvalitet	0,7 % af de samlede nettodriftsomkostninger er afsat til udviklingsomkostninger og dokumentation af kvalitet. (takstillæg)	7.410
Forrentning af likvid udlæg (Andel af renter)	Forrentning af regionens likvide udlæg for kommunerne.	1.513

Aktivitet

Efterfølgende tabel viser væsentlige nøgletal for den forventede aktivitet i 2020.

Nøgletal for aktivitet for socialområdet

	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Boforner (døgnpladser *)	871	905	905
Dag- og aktivitetstilbud *)	557	591	589

*) Ekskl. individuelt tilrettelagte projektpladser

Der har i året kun været mindre kapacitetsjusteringer. Primært på autismeområdet og socialpsykiatri voksen, men også på børn- og ungeområdet er kapaciteten udvidet.

Udover de fastnormerede pladser etableres enkelte individuelt tilpassede projektpladser efter anmodning fra kommunerne.

Udover nævnte aktivitetstal tilbydes specialrådgivning og tilbud til personer med tale- og hørevanskeligheder. Disse aktiviteter opgøres som antal timer og kan derfor ikke opgøres på samme måde som de øvrige tilbud. Omfanget af abonnementsaftaler med kommunerne er faldet gennem en årrække.

3.3 Investeringsoversigt med bemærkninger

Anlægsaktiviteten på socialområdet vil som hovedregel følge rammeaftalen med kommunerne for socialområdet, idet det er kommunerne, der har finansieringsansvaret. Anlægsaktiviteterne på socialområdet forudsættes eksternt eller internt lånefinansieret, og kommunerne betaler afskrivning og forrentning af anlæg på socialområdet.

Der er i budget 2020 på socialområdet afsat rådighedsbeløb på i alt 66,1 mio. kr., der er fordelt med:

- 48,0 mio. kr. til fælles rammer og
- 18,1 mio. kr. til igangværende projekter

Fælles rammer

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
Fælles rammer					
Rammebevilling til bygningsrenoveringer og forbedringer	16,7	2,7	12,1	12,1	12,1
Rammebevilling til udvikling (sociale tilbud)	42,2	41,3	50,0	50,0	50,0
Rammebevilling til driftsanskaffelser	0,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Rådighedsbeløb i alt	58,9	48,0	66,1	66,1	66,1

Ramme til bygningsrenoveringer og forbedringer

Der er afsat en ramme til bygningsrenoveringer, forbedringer og til energi- og miljøprojekter. I budget 2020 og overslagsårene er der afsat et rådighedsbeløb 12,1 mio. kr., hvoraf der i 2020 er udmøntet 9,4 mio. kr. Regionsrådet

har i forbindelse med budgetvedtagelsen afgivet anlægsbevilling. Den resterende del af rammebevillingen på 2,7 mio. kr. kan udmøntes af bevillingshaveren.

Ramme til udvikling og omlægning af tilbud

Der vil løbende være behov for at gennemføre udviklingstiltag og tilpasninger på det sociale område, hvor regionen har en leverandørpligt i forhold til regionens borgere. Regionen har i denne forbindelse også en forpligtigelse til at bidrage til at etablere akutte tilbud, når behovet opstår. Der er afsat et rådighedsbeløb på 41,3 mio. kr. i 2019 og 50,0 mio. kr. i overslagsårene.

Regionsrådet har i forbindelse med budgetvedtagelsen afgivet anlægsbevilling. Rammebevillingen kan udmøntes af bevillingshaveren med orientering af forretningsudvalget. Dog skal anlægsbevillinger med en totaludgift på mere end 10 mio. kr. bevilges særskilt af regionsrådet.

Rammebevilling til anskaffelser

Der afsættes en rammebevilling til anskaffelser. I budget 2020 og overslagsårene er der afsat et rådighedsbeløb på 4,0 mio. kr. til socialområdets anskaffelser over 100.000 kr.

I øvrigt

Såfremt en driftsenhed opnår donation til en anskaffelse udmøntes både indtægt og udgift fra rammebevillingen.

Regionsrådet har i forbindelse med budgetvedtagelsen afgivet anlægsbevilling. Rammebevillingen kan udmøntes af Koncernøkonomi med efterfølgende orientering af regionsrådet i en økonomiopfølgning eller overførselssag. Anskaffelser over 10 mio. kr. skal altid bevilges af regionsrådet.

Igangværende projekter

Mio. kr. (2020 - 2023 = indeks 104,8)	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
Projekter					
Ombygning af Overgangen, Hamarvej i Viborg	1,5	9,4	0,0	0,0	0,0
Multihal til Grenen-Glesborg	1,0	8,7	0,0	0,0	0,0
Rådighedsbeløb i alt	2,5	18,1	0,0	0,0	0,0

Ombygning til Overgangen, Hamarvej i Viborg

Der er afsat en bevilling på 10,9 mio. kr. til en ombygning af Hamarvej i Viborg til tilbuddet Overgangen. For at kunne kapacitetsudvide og derigennem imødekomme efterspørgslen samt skabe mere tidssvarende og understøttende rammer for mål- og medarbejdergruppen. ombygges det tidligere Ulriksdal på Hamarvej 1-3 i Viborg til Overgangen. Udearealet og de indvendige rammer ombygges, således at de i højere grad understøtter den autistiske målgruppes behov samt imødekommer retningslinjen om tidssvarende byggeri.

Der er i 2020 afsat et rådighedsbeløb på 9,4 mio. kr. til projektet.

Multihal til Grenen-Glesborg

Der er afsat en bevilling på 9,7 mio. kr. til etablering af en multihal til Grenen-Glesborg. De nuværende hal-faciliteter på Grenen-Glesborg, Specialområdet Kriminalitetstruede og Dømte Børn og Unge udvides med en ny multihal, hvor de unge og medarbejderne kan udføre udviklende og sundhedsfremmende aktiviteter, der i dag er begrænset af størrelsen af den eksisterende gymnastiksal.

Der er i 2020 afsat et rådighedsbeløb på 8,7 mio. kr. til projektet.

Regional Udvikling

4 Regional Udvikling

4.1 Indledning

Fakta om Regional Udvikling

Regionen har en række udviklings- og borgernære opgaver indenfor den regionale udvikling.

Samlet udgiftsbaseret budget for Regional Udvikling: 524,1 mio.kr.

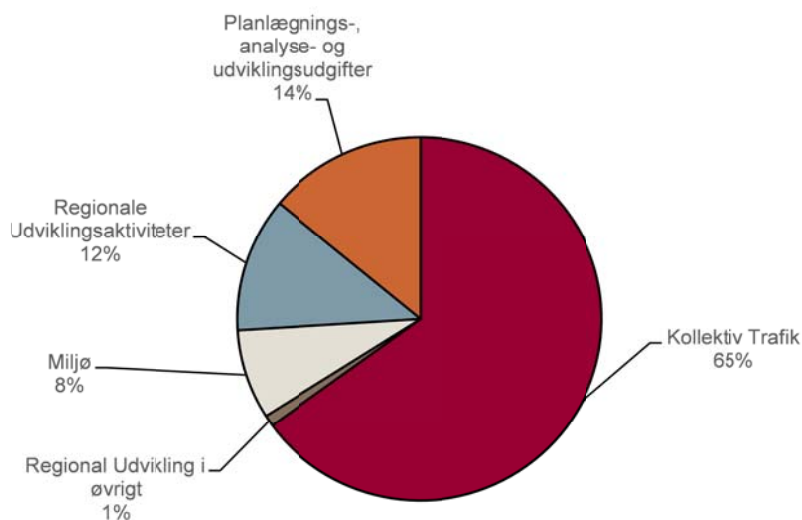
Regionale Udviklingsaktiviteter	63,6 mio. kr.
Kollektiv Trafik	343,8 mio. kr.
Miljø	42,2 mio. kr.
Regional Udvikling i øvrigt	2,2 mio. kr.
Planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter	72,3 mio. kr.

Ansatte

Regional Udvikling, antal helårsstillinger	58
Miljøområdet, antal helårsstillinger	44
Antal helårsstillinger i alt	102
Antal eksternt finansierede helårsstillinger	5

Opgaver

- * Udviklingsaktiviteter
- * Uddannelse
- * Kultur
- * Kollektiv Trafik
- * Miljø
- * Internationale aktiviteter

Administrative enheder i Regional Udvikling

Hovedcentret er placeret i Viborg med afdeling inden for miljøområdet i Holstebro

4.1.1 Politiske målsætninger

Med godkendelsen af Den Regionale Udviklingsstrategi, hvor visionen er, at Region Midtjylland er en attraktiv og bæredygtig region – for alle og med FN's verdensmål som ramme, har regionen sat retningen for at skabe det gode liv i det midtjyske. Vi skal have internationalt udsyn og lære af de bedste.

Udmøntningen af visionen er samlet til fire strategiske spor:

- at give borgerne mulighed for at leve det gode liv i hele regionen,
- at skabe fremtidssikrede uddannelser og kompetenceløft for alle,
- at tage hånd om klima, miljø og ressourcer for at sikre bæredygtig udvikling,
- at bane vej for mere bæredygtigt og effektivt sundhedsvæsen af høj kvalitet – for borgeren og tæt på borgeren.

I den første periode af strategien vil der blive igangsat en række aktiviteter og pilotforsøg, der er rettet mod og integrerer FN's verdensmål. Regionen vil invitere forsknings- og uddannelsesinstitutioner, kommuner, arbejdsmarkedsparter og en række andre aktører ind i arbejdet for at indfri målene. Vi vil analysere og dokumentere, hvor langt regionen er nået.

4.1.2 Budget

Økonomiaftalen

Regional Udvikling er rammestyret. Rammestyningen indebærer, at øgede udgifter på et område skal modsvares af enten øgede indtægter eller reduktion af udgifter på et andet område indenfor Regional Udviklings samlede ramme. Nettorammen til Regional Udvikling er i økonomiaftalen aftalt til 538,5 mio. kr., bestående af et bloktilskud på 389,8 mio. kr. og et kommunalt udviklingsbidrag på 148,7 mio. kr. Det kommunale udviklingsbidrag er i 2019 fastsat som 112 kr. pr. indbygger i regionen.

Regional Udvikling er i forbindelse med økonomiaftalen for 2020 blevet friholdt for omprioriteringsbidrag.

Som del af beregningsgrundlaget for økonomiaftalen er der indarbejdet konsekvenser af pris- og lønreguleringer (p/l). Som følge af at den i budget 2019 anvendte p/l-sats har vist sig at være for høj, er der i økonomiaftalen indarbejdet et negativt p/l-rul fra 2018 til 2019 på -3,0 mio. kr. Regional Udviklings reelle udgifter til p/l-regulering for budget 2020 udgør 12,8 mio. kr., hvilket er mere end Region Midtjyllands andel af økonomiaftalen 2020 til p/l-fremskrivning. Forskellen skyldes vægtningen af de forskellige kriterier, der ligger til grund for p/l-reguleringen.

Forskellen mellem Region Midtjyllands udgifter til p/l og andelen fra økonomiaftalen udlignes af andre reguleringer, som hovedsageligt kommer fra refusion af det tidligere erhvervsudviklingsområdes andel af omprioriteringsbidraget i 2019, samt at Regional Udvikling fejlagtigt fik indregnet udgifter til ambulanceredderuddannelsen i forbindelse med økonomiaftalen for 2019. Netto er der andre reguleringer for 0,2 mio. kr.

Interne omprioriteringer

Der er i budget 2020 indarbejdet en budgetneutral omflytning på 3,0 mio. kr. til dækning af udgifter i forbindelse med intern løsning af opgaver i stedet for brug af konsulenter samt til dækning af rejserelaterede udgifter i forbindelse med regionens deltagelse i internationale aktiviteter. Denne omflytning skal ses i sammenhæng med de organisationsændringer, Regional Udvikling gennemgik i 2019 som følge af lov om forenkling af erhvervsudviklingsområdet. Loven bevirkede, at der i en periode var en vis usikkerhed om Regional Udviklings opgaveportefølje. Der er med godkendelsen af den regionale udviklingsstrategi og økonomiaftalen for 2020 skabt større klarhed omkring de regionale opgaver, og som følge deraf tilpasses organisationen. De 3 mio. kr. finansieres ved en omprioritering fra den administrative udviklingspulje under bevillingen 'Regionale Udviklingsaktiviteter'.

Nettodrifudsudgifter for Regional Udvikling 2020 og overslagsårene 2021-2023

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Udgifter						
Udviklingsopgaver	157,9	66,7	63,6	63,6	63,6	63,6
Erhvervsudvikling	119,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Regionale Udviklingsaktiviteter	38,1	66,7	63,6	63,6	63,6	63,6
Borgernære driftsopgaver	400,1	386,5	386,0	386,0	386,0	386,0
Kollektiv trafik	357,7	344,3	343,8	343,8	343,8	343,8
Miljø	42,3	42,2	42,2	42,2	42,2	42,2
Tværgående udgifter	84,2	70,2	74,5	74,5	74,5	74,5
Regional Udvikling i øvrigt	1,9	2,0	2,2	2,2	2,2	2,2
Planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter	82,3	68,2	72,3	72,3	72,3	72,3
Regional Udvikling (ekskl. Fælles formål)	642,3	523,5	524,1	524,1	524,1	524,1
Andel af Fælles formål og administration	16,2	14,0	14,4	14,4	14,4	14,4
Regional Udvikling i alt til drift	658,4	537,5	538,5	538,5	538,5	538,5
Pulje til reduktion ifm. lov om forenkling af erhvervsud.*		126,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Regional Udvikling i alt inkl reduktionspulje	658,4	663,6	538,5	538,5	538,5	538,5
Indtægter						
Statsligt bloktilskud	-473,3	-481,8	-389,8	-389,8	-389,8	-389,8
Kommunalt udviklingsbidrag	-178,0	-181,9	-148,7	-148,7	-148,7	-148,7
Regional Udvikling i alt	-651,3	-663,6	-538,5	-538,5	-538,5	-538,5

Note: Regionernes opgaver inden for erhvervsudvikling ophørte i forbindelse med lov om forenkling af erhvervsfremmesystemet fra december 2018 med virkning fra 1. januar 2019.

Regional Udviklings ramme er i økonomiaftalen fastsat udgiftsbaseret ekskl. udgifter til renter. Årets udgiftsbaserede forventede resultat ekskl. renter udviser balance, mens det forventede udgiftsbaserede resultat inkl. renter er på -0,8 mio. kr. i 2020.

Udmøntning af ekstraordinære engangsinntægter

I forbindelse med afvikling af regionens forpligtigelser på erhvervsudviklingsområdet blev der i samme ombæring korrigeret for tidligere praksis omkring håndtering af afdækning vedrørende hensættelser til tjenestemandspensionsforpligtigelser for personer ansat ved privatbanerne, som i en periode var opsparet på balancen.

Korrektionen betød, at der blev frigjort 18 mio. kr. i engangsmidler, som regionsrådet den 29. juni 2019 vedtog skulle indgå i Regional Udviklings ramme for 2020.

I budget 2020 er de ekstraordinære midler indarbejdet med følgende fordeling:

Fordeling af ekstraordinære indtægter i 2020

Mio. kr.	2020
Regionale Udviklingsaktiviteter i alt	12,0
-heraf til Sundhedsinnovation	6,0
-heraf til Bæredygtighed og grøn omstilling/Klima	6,0
Miljø	6,0
Ekstraordinære engangsmidler	18,0

Oprettelse af Eventpulje under kulturområdet

Som del af budgetforliget for 2020 er der i budgettet indarbejdet midler til oprettelse af en Eventpulje. Der afsættes i 2020 4 mio. kr., mens der i overslagsårene afsættes 2 mio. kr. pr. år. Eventpuljen er finansieret ved at reducere puljen til handleplansaktiviteter tilsvarende.

4.2 Udviklingsaktiviteter

4.2.1 Regionale Udviklingsaktiviteter

Formål

Regionerne har en vigtig rolle i forhold til at løse opgaver inden for en velfungerende kollektiv trafik, kultur, uddannelse og miljø. Herudover præciseres det i økonomaftalen for 2020, at regionerne har en vigtig rolle i forhold til den fremtidige udvikling i regionen, når det handler om en velfungerende infrastruktur, udvikling af yderområder, natur og rekreative formål, grøn omstilling og klimatilpasning, grænseoverskridende arbejde og understøttelse af FN's verdensmål med særligt fokus på verdensmål 3 om sundhed og trivsel.

Budget

Nettodriftsudgifter for Regionale Udviklingsaktiviteter

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
Nettodriftsudgifter	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Projektpulje til handleplansaktiviteter. Handleplan 2020	3,5	29,6	25,5	27,5	27,5	27,5
Administrative udviklingspulje		5,9	2,8	2,8	2,8	2,8
Internationale aktiviteter	10,2					
Pulje til fremme af mobilitet	1,1					
Uddannelsespulje	13,8	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8
- Uddannelsesprojekter	13,6	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4
- Administrativ udviklingspulje på uddannelsesområdet	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Kulturpulje	9,6	10,5	14,5	12,5	12,5	12,5
- Kulturprojekter	8,5	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2
- Eventpulje			4,0	2,0	2,0	2,0
- Administrativ udviklingspulje på kulturområdet	1,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Nettodriftsudgifter i alt (note)	38,1	66,7	63,6	63,6	63,6	63,6

Aktiviteter

Projektpulje til regionale udviklingsaktiviteter

Rammen til handleplansindsatser inden for de regionale udviklingsaktiviteter er i budget 2020 reduceret med 4 mio. kr., der anvendes til finansiering af en eventpulje under kulturområdet.

Der resterer herefter 25,5 mio. kr. i budget 2020 til udmøntning af handleplansaktiviteter inden for områderne Mobilitet og yderområder, Internationale aktiviteter, Sundhedsinnovation, Bæredygtighed og grøn omstilling, Klima og Udvikling af arbejdskraftressourcer. Regional Udvikling vil i lighed med 2019 fremlægge en handleplan 2020 for de regionale udviklingsaktiviteter. Planen vil blive fremlagt ultimo 2019 og omhandle forslag til aktiviteter inden for de enkelte handleplansaktiviteter. I forbindelse med fremlæggelsen af Handleplan 2020 vil der blive fremlagt forslag til endelig udmøntning af puljen.

Udover budgettet er der i budgetforliget prioriteret 12,0 mio. kr. af ekstraordinære indtægter i 2020. Midlerne bruges til at øge aktiviteterne inden for Sundhedsinnovation med 6,0 mio. kr. og Bæredygtighed og grøn omstilling også med 6,0 mio. kr. jf. budgetforliget.

Administrativ udviklingspulje

Der er i budget 2020 og overslagsårene indarbejdet en administrativ udviklingspulje på 2,8 mio. kr. Puljen er tiltænkt udvikling og kvalificering af projektideer inden for de fremtidige regionale udviklingsaktiviteter, herunder udgifter til analysearbejde. Ligeledes er puljen tiltænkt kontingenter og sponsorater, der kan være med til at styrke regionen. Puljen er i 2020 reduceret med 3,0 mio. kr. i forhold til 2019. Omdisponeringen er sket med henblik på at styrke Regional Udviklings organisation til at varetage områdets opgaver efter erhvervsfremmereformen.

Uddannelse

Med henblik på at sikre fremdrift af regionens teknologipagt besluttede regionsrådet den 25. april 2018 at øremærke 75 % af regionens uddannelsespuljemidler frem mod 2022 til at finansiere teknologipagtaktiviteter på regionens ungdomsuddannelser. De resterende 25 % samles i en åben pulje, der kan støtte udviklingsprojekter på uddannelserne i Region Midtjylland. Der afsættes fortsat 0,4 mio. kr. til en administrativ udviklingspulje.

Regionens opgaver omkring fordelingen af elever og klagebehandling mv. til det almene gymnasium og Hf-kurserne fortsætter i samarbejde med fordelingsudvalgene, ligesom regionen i 2020 skal behandle kapacitetsindstillinger fra de forpligtende samarbejder. Herudover skal regionen i 2020 forholde sig til udbuddet på FVU-området (Forberedende Voksenundervisning). Oprettelse og nedlæggelse af uddannelser indstilles af regionsrådet til Undervisningsministeriet.

Kultur

Der er i budget 2020 afsat en Eventpulje på 4,0 mio. kr. med henblik på tiltrækning og gennemførelse af store internationale sports- og kulturevents til gennemførelse i Region Midtjylland.

Puljen er tiltænkt kommuner i regionen, der vil ansøge om at blive værtskommune for sådanne events. Eventpuljen skal bidrage til at virkeliggøre regionsrådets regionale udviklingsstrategis ambition om, at Region Midtjylland skal være en attraktiv og bæredygtig region for alle. Store internationale sports- og kulturevents er med til at synliggøre og brande regionen og gøre det mere attraktivt at bo og leve i regionen, ved at befolkningen kan tage del i sådanne begivenheder. Regionsrådet vil fastsætte de nærmere vilkår for puljen.

Herudover forventes samarbejdet med kommunerne om Europæisk KulturRegion at fortsætte i 2020 efter opstartsperioden 2018-2019.

Udmøntningen af regionens egen kulturstrategi i 2020 vil ske på baggrund af en mulig revidering af regionens kulturpolitik primo 2020, der kan betyde en justering i kriterierne for puljen til støtte af kulturudviklingsprojekter. Den internationale satsning i regi af Genvej til Europa vil blive fortsat frem til august 2020, hvorefter der lægges op til, at opgaverne fortsætter som en del af CDEU-kontorets almindelige opgaver.

4.3 Borgernære driftsopgaver

4.3.1 Kollektiv trafik

Formål

Region Midtjylland finansierer den regionale kollektive trafik, herunder Midtjyske Jernbaners strækning Lemvigbanen og med start ultimo 2020 også Holstebro-Skjernbanen. Driften varetages af Midttrafik for bussernes vedkommende, mens Midtjyske Jernbaner varetager den skinnebårne drift.

Herudover finansierer Region Midtjylland i samarbejde med Aarhus Kommune Aarhus Letbane.

Budget

Nettodriftsudgifter for kollektiv trafik

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
Nettodriftsudgifter	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bestillerbidrag til Midttrafik	310,0	313,4	270,7	272,7	273,0	273,0
- busdrift	211,3	218,8	175,0	175,0	175,0	175,0
- uddannelsesruter	8,4	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
- flexitur og teletaxa	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
- togdrift	17,0	16,9	16,9	19,1	19,1	19,1
- forberedelsesomkostninger samdrift Holstebro-Skjern			0,6	0,0	0,0	0,0
- investeringsplan	3,1	3,1	11,3	11,3	11,3	11,3
- administration hos Midttrafik	43,6	43,1	36,3	36,3	36,3	36,3
- rejsekort	26,3	22,7	21,7	21,7	21,7	21,7
- pensioner			0,0	0,4	0,7	0,7
Bestillerbidrag til Aarhus Letbane	32,9	64,5	67,0	65,0	63,0	61,0
- bidrag til Aarhus Letbane Drift I/S - ALD	30,5	58,5	60,9	58,9	56,9	54,9
- letbaneadministration og billetkontrol	1,9	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
- rejsekortdrift letbanen	0,0	3,1	3,2	3,2	3,2	3,2
- letbanesekretariatet	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Bidrag til Aarhus Letbane - anlægsselskab	4,8	4,9	4,6	5,1	5,1	5,1
Tjenestemandspension på privatbanerne	8,4	8,3	8,1	8,1	8,1	8,1
Pulje til styrkelse af budgetsikkerhed	1,7					
Pulje til udmøntning i forbindelse med tilpasningsplan		-46,8	-6,6	-7,1	-5,4	-3,4
Nettodriftsudgifter i alt	357,7	344,3	343,8	343,8	343,8	343,8

I budgettet for kollektiv trafik er der indarbejdet en pulje til senere udmøntning på 6,6 mio. kr. i 2020. Denne pulje skal, som konsekvens af den nye styringsmodel som beskrevet nedenfor, udmøntes i samarbejde med Midttrafik og Aarhus Letbane.

Udvidet bruttobudget

Udover regionens nettobudget, der fremgår af ovenstående tabel, indeholder bruttobudgettet også indtægter, som hovedsagelig kommer fra øremærkede statslige midler, eller engangsmidler hensat hos Midttrafik.

I budget 2020 er der indregnet følgende øremærkede statslige tilskud (De præcise indtægter afsættes i finansloven, hvorfor nedenstående kun er foreløbige tal):

- 12,5 mio. kr. årligt til investeringer på Odder- og Lemvigbanen
- 49,3 mio. kr. årligt til letbanedrift på Grenaaanbanen. Fra 2020 ydes der yderligere 1,0 mio. kr. årligt til vedligeholdelse af stationerne på strækningen, Endelig modtager Region Midtjylland et særligt tilskud på 1 mio. kr. som følge af en efterregulering fra 2019, således at der i 2020 er 2 mio. kr. øremærket til stationsvedligeholdelse på strækningen.
- 1,5 mio. kr. i 2020 stigende til 31,9 mio. kr. fra 2021 til drift af strækningen Holstebro-Skjern. Hertil kommer i 2020 et engangstilskud på 27,8 mio. kr. til køb af de tre statslige togsæt, der indgår i driften.

Samlet indgår der øremærkede statstilskud i 2020 for 93,1 mio. kr. stigende til 94,7 mio. kr. fra 2021.

Som en del af budgetforliget for 2019 blev det aftalt at yde et 3-årigt ekstraordinært tilskud til uddannelsesruterne udover de faste udgifter på 8,5 mio. kr. I 2020 og 2021 drejer det sig om 5,5 mio. kr. årligt, hvor regionen i begge år brutto vil bruge 14,0 mio. kr., mens det ekstraordinære tilskud i 2022 kun har halvårseffekt svarende til 2,3 mio. kr., hvorfor regionens bruttotilskud til uddannelsesruterne i 2022 vil falde til 10,8 mio. kr. Det ekstraordinære tilskud finansieres af engangsmidler afsat hos Midttrafik.

Ny styringsmodel for Midttrafik

Der forberedes en sag til mødet i regionsrådet i oktober 2019 om en ny styringsmodel for Midttrafik som følge af regionsrådets beslutning om, at Midttrafik skal holde den fastsatte ramme for bestillerbidraget. Styringsmodellen giver større frihedsgrader til at fastlægge og optimere aktivitetsniveauet i den regionale kollektive trafik. Midttrafik får med modellen en initiativpligt. Er der indikationer på, at budgettet ikke kan overholdes, skal Midttrafik således tage initiativ til at foreslå og gennemføre tiltag, der kan sikre budgetoverholdelse.

Der lægges op til at parterne afholder statusmøder hvert kvartal, hvor Midttrafik orienterer administrationen om planlagte og gennemførte aktiviteter. Ligeledes afholdes ét årligt møde mellem formandskabet for Midttrafik, bestyrelsesmedlemmerne i Midttrafik udpeget af regionsrådet og formandskabet for Udvalg for regional udvikling, der er det udvalg, der beskæftiger sig med regional kollektiv trafik. Regionsrådet vil blive orienteret om resultatet af dette årlige møde.

Det vil fortsat være Region Midtjylland, der bestemmer serviceniveauet i den regionale kollektive trafik. Det betyder, at nedlæggelse eller oprettelse af nye ruter og strækninger samt ændringer i trafikplanens hovednet altid skal forelægges Region Midtjylland til godkendelse.

Med henblik på at gennemføre intentionerne i Region Midtjyllands budgetforlig, er der i styringsmodellen indarbejdet, at Midttrafik skal indgå aktivt i arbejdet med en regional mobilitetsstrategi, og at Midttrafik og Region Midtjylland i fællesskab udarbejder en strategi for grøn omstilling af den regionale buskørsel og Midtjyske Jernbaners togtrafik

Aftalen omfatter ikke Aarhus Letbane, da samarbejdet mellem Region Midtjylland og Aarhus Kommune om letbanen er fastlagt i interessentskabskontrakten.

Aktiviteter**Bestillerbidrag til Midttrafik****Busdrift og uddannelsesruter**

I 2020 er indfasningen af de regionale besparelser som vedtaget i 2018 fuldt gennemført. Midttrafiks Trafikplan 2019-2022 er grundlaget for rutenettet i perioden og samarbejdet med Midttrafik om at fastlægge serviceniveauet.

Der er fortsat fokus på indtægtsfordelingen mellem regionen og kommunerne. I de senere år er der gennemført store ændringer i takster og billetteringssystemer med gennemførelsen af en fælles takstreform vest for Storebælt. Samtidig er letbanen sat i drift i sin fulde længde i 2019 i den del af regionen, hvor der forventes de største indtægter.

Regionsrådet valgte i forbindelse med besparelserne i 2019 at opretholde et antal ruter som uddannelsesruter i foreløbigt tre år. Udgiften afholdes af engangsmidler afsat hos Midttrafik fra tidligere år, og indgår derfor ikke som en del af det årlige regionale bestillerbidrag.

Togdrift og investeringsplanen for Midtjyske Jernbaner

Region Midtjylland overtager fra december 2020 betjeningsansvaret på den statslige strækning Skjern-Holstebro og vil modtage et statsligt tilskud til dækning af alle udgifter forbundet med samdriften. Midtjyske Jernbaner overtager i den forbindelse tre togsæt.

Regionsrådet vedtog i september 2018 en investeringsplan for Lemvigbanen. Investeringsplanen for Lemvigbanen udgør cirka 7,8 mio. kr. af det samlede afsatte beløb på 11,2 mio. kr. til investering fra 2020. I forbindelse med investeringsplanen blev det besluttet, at Lemvigbanen skal anskaffe fire togsæt med en regional lånegaranti, heraf ét til fælles reserve på Holstebro-Skjern-Lemvig strækningen. Banen har udskudt udbuddet, og det er dermed usikkert, om der i 2020 bliver behov for at trække på det fulde beløb afsat til ydelser.

Administration hos Midttrafik

Administrationen hos Midttrafik omfatter blandt andet udgifter i forbindelse med udbud af kørsel, kontrakter, køreplanlægning, drift af rutebilstationer, drift af billetteringssystem, udvikling og markedsføring af den kollektive trafik samt kundekontakt. Udgifterne er eksklusiv administrationsudgifter til letbanen, der afholdes under 'Bestillerbidrag til Letbanen'.

Rejsekortet

Rejsekortet er i fuld drift, og udgiften afspejler driftsomkostningerne. Data fra rejsekortet vil på sigt danne grundlag for den nye byrdefordelingsmodel.

Bestillerbidrag til Aarhus Letbane I/S

Grenaabanen genåbnede som den sidste delstrækning i april 2019, og letbanen er nu i drift i hele sin længde, men vil ikke nå den forudsatte fulldriffts frekvens før 2020.

Erfaringsmæssigt er det en tidskrævende proces at genvinde kunderne, når en jernbane har været lukket i forbindelse med ombygning, en proces der må forventes at blive forlænget, da letbanen siden genåbningen af Grenaabanen har været udfordret af ustabil drift. Indtægterne fastholdes derfor på et niveau, der er væsentligt nedskrevet i forhold til det senest realiserede niveau. Der skal nu indhentes driftserfaringer, før det kan afgøres, i hvilket tempo passagerne tager letbanen til sig. I overslagsårene fastholdes en forventning om stigende indtægter, bl.a. begrundet i udbygningen af byudviklingsområder beliggende ved letbanen.

Aarhus Letbane I/S ejes af Region Midtjylland og Aarhus Kommune i fællesskab efter nøglen 50-50. Driften finansieres efter interentskabsaftalen dels af den bus- og togtrafik, der er blevet erstattet af letbanen, dels af et statsligt tilskud til Region Midtjylland for overtagelse af driftsansvaret på Grenaabanen. Merudgifter ud over dette finansieres efter ejerandel. Pt. er den reelle fordeling inkl. statstilskud 58 % til regionen og 42 % til kommunen.

Derudover er der stigende driftsudgifter i Aarhus Letbane I/S. Merforbruget på letbanen forudsættes finansieret af engangsmidler i 2020 og overslagsårene, indtil der er fuld stabil drift, og indtægterne er på forventet niveau. Engangsmidlerne er opsparet af det statslige tilskud til Grenaabanen.

Tjenestemandspensioner ved Midtjyske Jernbaner

I det statslige bloktilskud til Regional Udvikling indgår midler til udbetaling af pensioner til tidligere tjenestemænd ved privatbanerne. Tilskuddet er midlertidigt og inddrages igen i 2030, men der forventes behov for pensionsudbetalinger efter 2030. I budget 2020 er der afsat 8,1 mio. kr. til tjenestemandspensioner.

4.3.2 Miljø

Formål

Regionen har ansvaret for at kortlægge og håndtere jordforureninger og sikre mennesker og miljø mod skadelige effekter af forureningerne – herunder i forhold til grundvand og overfladevand.

På råstofområdet har regionen ansvar for at planlægge kommende råstofgraveområder, udstede gravetilladelser, føre tilsyn med eksisterende råstofgrave samt med reetablering af færdigudgravede områder.

Et godt samarbejde med kommunerne er afgørende for at kunne håndtere jordforurening og sikre de nødvendige råstoffer på bedste vis, og samtidig baner det vej for vellykkede samarbejder om klimatilpasning og byudvikling.

På miljøområdet køber regionen en lang række ydelser fra eksterne rådgivere, og ved både at stille krav til leverandørerne og selv indgå i relevante udviklingssamarbejder understøtter regionen, at der til stadighed udvikles nye og effektive løsninger. Således arbejder regionen på øget digitalisering, der skal gøre det lettere for borgere og myndigheder at finde data, men som også skal øge kvaliteten af data og effektivisere sagsbehandlingen.

Budget**Nettodriftsudgifter for Miljø**

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
Nettodriftsudgifter	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Jordforurening	41,5	39,7	39,7	39,7	39,7	39,7
Råstoffer	0,8	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Nettodriftsudgifter i alt	42,3	42,2	42,2	42,2	42,2	42,2

Aktiviteter

Jordforurening

I 2020 fortsætter regionen driftsopgaven med at kortlægge, undersøge og oprydde gamle jord- og grundvandsforureninger, der udgør en risiko for grundvandsressourcen eller for boliger, børnehaver og lignende.

Området tilføres i 2020 ekstraordinære indtægter på 6,0 mio. kr. for at styrke indsatsen inden for de driftsmæssige jordforureningsopgaver.

Fremtidigt arbejde med overfladevand

Danske Regioner og Miljø- og Fødevareministeriet forhandler i efteråret 2019 om, hvordan og for hvilke midler regionerne skal undersøge jordforureninger, der truer målsat overfladevand. Det forventes, at regionerne på baggrund af forhandlingerne ender med at få en ny opgave i 2020, og at der følger nye midler med til løsning af opgaven.

Midler til generationsforureninger på Harboøre Tange

Det tidligere Folketing har med aktstykke 137, afgjort den 2. maj 2019, tildelt Region Midtjylland 30,0 mio. kr. i 2019 og tilsagn om yderligere 20,0 mio. kr. i 2020 til at gennemføre en indsats på generationsforureningerne på Harboøre Tange. Langt størstedelen af de tildelte midler forventes 'opsparat', indtil der er tilvejebragt tilstrækkelig finansiering til at gennemføre en fuld oprensning af Høfde 42 og/eller Cheminovas gamle fabriksgrund.

En mindre del af midlerne vil blive brugt på forberedende arbejde med henblik på en fuldskala oprensning af Høfde 42. Håndtering og oprensning af generationsforureningerne er beskrevet i forståelsespapiret mellem regeringen og SF, Enhedslisten, Radikale og Alternativet, derfor kan spørgsmålet om midler til generationsforureningerne blive et tema i forbindelse med finanslovsforhandlingerne i efteråret 2019.

Råstofområdet

På råstofområdet fortsættes arbejdet med revision af den regionale råstofplan og kortlægning af nye råstofgraveområder med henblik på at sikre råstoffer til fremtidens byggeri og industri.

4.4 Tværgående driftsopgaver

4.4.1 Regional Udvikling i øvrigt

Formål

Bevillingen 'Regional Udvikling i øvrigt' anvendes til at afholde udgifter til personalepolitiske puljer, arbejdsskadeerstatninger og AES samt eventuelle udmøntede puljer.

Budget

Nettodriftsudgifter for Regional Udvikling i øvrigt

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
Nettodriftsudgifter	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Personalepolitisk pulje, AES og arbejdsskadepulje	1,9	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1
Pulje til håndtering af p/l-ful	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Nettodriftsudgifter i alt	1,9	2,0	2,2	2,2	2,2	2,2

I budget 2020 indføres igen en pulje til håndtering af p/l-ful. Puljen vil i 2020 og overslagsårene være på 0,1 mio. kr. pr. år og vil blive udmøntet i forbindelse med p/l udmeldingen i 2020.

4.4.2 Planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter

Formål

Regional Udvikling gennemgik i 2019 som følge af lov om forenkling af erhvervsudviklingsområdet, hvor der som følge deraf var stor usikkerhed om Regional Udviklings opgaveportefølje. Der er med godkendelsen af den regionale udviklingsstrategi og økonomiaftalen for 2020 skabt større klarhed omkring de regionale opgaver, og som følge deraf tilpasses organisationen.

Regional Udviklings organisation er opbygget som en matrixorganisation med varierende projektkonstruktioner, der kan skaleres op eller ned afhængigt af behov og efterspørgsel, og som her kan varetage forskellige typer af opgaver afhængigt af kompetencer og viden.

Der er i organisationen en tættere kobling mellem den udviklingsorienterede del af Regional Udvikling og Miljø med henblik på at udnytte noget af den synergi, der er mellem de to områder i forhold til blandt andet FN's 17 verdensmål.

Finansieringsmæssigt forventes der stadig en del eksternt finansierede stillinger i Regional Udvikling. Antallet af medarbejdere, der er finansieret gennem eksterne projekter, er meget afhængigt af, hvilke projekter der bliver godkendt fra særlige EU-programmer.

Budget

Nettodriftsudgifter for Planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
Nettodriftsudgifter	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Regional Udvikling	46,7	39,9	41,2	41,2	41,2	41,2
Miljø	32,9	25,8	31,1	31,1	31,1	31,1
Pulje til organisatorisk omstilling	2,7	2,5				
Nettodriftsudgifter i alt	82,3	68,2	72,3	72,3	72,3	72,3

I budget 2020 er der indarbejdet en budgetneutral omflytning, hvor bevillingen 'planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter' tilføres 3,0 mio. kr. Dette er med sigte på at lave flere opgaver internt i organisationen. Herudover er omprioriteringen sket på baggrund af de erfaringer, der har været i 2019 i forhold til Regional Udviklings opgaver efter erhvervsfremmereformen, herunder rejserelaterede udgifter i forbindelse med regionens deltagelse i internationale aktiviteter.

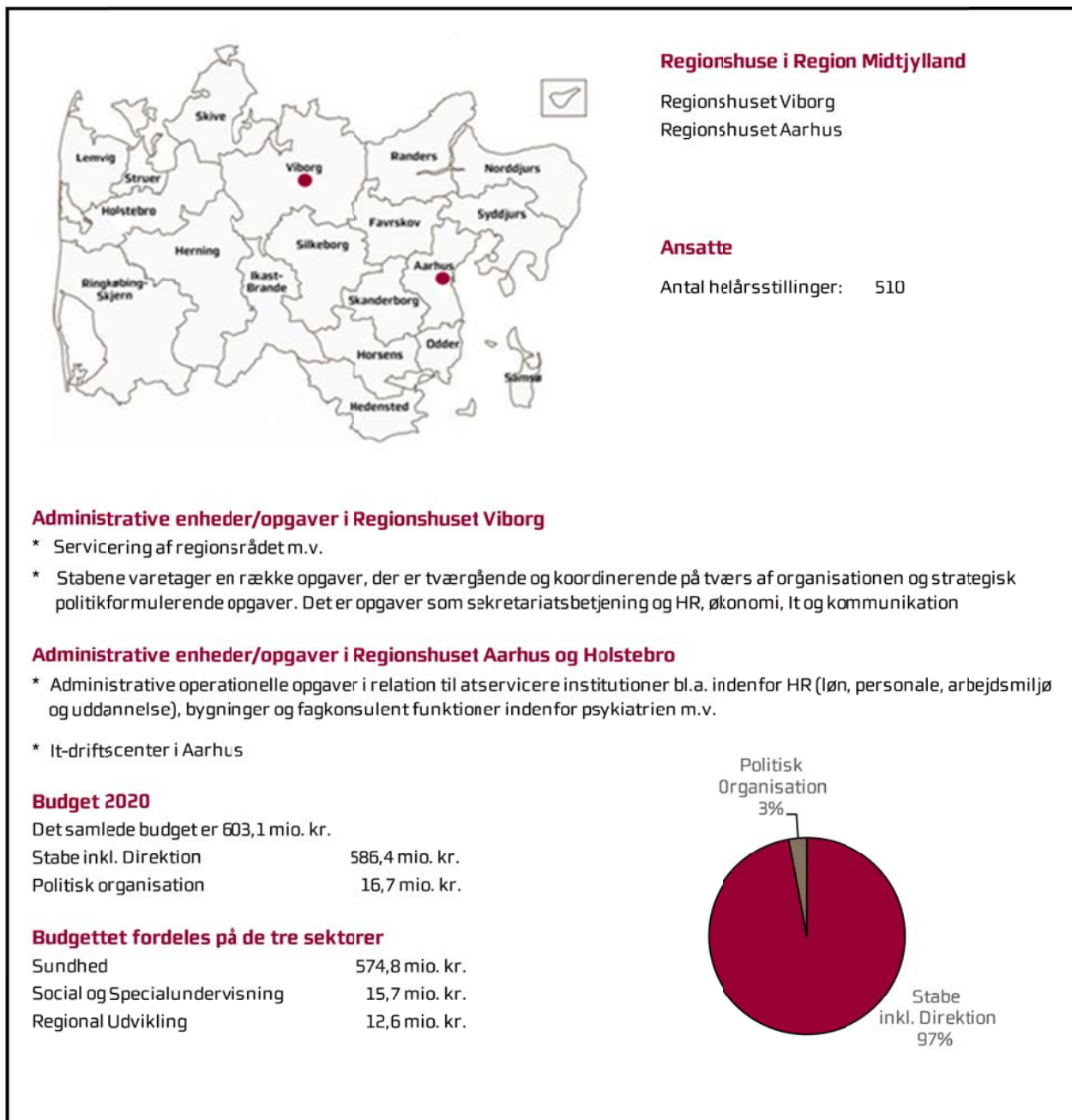
Fælles formål og administration

5 Fælles formål og administration

5.1 Indledning

De centrale stabe varetager rollen som bindeled mellem regionsrådet og driftsorganisationen.

De centrale stabe placeret under Fælles formål og administration varetager ligesom de centrale stabe og fællesfunktioner placeret under Servicefunktioner, strategiske og administrative funktioner på tværs af organisationen. Derudover indeholder Fælles formål og administration også omkostninger til den politiske organisation og tjenestemandspensioner.

Budget

Stabenes budgetter består dels af et afdelingsbudget, der vedrører løn og personalerelaterede udgifter og tværgående koncernudgifter, der er regionsdækkende udgifter.

I forbindelse med overførsel af personale mellem enheder kan en sats på 33.500 kr. anvendes som den marginale udgift til personalerelaterede udgifter.

Driftsbudget

Tablet over de samlede nettoomkostninger til Fælles formål og administration i Budget 2020 og budgetoverslag 2021-2023.

Nettoomkostninger

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslag		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stabe	621,2	547,5	586,4	582,4	581,1	581,4
Politisk organisation	17,3	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7
Tjenestemandspensioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Udbetaling	178,8	189,6	192,5	208,5	218,6	-228,6
Reduktion i forpligtigelse	-178,8	-189,6	-192,5	-208,5	-218,6	228,6
Fælles formål og adm. i alt	638,5	564,2	603,1	599,1	597,8	598,1

De samlede nettoomkostninger til Fælles formål og administration i Budget 2020 udgør 603,1 mio. kr.

Fordelingen af administrationsomkostninger til de tre finansieringskredsløb

Ifølge Budget- og regnskabssystem for regioner skal de tre hovedområders andele af regionens nettoudgifter/-omkostninger til Fælles formål og administration overføres til de tre hovedkonti i forbindelse med budgetlægning og regnskabsafklæggelse. Den samlede fordelingsnøgle anvendes til at fordele nettoudgifter/-omkostninger fra Fælles formål og administration på hovedkontiene Sundhed, Social og Regional Udvikling i budgetsituationen.

Fordelingen af Fælles formål og administration sker ved, at bidraget fra socialområdet, som fastlægges via Styringsaftalen, fastsættes og der herefter sker en fordeling af de resterende udgifter mellem Sundhed og Regional Udvikling på baggrund af bruttobudgetterne.

På baggrund af ovenstående fordeles udgifter under Fælles formål og administration ud fra fordelingsnøglen.

Fordeling af udgifter til Fælles formål og administration på hovedkonti

Hovedkonto	Tekst	Fordelingsnøgle
1	Sundhed	95,3%
2	Social og Specialundervisning	2,6%
3	Regional Udvikling	2,1%
I alt		100,0%

Fordeling til de tre finansieringskredsløb af Fælles formål og administration giver nedenstående fordeling.

Fordeling af Fælles formål og administration på hovedkonto 1-3

Hovedkonto	Tekst	Mio. kr. Nettoomkostninger	Mio. kr. Nettoudgifter
1	Sundhed	574,8	657,2
2	Social og Specialundervisning	15,7	18,0
3	Regional Udvikling	12,6	14,4
I alt		603,1	689,6

Hovedkonto 1-3 skal således i alt finansiere såvel deres egne sektoradministrationer og en andel af regionens nettoomkostninger til Fælles formål og administration.

5.2 Centrale stabe på Fælles formål og administration

Formål

De centrale stabe skal som helhed understøtte hele organisationen med en række strategiske og administrative funktioner, oftest på tværs af organisationen.

Der er følgende stabe:

- **Direktionen:** Direktionen udgør den øverste administrative ledelse og består af en regionsdirektør og to koncerndirektører. På vegne af den samlede direktion har direktørerne det daglige ansvar for hver deres områder.
- **Regionssekretariatet:** Regionssekretariatet sekretariatsbetjener regionsrådet, forretningsudvalget, stående og midlertidige udvalg, direktionen samt en række strategisk, koordinerende møder i administrationen. Regionssekretariatet har endvidere en række koncerndækkende funktioner inden for bl.a. jura, informationssikkerhed, digital forvaltning, forsikringsområdet herunder patientforsikrings-skader og arbejdsskader, videnskabetiske komiteer, og administration af regionens feriefond. Endelig har Regionssekretariatet ansvaret for intern service, dvs. drift og vedligehold af regionshusene samt kantine, rengøring og pedelfunktion.

Det skal bemærkes, at Regionssekretariatets opgaver er fordelt på 2 områder. Opgaver der kun relateres til sundhedsområdet, er placeret i Regionssekretariat Sundhed under Servicefunktioner. Øvrige opgaver, der løses på tværs af regionens finansieringskredsløb, er placeret i Regionssekretariat under Fælles formål og administration.

- **Koncern HR:** Koncern HR har ansvaret for strategisk-koordinerende opgaver inden for områderne løn og personale, arbejdsmiljø, ledelses- og organisationsudvikling, innovationsinitiativer, uddannelse og kompetenceudvikling. Dette omfatter bl.a. betjeningen af det politiske system, koncerndirektionen og det øverste MED-udvalg samt tværgående planlægnings- og udviklingsopgaver inkl. opgaver omkring rekruttering og fastholdelse. Koncern HR løser endvidere drifts- og konsulentopgaver på løn- og personaleområdet for de dele af organisationen, der ikke har en selvstændig løn- og personalefunktion.

Dertil kommer en række drifts- og konsulentopgaver vedrørende arbejdsmiljø, innovation, udvikling af organisation, ledelse og arbejdsprocesser samt grund-, efter- og videreuddannelse for hele organisationen, inkl. sekretariatsansvar for Videreuddannelsesregion Nord vedrørende den lægelige videreuddannelse. Koncern HR er fællesfunktion for simulation og færdighedstræning. Endvidere administrerer Koncern HR regionens personalepolitiske puljer og de fælles tilbud om personalegoder, inkl. bruttolønsordninger.

- **Koncernøkonomi:** Koncernøkonomi har ansvaret for den økonomiske forvaltning i Region Midtjylland, herunder budgetlægning og budgetopfølgning, regnskabsaflæggelse, forretningsgange på regnskabsområdet, revision, finansfunktionerne mv. Endvidere varetages opgaver vedr. regionens bygninger og ejendomme herunder koordinering og udarbejdelse af energiprojekter, medvirken til regionens samlede bygningsmasse anvendes og vedligeholdes mest optimalt samt salg af regionens bygninger.

Det skal bemærkes, at Koncernøkonomis opgaver er fordelt på 2 områder. Opgaver, der kun relateres til sundhedsområdet, er placeret i Koncernøkonomi Sundhed under Servicefunktioner. Øvrige opgaver, der løses på tværs af regionens finansieringskredsløb, er placeret i Koncernøkonomi under Fælles formål og administration.

- **IT-Fælles:** Hovedopgaven for IT er at it-understøtte den opgavevaretagelse, som finder sted i Region Midtjylland. IT varetager drifts- og udviklingsopgaver blandt andet vedrørende netværk, tværgående it-systemer, pc'er, men også en lang række forskellige opgaver i relation til økonomi, it-sikkerhed, brugeruddannelse og -support, it-strategi, regionernes sundheds-it (RSI), Business Intelligence (BI) mm.

Det skal bemærkes, at IT's budget er opdelt i IT-Sundhed og IT-Fælles. IT-Sundhed, der budgetteknisk er placeret under Servicefunktionerne relateres til sundhedsområdet. IT-Fælles, som budgetteknisk er placeret under Fælles formål og administration relateres til de tværgående opgaver, der løses på tværs af finansieringskredsløbene.

- **Koncern Kommunikation:** Koncern Kommunikation har det overordnede ansvar for regionens eksterne og interne kommunikation, herunder varetagelse af en række strategiske opgaver for direktionen og regionsrådet. Afdelingen er ansvarlig for annoncering, mediemonitorering, pressekontakt, kampagner,

designlinje, borgermøder og kommunikationsrådgivning samt systemejer for regionens intranet og hjemmeside. Koncern Kommunikation fokuserer på digitalisering og brugen af sociale medier, herunder borger- og patientkommunikation via apps, film og nye teknologier. Afdelingen har et digitalt print- og efterbehandlingscenter, der tilbyder grafisk produktion og rådgivning.

Stabenes budgetter

Nettodriftsudgifter

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Budget	Budgetoverslag		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Direktionen	7,6	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7
Stabe	485,9	491,7	472,8	468,8	467,5	467,8
Regionssekretariatet	90,4	92,0	87,8	87,8	87,8	87,8
Koncern HR	86,0	88,9	92,7	86,7	85,4	85,7
Koncernøkonomi	109,8	115,2	81,1	83,1	83,1	83,1
IT-fælles	180,3	177,7	170,5	170,5	170,5	170,5
Koncern Kommunikation	19,4	21,0	20,4	20,4	20,4	20,4
Reduktion fra RU	0,0	-3,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Pulje til leasing til fælles formål	0,0	0,0	20,3	20,3	20,3	20,3
Nettodriftsudgifter i alt	493,5	499,4	480,5	476,5	475,1	475,4

Der er afsat lønudgifter for i alt 313,3 mio. kr. og 174,1mio. kr. til øvrige udgifter under administrationen, herunder udgifter til tværgående regionale aktiviteter og personalerelaterede udgifter og indtægter på 6,9 mio. kr.

Budgettet indeholder nettoudgifter til lønninger for 510 fuldtidsansatte. Det beregnede personaleforbrug er vejledende. Det bemærkes, at administrationen er udgiftsstyret og ligesom øvrige områder er baseret på principperne for totalrammestyring. Det er forudsat, at Koncernøkonomi får finansiering af tre fuldtidsstillinger via indtægter i forbindelse med salg af hospitalsmatrikler og øvrige bygninger samt Kvalitetsfondsprojekter.

I forbindelse med ændring i Budget og Regnskabssystem vedrørende opbygning af kontoplan for administration i regionerne, er der lavet en regnskabsteknisk justering af stabene under Fælles formål og administration og stabene på sundhedsområdet. Der er i forbindelse hermed flyttet et budget på i alt 53,1 mio. kr. til Sundhedsområdet. I 2020 oprettes der en pulje på 20,3 mio. kr. under Fælles formål og administration til leasing på tværs af organisationen.

Regionssekretariatet, Arbejdsskader

Region Midtjylland er selvforsikret vedrørende arbejdsskader. Der er til dækning af udbetalinger til arbejdsskader afsat i alt 40,2 mio. kr. Budgetbeløbet er budgetmæssigt placeret på de enkelte hovedkonti.

Udbetaling af erstatning for arbejdsskader foretages af Regionssekretariatet, der opkræver midler hertil fra sektorområderne.

Fordeling af budget til arbejdsskader

Mio. kr.	Budget 2019	Budget 2020	Fordeling på sektorområder			
			Somatik	Psykiatri og Social		Regional Udvikling
				Psykiatri	Social	
Arbejdsskadeforsikring	30,4	40,2	34,1	3,0	2,1	0,9

Koncern HR, Personalepolitiske puljer

I Budget 2020 er der afsat budget til en række personalepolitiske puljer for et samlet beløb på 17,7 mio. kr.

Det overordnede formål med puljerne er at sikre, at Region Midtjylland ved konkrete aktiviteter kan skabe forudsætningerne for, at regionen vedvarende kan rekruttere, udvikle og fastholde dygtige og engagerede medarbejdere i et sundt og udviklende arbejdsmiljø.

De personalepolitiske initiativer drejer sig om: Personalepolitiske initiativer i forbindelse med partssamarbejder, Socialt Kapitel og Mangfoldighed. Psykologordning, Kompetenceudvikling, Lederudvikling, Trivsels- og Lederudviklingsdialoger, Forskning i ledelse og organisation, Seniorpulje, MED-Uddannelse, Fælles arbejdsmiljøaktiviteter samt Rekruttering.

Koncern HR varetager administrationen af de personalepolitiske puljer. Fordelingen af puljerne er således:

Personalepolitiske puljer, fordelt på sektorområder

Mio. kr.	Budget 2019	Budget 2020	Fordeling på sektorområder			
			Somatik	Psykiatri og Social		Regional Udvikl.
				Psykiatri	Social	
I alt	15,6	15,5	13,1	0,9	0,9	0,6

Derudover finansieres løn- og uddannelsesudgifter til HK-elever i Regionshusene af puljen. Fordelingen af udgiften er således:

Personalepolitisk pulje til HK-elever, fordelt på sektorområder

Mio. kr.	Budget 2019	Budget 2020	Fordeling på sektorområder			
			Somatik	Psykiatri og Social		Regional Udvikl.
				Psykiatri	Social	
I alt	2,2	2,2	1,9	0,1	0,1	0,1

5.3 Politisk organisation

Politisk organisation dækker over udgifter til regionsrådsmedlemmernes virksomhed, herunder bl.a. vederlag mv. til regionsrådets 41 medlemmer, deltagelse i udvalg og møder samt it. Det dækker endvidere over den lovbundne støtte til de politiske partiers arbejde.

Nedenfor vises nettodriftsudgifterne fordelt på områder:

Nettodriftsudgifter Politisk organisation

Mio. kr.	Regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budgetoverslag		
				2021	2022	2023
Tilskud til politiske partier	3,3	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4
Regionsmedlemmer mv.	14,0	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3
Regionsrådsvalg	0,0	0,0	0,0	4,4	0,0	0,0
Nettodriftsudgifter i alt	17,3	16,7	16,7	21,1	16,7	16,7

Tilskud til politiske partier

På kontoen er afsat 3,4 mio. kr. i tilskud til politiske partier. I henhold til Lov om økonomisk støtte til politiske partier mv. er det obligatorisk for regionen at yde dette tilskud.

Regionsrådsmedlemmer

Der er afsat i alt 13,3 mio. kr. til regionsrådsmedlemmernes virksomhed. Det vedrører fast vederlag til regionsrådets medlemmer, erstatning til de af regionsrådets medlemmer, som har valgt at modtage erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelser for kørsel, transport og møder. Disse beløb er fastlagt i henhold til Region Midtjyllands vederlagsregulativ, der tager udgangspunkt i bestemmelsen i § 11 i Lov om regioner og den udsendte Bekendtgørelse om vederlag og diæter mv. til medlemmerne af regionsrådet.

5.4 Tjenestemandspensioner

Ifølge de omkostningsbaserede principper skal regionerne opgøre deres samlede nettoforpligtelse vedr. tjenestemandspensioner (hensatte forpligtelser vedr. tjenestemænd).

Nettoforpligtelsen vedr. tjenestemandspensioner ændres som følge af:

1. En forøgelse af pensionsforpligtelsen som følge af at erhvervsaktive tjenestemænd optjener pensionsret (hensættelser vedr. tjenestemandspensioner).
2. Ændring som følge af forventet ændret dødelighed, pensionsalder, afskedigelse mv. blandt erhvervsaktive, fraflyttede og pensionerede tjenestemænd.
3. Nedbringelse som følge af de løbende udbetalinger til tjenestemænd, som er fratrukket efter 1. januar 2007.

Ændringer i pensionsforpligtelsen, som den opgøres efter punkt 1, svarer til omkostningen ved tjenestemandspensioner i resultatopgørelsen i det omkostningsbaserede budget/regnskab, mens punkt 3 svarer til udgiften i det udgiftsbaserede budget/regnskab.

For tjenestemænd, som er fratrukket før 1. januar 2007, fungerer regionen alene som et udbetalingskontor, og udgifterne til tjenestemænd refunderes fra staten.

Tjenestemænd, som er fratrukket før 1. januar 2007

For tjenestemænd, som er fratrukket før 1. januar 2007, er der på baggrund af de nuværende forventede udgifter og indtægter skønsmæssigt budgetteret med 418,7 mio. kr. i 2020. Dette skøn er baseret på, at der vil være pensionsudbetalinger, der på den ene side bortfalder, men at der på den anden side vil ske en lønregulering af pensionerne. Det er meget vanskeligt at forudsæ, hvordan de bevægelser vil ske på baggrund af de nuværende erfaringer. Nettoudgiften for regionen vil under alle omstændigheder være 0, idet udgifterne refunderes af Staten.

Tjenestemænd, som fratrukker efter 1. januar 2007

Budgetteringen af tjenestemandspensionerne til tjenestemænd, som fratrukker efter 1. januar 2007, er baseret på et skøn for udgifterne i 2020. Det skal bemærkes, at der ikke i forbindelse med økonomaftaleforhandlingerne for 2020 blev afsat et beløb til realvæksten for den forventede vækst i udgifterne til tjenestemandspensioner, men der er politisk prioriteret 10,0 mio. kr. ekstra i 2020.

Der budgetteres med udgifter på 192,5 mio. kr. og reduktion i forpligtelserne med -192,5 mio. kr.

Ændring i hensatte forpligtelser vedr. tjenestemandspensioner

Mio. kr.	Budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2019	2020	2021	2022	2023
Hensættelser til tjenestemandspensioner	-52,5	-44,0	-44,0	-44,0	-44,0
Udbetalte tjenestemandspensioner	188,7	192,5	208,5	218,6	228,6
Ændring af nettoforpligtelse i alt	136,3	148,5	164,5	174,6	184,6

Der budgetteres således med en ændring i nettoforpligtelsen i 2020 på 148,5 mio. kr. Dette er dog ikke et udtryk for den likviditetsmæssige virkning. De 148,5 mio. kr. er alene et udtryk for en reduktion af regionens passiver. Den likviditetsmæssige virkning består udelukkende af de udbetalte tjenestemandspensioner, der forventes at udgøre 192,5 mio. kr. i 2020.

5.5 Investeringsoversigt med bemærkninger, Fælles formål og adm.

I investeringsplanen er der ikke afsat penge til Fælles formål og administration, i budget 2020 og overslagsårerne.

Eventuelle tillægsbevillinger på anlægsudgifter vil blive fordelt med 100 % til hovedkonto 1.

Finansielle poster og finansiering

6 Finansielle poster og finansiering

Afsnittet omfatter regionens finansielle indtægter og udgifter, herunder renter og afdrag på regionens langfristede gæld og leasingforpligtelse. Afsnittet gennemgår vilkårene for regionsrådets afgivelse af budgetposter for renter.

Bevilling til afholdelse af afdrag på lån sker ved, at regionsrådet tiltræder pengestrømsopgørelsen, jf. afsnit 6.1 i Budget- og regnskabssystem for regioner.

6.1 Renteindtægter og renteudgifter

Region Midtjyllands renteindtægter er i 2020 budgetteret til 20 mio. kr. og kommer primært fra følgende:

- Likvider placeret i obligationer for at reducere regionens likvide indestående i pengeinstitut og optimere afkastet.
- Likvider placeret i formueplejeaftale, hvor midlerne er investeret i henhold til regionens finansielle politik.

Mængden af obligationer og størrelsen på regionens formueplejeaftale bliver løbende vurderet i forhold til kassebeholdningens størrelse og rentevilkårene.

Regionens renteudgifter for 2020 er beregnet ud fra regionens langfristede gæld optaget til og med 2019 sammen med renteudgifterne for de lån, der forventes optaget i 2020. Der er en forventning om, at primo 2020 vil omkring 58 % af regionens låneportefølje være fastforrentet, og renteudgifterne vil være kendte. Tilbage er der 42 % af låneporteføljen, der er variabelt forrentet, og her er renteudgifterne ukendte, og budgetteringen af renteudgifterne er behæftet med usikkerhed.

Renteudgiften for 2020 er beregnet til 70,0 mio.kr. Det er forudsat, at regionens variabelt forrentede lån i 2020 kan stige med ca. 0,25 procentpoint i forhold til september 2019. I september 2019 er renten på de variabelt forrentede lån i gennemsnit på -0,43 % p.a., mens renten på de fastforrentede lån i gennemsnit er på 2,18 % p.a.

Der er for den langfristede gæld indgået en gældsplejeaftale med Jyske Bank og en med Danske Capital. I alt skal der for de to gældsplejeaftaler betales et fast årligt gebyr på 140.000 kr. og et performanceafhængigt gebyr. Gebyret og provisionsbetalingen bliver finansieret af de forventede mindskede renteudgifter vedrørende gældsplejeaftalerne.

Af nedenstående tabel fremgår de budgetterede renteindtægter og renteudgifter. Nettorenteudgiften er i 2020 budgetteret til 50,0 mio. kr.

Renteindtægter og renteudgifter

Mio. kr.	Regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020
Renteindtægter	-22,0	-25,0	-20,0
Renteudgifter (1)	39,3	79,0	70,0
Nettorenteudgifter i alt	17,3	54,0	50,0

(1) Renteudgiften er opgjort ekskl. renter vedr. leasing.

Nettorenteudgiften skal fordeles på de tre finansieringskredsløb i Region Midtjylland.

Ifølge Budget- og regnskabssystem for regioner skal hovedkonto 2 (Social) belastes med forrentningen af det likviditetsmæssige mellemværende, hvilket vil sige forrentning af aktivmassen og forrentning af kassetræk. Forrentningen for hovedkonto 2 (Social) er i 2020 beregnet til 7,4 mio. kr., når rentesatsen i henhold til rammeaftalen er 1,0 % p.a. (diskontoen 1. september 2019 plus 1 procentpoint), og forrentningen på hovedkonto 2 (Social) finansieres af taksterne. Efter fordelingen af de 7,4 mio. kr. til hovedkonto 2 skal der ikke ske yderligere fordeling til denne hovedkonto.

De resterende nettorenteudgifter på hovedkonto 5 (Renter m.v.) fordeles på hovedkonto 1 (Sundhed) og 3 (Regional Udvikling) under hensyntagen til de to aktivitetsområders belastning af rentekontoen. Fordelingsnøglen og fordelingen af nettorenteudgifterne på finansieringskredsløbene fremgår af nedenstående tabel.

Fordeling af nettorenteudgifter i Budget 2020

Mio. kr.	Beløb til fordeling	Sundhed	Social og Specialund.	Regional Udvikling	I alt
Nettorenteudgifter	50,0	41,8	7,4	0,8	50,0
Fordeling af nettorenter i 2020		41,8	7,4	0,8	50,0
Fordelingsnøgle mellem Sundhed og Regional Udvikling (1)		98,0%		2,0%	100,0%

(1) Fordelingsnøglen er beregnet i forhold til områdernes andel af driftsresultatet før finansiering og er korrigeret for de budgetterede renteudgifter på gælden til kvalitetsfondsprojekterne, der går forlods til sundhedsområdet.

6.2 Langfristet gæld og afdrag

Der er budgetteret med, at regionen primo 2020 har en langfristet gæld på 5.271,0 mio. kr. (ekskl. leasinggæld). Regionens langfristede gæld for budgetåret 2020 fremgår af nedenstående tabel.

Regionens langfristede gæld består primo 2020 af en ordinær gæld på 3.670,9 mio. kr., gæld vedrørende udskudt skat på 233,4 mio. kr., der er rente- og afdragsfri, og gæld til kvalitetsfondsprojekterne på 1.366,7 mio. kr.

Det er beregnet, at Region Midtjylland ultimo 2020 har en langfristet gæld på 4.930,3 mio. kr. (ekskl. leasinggæld), når der bliver optaget nye lån for 170,6 mio. kr. i 2020, og der bliver afdraget og indfriet gæld for 511,5 mio. kr.

Det er forudsat, at regionen i 2020 hjemtager lån på 170,8 mio. kr. til refinansiering af afdrag. Gælden bliver i 2020 nedbragt med 511,5 mio. kr. som følge af afdrag på 306,6 mio. kr. på den ordinære gæld, afdrag på 35,1 mio. kr. på gælden til kvalitetsfondsprojekterne og indfrielse af gæld til kvalitetsfondsprojekterne for 169,6 mio. kr. med egenfinansiering. Generelt er afdragene beregnet ud fra vilkårene for de enkelte lån.

Langfristet gæld (ekskl. leasinggæld)

Mio. kr.	Lang gæld primo 2020	Nye lån i 2020	Afdrag i 2020	Lang gæld ultimo 2020
Nuværende gæld:				
Ordinær gæld	3.670,9		306,6	3.364,3
Gæld vedr. udskudt skat	233,4			233,4
Gæld til kvalitetsfondsprojekter (KF-gæld)	1.366,7		35,1	1.331,6
I alt, nuværende gæld	5.271,0	-	341,7	4.929,3
Nye lån og indfrielse af gæld:				
Lån til refinansiering af afdrag		170,8		170,8
Indfrielse af KF-gæld med egenfinansiering			169,8	(169,8)
I alt	5.271,0	170,8	511,5	4.930,3

(1) Låneoptaget til kvalitetsfondsprojekterne Viborg og DNV er fastsat i henhold til Sundheds- og Ældreministeriets senest vedtagne finansieringsprofiler fra juni 2019. For kvalitetsfondsprojektet DNU er den seneste finansieringsprofil fra december 2017.

Finansieringen af afdragsbyrden på de 341,7 mio. kr. i 2020 bliver tilvejebragt ved, at 170,8 mio. kr. forudsættes lånefinansieret, 140,1 mio. kr. bliver finansieret via sundhedsområdet, 21,4 mio. kr. bliver finansieret via taksterne på Social og Specialundervisningsområdet, og 9,4 mio. kr. bliver finansieret af regional udvikling.

Som det fremgår af tabellen, så er der i 2020 budgetteret med optagelse af lån på markedsvilkår for 170,8 mio. kr. Det drejer sig om lån til følgende:

- Lån til refinansiering af afdrag (170,8 mio. kr.)

I Økonomaftalen for 2020 er der ligesom i de foregående år ikke afsat midler til afdrag, men Økonomi- og Indenrigsministeriet kan give lånedispensation til regionens afdrag, da der for 2020 er etableret en lånepulje på 650 mio. kr. til dette formål. Af denne pulje forudsættes det til Budget 2020, at Region Midtjylland får en lånedispensation på 170,8 mio. kr. Lånet vil blive optaget med en løbetid på 25 år.

Af nedenstående tabel fremgår udviklingen i regionens langfristede gæld, regionens afdrag og de forventede renteudgifter i perioden 2020-2023.

Forventede afdrag m.v. og renteudgifter i 2020 og budgetoverslagsårene 2021-2023

Mio. kr.	Budget	Budgetoverslagsår			I alt
	2020	2021	2022	2023	
Langfristet gæld, primo	5.271,0	4.930,4	4.464,1	4.004,5	
Afdrag i alt	341,7	288,2	274,0	270,2	1.174,1
Finansiering af afdragene:					
- Socialområdet (1)	21,4	21,40	21,45	21,40	
- Hospitalernes driftsbudgetter (energilån)	53,3	34,50	31,44	31,60	
- Sundhedsområdet	86,8	78,50	74,10	71,70	
- Regional Udvikling	9,4	9,70	10,00	10,40	
- Lån til afdrag (refinansiering)	170,8	144,10	137,00	135,10	
Finansiering i alt	341,7	288,20	273,99	270,20	
Nye ordinære lån (2)	170,8	144,1	137,0	135,1	587,0
Nye lån til kvalitetsfundsprojekter (2)	-	30,3	-	-	30,3
Nye lån i alt	170,8	174,4	137,0	135,1	617,3
Indfrielse af gæld med salgspvenu	-	171,0	-	-	171,0
Indfrielse af gæld med egenfinansiering	169,8	181,4	322,5	246,3	920,0
Langfristet gæld, ultimo	4.930,4	4.464,1	4.004,5	3.623,1	
Renteudgifter i alt	70,0	70,0	70,0	69,3	

(1) Det er forudsat, at Socialområdet hvert år betaler 21,4 mio. kr. til afdrag, men beløbet vil ændre sig i forhold til områdets aktivmasse.

(2) I 2020-2023 er det forudsat, at der bliver optaget lån til refinansiering af afdrag og lån til de nye hospitalsbyggerier. Fordelingen af lån til kvalitetsfundsprojekterne er givet ved de senest godkendte finansieringsprofiler fra Sundheds- og Ældreministeriet pr. juni 2019. Disse vil sandsynligvis ændre sig, når regionen forventeligt modtager nye finansieringsprofiler fra ministeriet medio 2020.

I perioden 2020-2023 vil regionens langfristede gæld udvikle sig fra at være på 5.271,0 mio. kr. primo 2020 til at falde til 3.623,1 mio. kr. ultimo 2023. Den samlede gæld vil blive konsolideret med 1.647,8 mio. kr., hvilket dækker over indfrielse af gæld til kvalitetsfundsprojekterne for 171,0 mio. kr. via nettosalgsindtægter og for 920,0 mio. kr. via egenfinansiering, afdrag på sammenlagt 1.174,1 mio. kr. og optagelse af nye lån for 617,3 mio. kr.

I Budget 2020 og i overslagsårene er det forudsat, at regionen kan optage lån til halvdelen af de årlige afdrag. I alt er låneoptaget til refinansiering af afdrag beregnet til 587,0 mio. kr. Det er derudover forudsat, at regionen har behov for låneoptag på 30,3 mio. kr. til kvalitetsfundsprojekterne. Omfanget af låneoptaget til kvalitetsfundsprojekterne er fastsat i henhold til Sundheds- og Ældreministeriets finansieringsprofiler fra juni 2019 for kvalitetsfundsbyggerierne Viborg og DNV og fra december 2017 for kvalitetsfundsprojektet DNU. Alle regionens nye lån til kvalitetsfundsprojekterne vil i perioden blive optaget som 10-årige, afdragsfri lån og vil blive indfriet gennem regionens egenfinansiering. De årlige afdrag på regionens lån vil falde fra 341,7 mio. kr. i 2020 til 270,2 mio. kr. i 2023.

En del af lånene til kvalitetsfundsprojekterne bliver indfriet med nettosalgsprovenuet fra salget af hospitalsmatrikler i Herning og Holstebro på i alt 171,0 mio. kr. Hertil kommer, at regionen samlet i 2020-23 i henhold til ministeriets finansieringsprofiler skal bruge egenfinansiering på 920,0 mio. kr. til indfrielse af lån.

For renteudgifterne i perioden 2020-2023 er der indregnet en sikkerhedsmargin på ca. 0,25 % i forhold til renteniveauet i september 2019, hvilket giver renteudgifter på 70 mio. kr. i 2020 faldende til 69,3 mio. kr. i 2023.

6.3 Leasing

Den finansielle leasinggæld i Region Midtjylland består af centrale aftaler, hvor de årlige driftsydelser bliver betalt af centrale midler, og af decentrale aftaler, hvor ydelserne bliver finansieret af de enkelte driftsenheder. Derudover er Forum i Skejby blevet etableret som en OPS-aftale og finansieret gennem Kommuneleasing.

Primo 2020 vil den samlede finansielle leasinggæld forventeligt være 1.102,2 mio. kr., hvor 579,4 mio. kr. kommer fra centrale leasingaftaler og 492,8 mio. kr. kommer fra decentrale leasingaftaler, mens 30,0 mio. kr. vedrører OPS-aftalen Forum.

Det er forudsat, at følgende anskaffelser bliver leasingfinansieret i perioden 2020-2023.

Forventede anskaffelser, som bliver leasingfinansieret i perioden 2020-2023

Mio. kr.	Forventet regnskab	Budget	Budgetoverslagsår			I alt
	2019	2020	2021	2022	2023	
Forventede anskaffelser vedr. centrale leasingaftaler (1)						
Medicoteknisk udstyr 2014-2020	251,9	56,0				307,9
IT-reinvesteringer 2015-2018	44,9					44,9
Inventar reinvesteringer AUH	28,0					28,0
Ny Fælles Platform	31,5					31,5
AUH Flytteudgifter	223,1					223,1
<i>Forventede anskaffelser via central leasing</i>	<i>579,4</i>	<i>56,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>635,4</i>
Forventede anskaffelser vedr. decentrale leasingaftaler						
Ventilationsudstyr på Aarhus Universitetshospital	50,4					50,4
Energibesparende udstyr Regionshospitalet Randers	67,1					67,1
Energibesparende projekter Regionshospitalet Randers	0,0	10,0				10,0
Energibesparende udstyr Hospitalsenhed Midt	183,0					183,0
Energibesparende udstyr Regionshospitalet Horsens	44,4	20,8	19,9	11,8		96,9
Center for Partikelterapi 2017-2019	38,8	34,2				73,0
Elektronisk Patient Journal	13,6					13,6
Rulleborde til centrallager	12,0					12,0
Udstyr til hospitalsapoteket	0,0	40,0				40,0
Nyt Centralkøkken i Skejby*	77,0					77,0
Udrykningskøretøjer Præhospitalet	4,2					4,2
Minicyklotron Gødstrup	0,0	13,5				13,5
Øvrig decentral leasing	2,3					2,3
<i>Forventede anskaffelser via decentral leasing</i>	<i>492,8</i>	<i>118,5</i>	<i>19,9</i>	<i>11,8</i>	<i>0,0</i>	<i>662,0</i>
Forventede anskaffelser vedr. OPS-aftaler						
Leasingfinansiering af Forum	30,0	30,0	30,0	24,1		114,1
<i>Forventede anskaffelser via OPS-aftaler</i>	<i>30,0</i>	<i>30,0</i>	<i>30,0</i>	<i>24,1</i>		<i>114,1</i>
Anskaffelser via leasing i alt	1.102,2	204,5	49,9	35,9	0,0	1.392,5

(1) I tabellen er der taget udgangspunkt i det forventede anskaffelsestidspunkt for udstyret.

Frem til 2020 skal der etableres nye centrale leasingaftaler for 635,4 mio. kr., hvoraf de 579,4 mio. kr. forventes etableret i 2019. Det er beregnet, at regionen ultimo 2020 får en samlet finansiell leasinggæld på 1.157,5 mio. kr., når leasinggælden primo 2020 er 1.102,2 mio. kr., og der indgås nye leasingaftaler i 2020 for 204,5 mio. kr. (fordelt med 56,0 mio. kr. til centrale aftaler, 118,5 mio. kr. til decentrale aftaler og 30,0 mio. kr. til OPS-aftaler), og der bliver betalt leasingafdrag for 149,2 mio. kr.

Leasingydelse på centrale leasingaftaler

Mio. kr.	Regnskab	Korr. budget	Budget	Budgetoverslagsår		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Medicoteknisk udstyr 2014 (27,7 mio.kr.)	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6	0,0
IT-reinvesteringer 2015 (20 mio. kr.)	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7
Medicoteknisk udstyr 2016 (81,5 mio. kr.)	11,6	11,6	11,6	11,6	11,6	11,6
IT-reinvesteringer 2016 (40 mio. kr.)	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7
Regionale modningsprojekter (1,1 mio. kr.)	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Inventar 2016 (40 mio. kr.)	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
Medicoteknisk udstyr 2017 (22 mio. kr.)	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
Medicoteknisk udstyr 2018 (131,2 mio. kr.)	18,9	18,9	18,9	18,9	18,9	18,9
IT-reinvesteringer 2018 (7 mio. kr.)	0,0	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Fælles IT Platform (53,3 mio. kr.)	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	0,0
Medicoteknisk udstyr 2019 (50,3 mio. kr.)	0,0	0,0	0,0	7,5	7,5	7,5
Udflytning DNU (250,0 mio. kr.)	8,7	29,0	52,1	52,1	52,1	43,4
Medicoteknisk udstyr 2020 (56 mio. kr.)	0,0	0,0	0,0	0,0	8,4	8,4
Leasingydelser i alt	71,6	93,3	116,4	123,7	132,1	108,3

Leasingydelserne på de centrale leasingaftaler er i 2020 beregnet til 116,4 mio. kr., hvoraf 3,9 mio. kr. er til renter og 112,5 mio. kr. til afdrag. De centrale leasingydelser vil i 2023 falde til 108,3 mio. kr., hvoraf 106,5 mio. kr. er til afdrag.

6.4 Likviditet

Der udestår endelig opdatering af dette afsnit som følge af budgettekniske detaljer.

I det følgende gennemgås forudsætningerne for likviditetsbudgetteringen i 2020. Der sondres mellem to begreber:

Ultimo likviditet: kassebeholdningen ved månedsskiftet. (Den sidste dag i måneden er det månedlige likvide lavpunkt, da lønnen netop er betalt og bloktilskuddet indbetales første hverdag i måneden.)

Gennemsnitslikviditet: gennemsnittet for den daglige saldo over de seneste 365 dage, også kaldet for kassekreditreglen. (I lånebekendtgørelsen for regionerne fremgår det af § 8, at gennemsnittet over de sidste 12 måneder af de daglige saldi for de likvide aktiver, skal være positiv. Dette kaldes for kassekreditreglen.)

Likviditetsmodellen

Der benyttes en bogføringsmodel til at simulere den fremtidige udvikling i likviditeten. Bogføringsmodellen tager udgangspunkt i bogføringsmønstret i 2018 fordelt på løn, bloktilskud, kommunale betalinger, sygesikringsområdet, anlæg, rente, lån og øvrige udgifter.

Der arbejdes med to scenarier til udarbejdelse af skøn for gennemsnitslikviditeten. Begge scenarier viser den likviditet regionen vil have, målt efter kassekreditreglen, når alle vedtagne beslutninger i budgettet er gennemført, herunder at der ikke er merforbrug på driften samt at de øvrige forudsætninger i budgettet holder, inklusive de forudsatte låneoptag.

Scenarie 1 (budget ekskl. overførsler): Scenariet baseres på, at budgetniveauerne i henhold til økonomiaftalen overholdes. Det vil sige, at det forudsættes at overførsler ind i året også overføres ud igen.

Scenarie 2 (budget inkl. anlægsoverførsler): Medregner et halvt forbrug af anlægsoverførslerne, der først får fuld effekt på gennemsnitslikviditeten i det efterfølgende år.

6.4.1 Ultimo likviditet

Tabellen viser den forventede udvikling i likviditeten fra Regnskab 2018 frem til udgangen af 2020. Der arbejdes med 2 scenarier. Ultimo likviditeten forventes at være på 337,5 til 388,2 mio. kr. ved udgangen af 2020. De enkelte elementer i tabellen gennemgås i det følgende.

Forventet ultimo likviditet for 2019 og 2020

Likvid effekt, mio. kr.	Scenarie 1	Scenarie 2
Primo beholdning 2019 jf. regnskab 2018	980,3	980,3
<i>Budget 2019</i>		
Sundhedsområdet	-254,8	-129,1
Socialområdet	-54,6	-85,1
Regional Udvikling	-9,9	-9,9
<i>Øvrige effekter</i>		
Salgsindtægter AUH - NBG	728,1	728,1
Afdrag på gæld vedr. kvalitetsfundsprojekter	-728,1	-728,1
Eksterne forskningsmidler	550,0	550,0
Udbetaling af hensatte forpligtelser - Regional Erhvervsudvikling	-188,1	-188,1
Forventet ultimo beholdning 2019	1.022,9	1.118,1
<i>Budget 2020</i>		
Sundhedsområdet	-564,7	-676,9
Socialområdet	-59,7	-93,4
Regional Udvikling	-10,2	-10,2
Forventet ultimo beholdning 2020	388,2	337,5

Note: + = indestående, - = kassetræk

Ultimo likviditeten for 2019

Budgetvedtagelsen for 2019 indebærer et samlet likviditetsforbrug på 319,3 mio. kr., fordelt med -254,8 mio. kr. på sundhedsområdet, -54,6 mio. kr. på socialområdet og -9,9 mio. kr. for regional udvikling.

Scenarie 2 indeholder derudover at halvdelen af anlægsoverførslerne fra 2018 til 2019 på i alt 145,9 mio. kr. forbruges i 2019. Kvalitetsfundsprojekternes anlægsoverførsler forventes brugt fuldt ud i 2019.

Fra 2019 indregnes de eksterne forskningsmidler i likviditeten. Beløbet estimeres til at udgøre 550 mio. kr. ved udgangen af 2019.

Ved udgangen af regnskabsåret 2019 skal hensatte forpligtelser vedrørende erhvervsudviklingsområdet udbetales til den modtagende myndighed i forbindelse med opgaveflytningen for Regional Udvikling. Beløbet er estimeret til 188,1 mio. kr.

Ultimo likviditeten for 2020

Budgetvedtagelsen for 2020 indebærer et samlet likviditetsforbrug på 334,8 mio. kr., fordelt med -261,6 mio. kr. på sundhedsområdet, -62,9 mio. kr. på socialområdet og -10,2 mio. kr. for regional udvikling i henhold til pengestrømsopgørelsen.

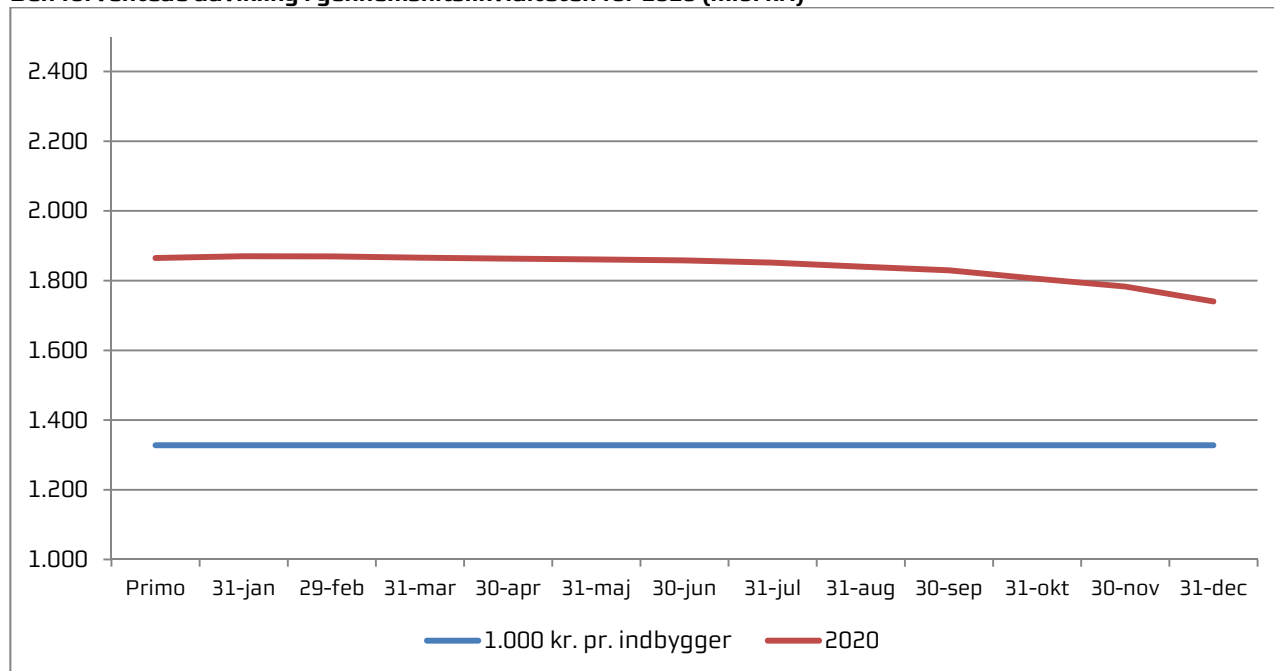
Scenarie 2 indeholder derudover at halvdelen af anlægsoverførslerne fra 2018 til 2019 på i alt 145,9 mio. kr. forbruges i 2020.

6.4.2 Gennemsnitslikviditeten

Gennemsnitslikviditeten beregnes som gennemsnittet af den daglige saldo over et år. Gennemsnitslikviditeten forventes at være på ca. 1.700 mio. kr. ved udgangen af 2020.

Den forventede udvikling i gennemsnitslikviditeten for 2020 (mio. kr.)

Ved udgangen af 2020 forventes gennemsnitslikviditeten at have en nedadrettet tendens som følge af likviditetsforbruget i 2019 og 2020.

Den væsentligste risiko for likviditetsberegningen er overholdelse af driftsrammerne.

Gennemsnitslikviditeten pr. indbygger

Budgetloven medfører at Social- og Indenrigsministeriet kan iværksætte ekstraordinære økonomiske opfølgninger, hvis en regions gennemsnitlige likviditet opgjort efter kassekreditreglen falder til under 1.000 kr. pr. indbygger.

Indbyggertallet for Region Midtjylland forventes at stige med 6.744 personer, til 1.327.422 personer i henhold til Social- og Indenrigsministeriets tilskudsudmelding for 2020. Den gennemsnitlige likviditet ved udgangen af 2020 forventes at være omkring 1.300 kr. pr. indbygger. Dermed vil regionen være over grænsen på 1.000 kr. pr. indbygger.

6.5 Finansiering

Kort om regionernes finansiering

Regionens finansielle indtægter består af et statsligt bloktilskud, nærhedsfinansiering og kommunalt aktivitetsbidrag, og kommer fra stat og kommuner. Regionens sociale tilbud og specialundervisningstilbud finansieres gennem takstbetalinger fra kommunerne. Lovgrundlaget for regionernes finansiering findes dels i "Lov om regionernes finansiering" og dels i "Lov om social service".

Finansieringskredsløb

Regionernes finansiering er opdelt i tre adskilte kredsløb. Der må som hovedregel ikke overføres beløb mellem de tre finansieringskredsløb – hverken udgifter eller indtægter. Dog modtager regionerne via bloktilskuddet til sundhed et beløb, som er øremærket til varetagelse af særlige administrative opgaver på social- og specialundervisningsområdet. Beløbet skal i henhold til "Budget- og regnskabsystem for regioner" overføres fra finansieringskredsløbet for Sundhed (konto 1) til finansieringskredsløbet for Social og Specialundervisning (konto 2).

6.5.1 Finansieringskredsløb for Sundhed

De finansielle indtægter inden for finansieringskredsløbet for Sundhed fremgår af nedenstående tabel. De forskellige finansieringskilder beskrives i de følgende afsnit.

Finansielle indtægter

Mio. kr.	Regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020
1. Statsligt bloktilskud inkl. DUT	20.906,5	21.126,2	21.285,6
2. Statslig aktivitetsafhængigt bidrag - i budget 2020 nærhedsfinansiering	306,5	307,0	329,7
3. Kommunalt aktivitetsafhængigt bidrag	4.416,4	4.233,6	4.280,7
4. Kompensationsordning vedr. ændring af kommunal medfinansiering	56,1	55,3	54,3
5. Omfordeling af effektiviseringsgevinster	-30,4	-45,1	-61,1
Finansiering vedr. sundhed i alt	25.655,1	25.677,0	25.889,2

Statsligt bloktilskud

Den væsentligste finansieringskilde for regionerne er det statslige bloktilskud til sundhedsområdet. Tilskuddet fastsættes som det foregående års tilskud korrigeret for den forventede pris- og lønudvikling i den regionale sektor, korrigeret for regionale mer- eller mindredgifter som følge af ændringer i udgifts- og opgavefordelingen mellem staten, kommunerne og regionerne.

Jævnfør "Lov om regionernes finansiering" fordeles bloktilskuddet til sundhed mellem regionerne på grundlag af deres andel af det samlede udgiftsbehov. En regions udgiftsbehov er sammensat af følgende:

1. Et basisbeløb på 100 mio. kr.
2. Regionens aldersbestemte udgiftsbehov (77,5 %)
3. Regionens socioøkonomiske udgiftsbehov (22,5 %)

I 2020 modtager Region Midtjylland 21.285,6 mio. kr. i bloktilskud til finansiering af sundhedsområdet. Bloktilskuddet udgør ca. 82 % af den samlede finansiering af sundhedsområdet.

Region Midtjyllands andel af det statslige bloktilskud på sundhedsområdet stiger med 0,05 %-point fra 21,44 % i 2019 til 21,49 % i 2020.

I bloktilskuddet til sundhedsområdet er fratrukket 1,1 mio. kr. til at varetage særlige administrative opgaver på social- og specialundervisningsområdet.

Nærhedsfinansiering

I 2019 blev nærhedsfinansiering introduceret, der skal erstatte den statslige aktivitetspulje, og den nuværende aktivitetspuljes fokus på sygehusaktivitetsvækst. Nærhedsfinansiering skal understøtte omstilling af

behandlingen, og en styrket sammenhæng i sundhedsvæsenet, så borgerne modtager den rette behandling det rette sted. For at sikre omstillingen, er finansieringen betinget af, at regionerne opfylder en række krav.

Nærhedsfinansiering udbetales til den enkelte region på baggrund af opfyldelse af kriterier, der er fastsat som en del af økonomiaftalen. I budget 2020 er der fire kriterier for udbetaling af nærhedsfinansiering, hvor regionen skal opfylde mindst tre mål, for at opnå fuld nærhedsfinansiering. Region Midtjylland har budgetteret med fuld udbetaling af nærhedsfinansiering, der vil udgøre 329,7 mio. kr. svarende til 1,3 % af den samlede finansiering af sundhedsområdet i 2020.

Kommunalt aktivitetsafhængigt bidrag

Bopælskommunen betaler til bopælsregionen en andel af regionens udgifter pr. ydelse, der er leveret efter sundhedslovens § 60-69 og 71 (sygesikring), sundhedslovens afsnit VI (behandling på sygehuse) samt en andel af udgiften til genoptræning, der er ydet under indlæggelse på sygehus til patienter fra kommunen.

Det kommunale aktivitetsafhængige bidrag har karakter af medfinansiering, idet bopælskommunen for hver efterspurgt sundhedsydelse bidrager med tilskud til regionen.

Der budgetteres med indtægter på i alt 4.280,7 mio. kr. fra kommunalt aktivitetsafhængigt bidrag, også kaldet kommunal medfinansiering. Dette er samtidig indtjeningsloftet for den kommunale medfinansiering. Dette udgør 16,5 % af den samlede finansiering af sundhedsområdet.

Kompensationsordning i forbindelse med ændring af lov om kommunal medfinansiering

Kompensationsordning i forbindelse med ændring af lov om kommunal medfinansiering er midlertidig, og har som formål at neutralisere de beregnede byrdemæssige virkninger hos regionerne ved ændring af lov om kommunal medfinansiering (lov nr. 608 af 14. juni 2011). Derudover er der en kompensationsordning som følge af ændring af den kommunale medfinansiering i forbindelse med budgetlægningen for 2017.

Som følge af ordningerne tilføres Region Midtjylland 54,3 mio. kr. i 2020.

Omfordeling af effektiviseringsgevinster

I økonomiaftalen for 2017 er det aftalt, at halvdelen af de aftalte effektiviseringsgevinster i forbindelse med kvalitetsfundsprojekterne, indhentes og omfordeles til regionerne via bloktilskudsnøglen. Effektiviseringsgevinsterne omfordeles jævnt fordelt over perioden 2017-2025. Omfordelingen betyder, at Region Midtjylland i perioden årligt skal aflevere 15,2 mio. kr. til de øvrige regioner, stigende til i alt 137,2 mio. kr. i 2025. I 2020 budgetteres der på dette grundlag med en udgift på 61,1 mio. kr.

6.5.2 Finansieringskredsløb for Socialområdet

Med enkelte undtagelser afholdes alle omkostninger på Socialområdet af kommunerne, hvad enten der er tale om en kommunal, en regional eller en privat løsning.

Regionens indtægter på Socialområdet er driftsindtægter og dermed ikke en del af de finansielle indtægter. Da indtægterne fra kommunernes takstbetalinger udgør langt den overvejende del af finansieringen af aktiviteterne på Socialområdet, gives i det følgende nogle kortfattede bemærkninger til takstfastsættelsen. Dernæst gives en kort beskrivelse af det bloktilskud, som regionen modtager vedrørende Socialområdet.

Takstindtægter fra kommunerne

I "Lov om social service" og i bekendtgørelse om rammeaftaler med videre på det sociale område fastsættes reglerne om Rammeaftalen, herunder Udviklingsstrategi og Styringsaftale.

I relation til budgetlægningen er der væsentlige forudsætninger på Socialområdet, der fastlægges i forbindelse med processen omkring udarbejdelse af Rammeaftalen. Det drejer sig om dimensioneringen af området, det vil sige antallet af pladser, serviceniveau samt takstfastsættelsen og dermed den økonomi, der vil være til rådighed på de enkelte tilbud.

Specifikation af takstindtægterne fra kommunerne

Mio. kr.	Regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020
Specialområdernes driftsudgifter (løn og øvrig drift)		1.030,4	1.026,5
Forrentning af materielle anlæg/likviditet (Øvrig drift)		7,6	6,8
Hensættelse tjenestemandspensioner		3,4	1,8
Afskrivninger investeret kapital (materielle anlæg)		24,9	25,0
Pulje til udvikling og dokumentation af kvalitet		7,5	7,4
Administration *		46,8	43,4
Takstindtægter i alt	1.266,8	1.120,6	1.110,9

*) Inklusiv Fælles formål og Administration

Langt størstedelen af takstindtægterne går til finansiering af specialområdernes driftsudgifter på 1.110,9 mio. kr., dernæst følger takstindtægterne til finansiering af administration for socialområdet og andelen af Fælles formål og Administration.

Til finansiering af udviklings- og dokumentationspuljen skønnes takstindtægter på 7,4 mio. kr.

Endelig er der indregnet indtægter til finansiering af afskrivning på 25,0 mio. kr., forrentning af den anvendte kapital (de materielle anlægsaktiver, der er bundet i bygninger og udstyr på tilbuddene og likviditetstræk) på 7,4 mio. kr. samt hensættelse til tjenestemandspensioner på 1,8 mio. kr.

Statsligt bloktilskud

Jævnfør "Lov om regioner m.v." er det en forudsætning, at regionerne som udgangspunkt ikke afholder netto-udgifter på socialområdet. Her er det kommunerne, der har finansieringsansvaret. I bloktilskuddet fra sundhed indgår et beløb, som regionerne modtager for at kunne afholde udgifterne vedrørende særlige administrative opgaver. Region Midtjyllands andel til socialområdet er på 1,1 mio. kr.

6.5.3 Finansieringskredsløb for Regional Udvikling

Finansieringsgrundlaget for aktiviteterne under Regional Udvikling er sammensat som følger:

Finansiering vedrørende Regional Udvikling

Mio. kr.	Regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020
Finansielle indtægter			
Statsligt bloktilskud	477,5	481,8	389,8
Kommunalt udviklingsbidrag	181,8	181,8	148,7
I alt (faste priser)	659,3	663,6	538,5

De finansielle indtægter på udviklingsområdet falder fra 2019 til 2020 med 125,1 mio. kr. som følge af aftale om forenkling af erhvervsfremmesystemet.

Statsligt bloktilskud

Det statslige bloktilskud til Regional Udvikling fordeles på baggrund af regionens demografiske udgiftsbehov og regionens strukturelt betingede udgiftsbehov.

Region Midtjylland modtager 389,8 mio. kr., hvilket svarer til 72,4 % af den samlede finansiering af udviklingsområdet.

Kommunalt udviklingsbidrag

Udviklingsbidraget udgør et fast beløb pr. indbygger i regionens kommuner. Bidraget er fastsat i "Lov om regionernes finansiering" til 100 kr. pr. indbygger i 2003-p/l. Udviklingsbidraget kan maksimalt udgøre 200 kr. pr. indbygger i 2003-p/l. Udgangspunktet for bidragsfastsættelsen svarer til 112 kr. for 2020 efter pris- og lønfremskrivning (2020-p/l).

Størrelsen af det kommunale grundbidrag fastsættes af regionsrådet efter drøftelse i Kontaktudvalget mellem regionen og kommunerne. Hvis regionsrådet skal gennemføre en forhøjelse eller nedsættelse af grundbidraget i forhold til niveauet fra året før (reguleret med den forventede pris- og lønudvikling) forudsætter det, at mindst 1/3 af de kommunale repræsentanter i Kontaktudvalget er enige i forhøjelsen. I Budget 2020 er grundbidraget fastholdt på det lovfaste minimum.

Provenuet fra det kommunale grundbidrag udgør i alt 148,7 mio. kr. og udgør dermed 27,6 % af den samlede finansiering af udviklingsområdet.

Bevillings- og kompetenceregler

7 Bevillings- og kompetenceregler

7.1 Indledning

I det følgende præsenteres Region Midtjyllands politisk vedtagne bevillings- og kompetenceregler.

Bevillings- og kompetencereglerne beskriver væsentlige kompetenceregler i forhold til Region Midtjyllands budgetlægning og den økonomiske forvaltning af afgivne bevillinger.

7.2 Kompetenceregler for budget og forvaltning af afgivne bevillinger

Bemærkninger til de enkelte kompetencedelegeringer følger nedenfor.

Kompetenceregler i forhold til budget og den økonomiske forvaltning af afgivne bevillinger

B = besluttende instans I = indstillende instans	Regionsråd	Forretningsudvalg	Administration
A. Generelle kompetenceregler			
1. Fastlæggelse af budgetprocedurer		B	I
2. Fastlæggelse af budgetrammer		B	I
3. Fastlæggelse af bevillingsniveauer	B	I	I
4. Vedtagelse af års- og flerårsbudget	B	I	I
B. Bevillingsafgivelse			
5. Afgivelse af bevillinger og tillægsbevillinger	B	I	I
6. Udmøntning af rammebevillinger til anlæg			
Til anlægsprojekter med en totaludgift på 10 mio. kr. og derover	B	I	I
Til anlægsprojekter med en totaludgift på under 10 mio. kr.			B (note 1)
C. Bevillingsadministration og – kontrol			
7. Procedurer for bevillingskontrol		B	I
8. Politisk kontrol med afgivne bevillinger	B	I	I
9. Den almindelige forvaltning inden for budgetterne			B

Note 1: Rammebevillinger til anlægsprojekter under 10 mio. kr. kan udmøntes af den enkelte bevillingshaver.

7.3 Generelle kompetenceregler

Forretningsudvalget fastlægger procedurer og tidsplan for vedtagelsen af det kommende års budget inden for reglerne af Budget- og regnskabssystem for regioner. Forretningsudvalget udmelder budgetrammer for det kommende budgetår.

Regionsrådet er den bevillingsafgivende myndighed. Regionsrådet træffer beslutning om bevillingsniveauet og fastlægger dermed den *dispositionsfrihed*, der er overladt bevillingshaveren i forvaltningen af det pågældende område på regionsrådets vegne. Regionsrådet vedtager års- og flerårsbudgettet med de oversigter, der er fastlagt i Budget- og regnskabssystem for regioner.

Bevillingsafgivelse

Bevillinger i årsbudgettet fastlægges i bevillingsoversigten og investeringsoversigten. De materielle vilkår for bevillingernes anvendelse fastlægges endvidere i budgetbemærkningerne. Det er alene regionsrådet, som kan afgive bevillinger og flytte midler mellem afgivne drifts- og anlægsbevillinger.

De poster på årsbudgettet, hvortil regionsrådet har taget bevillingsmæssig stilling, udgør den bindende regel for det næste års regionale forvaltning. Udgifter og indtægter, der ikke er bevilget i årsbudgettet, må ikke afholdes/erhverves før regionsrådet har godkendt den fornødne bevilling. Foranstaltninger ved lov eller anden bindende regel kan om fornødent iværksættes uden regionsrådets forudgående bevilling. Bevillingen må i sådanne tilfælde snarest indhentes.

Det fremgår af Budget- og regnskabssystem for regioner, at der i den pågældende regions årsbudget er adgang til at budgettere med generelle reserver på sundhedsområdet. Disse reserver kan maksimalt udgøre 1 % af regionens budgetterede nettoserviceudgifter til sundhed, der er omfattet af det regionale udgiftsloft, jf. § 11 i lov om en budgetlov.

I bevillingsoversigten og investeringsoversigten fastlægges bevillingsniveauet og den beløbsmæssige størrelse af bevillingen. Ved bevillingsafgivelsen indgår også de oplysninger og bemærkninger, der er givet i tilknytning til bevillingen, som en del af de materielle vilkår for bevillingsafgivelsen.

Oversigt over bevillingsniveauer (driftsbevillinger) i budgettet for Region Midtjylland er gengivet i forlængelse af foreliggende bevillingsregler. Bevillingsstrukturen indebærer, at Region Midtjylland anvender muligheden for at afsætte brede bevillingsrammer, der er beskrevet i Budget- og regnskabssystem for regioner, og at de afgivne udgifts- og omkostningsbevillinger som hovedregel har en stab/et driftsområde som endelig bevillingshaver.

Udgifterne/omkostningerne til sektorområdernes administration skal ifølge Budget- og regnskabssystem for regioner afholdes på de respektive hovedkonti, dvs. administration af Sundhedsområdet på hovedkonto 1, administration af Social og Specialundervisningsområdet på hovedkonto 2 og administration af Regional Udvikling på hovedkonto 3. Fællesadministrative udgifter afholdes på hovedkonto 4. I henhold til Region Midtjyllands organisationsplan er administrationens organisatoriske og ledelsesmæssige opbygning imidlertid ikke sammenfaldende med hoved-kontostrukturen. Eksempelvis varetager Psykiatri og Social både opgaver som konteres på hovedkonto 1 og 2. Beslutninger om organisation og ledelse af administrationen har ikke betydning for, hvilket finansieringskredsløb de enkelte delområder skal belaste.

Den enkelte bevillingshaver har pligt til, inden for de bevillingsmæssige og materielle forudsætninger, at disponere således, at bevillingsområdets aktivitet og styring tilrettelægges hensigtsmæssigt ud fra en samlet vurdering. Det præciseres i budgetbemærkningerne, hvilke materielle forudsætninger der styres efter.

7.4 Afrapportering

Afrapporteringen af regionens økonomiske forhold (økonomirapporteringen) i forhold til regionens administrative og politiske ledelse vil som hovedregel ske på bevillingsniveau. For områder, hvor større indtægtsposter er indeholdt i de afgivne nettobevillinger, er der dog en særskilt forpligtigelse til at følge og rapportere på udviklingen i disse.

Der udarbejdes løbende forskellige typer af afrapporteringer til regionsrådet. Tidsplanen forelægges forretningsudvalget primo året.

7.5 Anlægsbevillinger

Region Midtjyllands byggeregulativ fastsætter retningslinjerne for hvorledes byggesager påbegyndes, planlægges, besluttet og styres. Regulativet er gældende for alle byggesager med en anlægsbevilling.

I Region Midtjylland har regionsrådet mulighed for at afsætte rammebevillinger til mindre investeringer af en nærmere angiven art. Regionsrådet skal altid godkende rammebevillingens formål og anvendelsesområde. Dermed gives mulighed for, at tidsmæssige forskydninger i anvendelsen af rådighedsbeløb kan håndteres inden for rammebevillingens samlede afsatte rådighedsbeløb for budgetåret, uden at dette skal forelægges og godkendes politisk.

Inden for anlægsarbejder, der indebærer en samlet anlægsudgift på mindre end 10 mio. kr., har den enkelte bevillingshaver bemyndigelse til at fastsætte den nærmere fordeling af rammebevillingen, som regionsrådet har godkendt.

Anlægsarbejder, der indebærer en samlet anlægsudgift på mere end 10 mio. kr., optræder med særskilte rådighedsbeløb på investeringsoversigten. Anlægsarbejder med en totaludgift på mere end 10 mio. kr. skal altid bevilges særskilt af regionsrådet.

I løbet af budgetåret har bevillingshaver pligt til at afrapportere forventede mer- og mindreforbrug i forhold til de afsatte rådighedsbeløb. I forbindelse med denne afrapportering skal bevillingshaveren endvidere redegøre for større ændringer i byggetakten på bevilgede anlægsprojekter.

Anlægsarbejder, der afsluttes med et merforbrug i forhold til de af regionsrådet afgivne bevillinger, vil få merforbruget overført til bevillingshaverens driftsbudget. For at sikre fremdrift i projekterne er det muligt for den enkelte bevillingshaver at anvende op til 5 mio. kr. af det efterfølgende års rådighedsbeløb, betinget at bevillingshaver har rådighedsbeløb på samme bevilling i det efterfølgende år. Hvis dette råderum anvendes skal administrationen underrettes.

Anlægsbevillinger afgives brutto. I det omfang, anlægsprojekter søges (delvist) finansieret gennem erhvervelse af indtægter, skal der eksplicit søges om indtægtsbevilling ved regionsrådet.

Lån til finansiering af anlægsbevillinger afgives som hovedregel i forbindelse med budgetbehandlingen i regionsrådet, men de kan principielt afgives i løbet af budgetåret. Regionens låneoptag indgår dels som en del af

regionens samlede finansiering (i henhold til regionernes lånebekendtgørelse), dels kan der blive optaget lån til øremærkede forhold (f.eks. puljer til investeringer i apparatur på sundhedsområdet).

For at overholde regler og tidsfrister for aflæggelse af anlægsregnskaber kan administrationen ved anlægsprojekter, som reelt er afleveret og/eller ibrugtaget, men hvor regnskabsaflæggelse ikke kan gennemføres på grund af udskudte arbejder, overføre den resterende bevilling til en separat bevilling til "afsluttende arbejder", hvorefter der kan aflægges regnskab i forhold til den oprindelige bevilling.

7.6 Investeringsaktiviteter under Social og Specialundervisningsområdet

Investeringsudgifter på Social og Specialundervisningsområdet søges finansieret af eksterne lån, der forrentes med markedsrenten, og hvor afdragene over de kommende år som minimum skal svare til afskrivningerne på investeringerne.

Investeringerne på dette område øger mellemværendet mellem regionen og Social og Specialundervisningsområdet. Mellemværendet nedbringes ved, at omkostninger til afskrivninger kræver en bevilling, men ikke indebærer likviditetstræk. Ved nyinvesteringer skal det sikres, at forrentning og afskrivning kan holdes inden for de afsatte bevillinger i budgetoverslagsårene. Gælden for eksterne lån må således aldrig overstige værdien af de lånefinansierede aktiver.

7.7 Budgetbemærkninger

Ved regionsrådets bevillingsafgivelse indgår der, som en del af de materielle vilkår for bevillingerne, også *budgetbemærkninger*. Budgetbemærkningerne er – på samme måde som selve bevillingerne – bindende for anvendelsen og forvaltningen af de afgivne bevillinger.

7.8 Tillægsbevillinger

Enhver ændring af drifts- og anlægsbevillinger og afsatte rådighedsbeløb kræver en *tillægsbevilling*. Det gælder såvel ændring af beløb som af de bevillingsmæssige forudsætninger. Kravet om tillægsbevilling gælder såvel nye som ændrede dispositioner, der ikke er berettiget i meddelte bevillinger. Som hovedregel skal der ansøges om tillægsbevillinger inden iværksættelse af de nye eller ændrede dispositioner. Foranstaltninger påbudt ved lov eller anden bindende regel kan om fornødent iværksættes uden regionsrådets forudgående bevilling. Bevilling må da indhentes snarest muligt.

De nærmere form- og procedurekrav for indhentning af tillægsbevillinger fastlægges af direktionen.

7.9 Bevillingskontrol

Regionsrådet har ansvaret for, at bevillinger og rådighedsbeløb, der er tildelt sektorområderne, overholdes. Forretningsudvalget fastsætter regler for indberetning fra administrationen med henblik på udførelse af denne kontrol. Som hovedregel vil afrapporteringen af regionens økonomiske forhold til den politiske ledelse ske på bevillingsniveau. I de tilfælde, hvor afgivne nettobevillinger omfatter betydelige indtægter påhviler der administrationen en forpligtigelse til løbende at følge og afrapportere udviklingen i disse indtægter.

Administrationen varetager den almindelige forvaltning inden for driftsbevillingerne.

Bevillingshaverne har ansvaret for, at meddelte bevillinger og afsatte rådighedsbeløb overholdes.

Dog er der for anlægsbevillinger og rådighedsbeløb en fleksibilitet omkring periodiseringen af rådighedsbeløb jf. afsnit 7.5.

7.10 Totalrammestyring

Bevillings- og budgetstyringen i Region Midtjylland baserer sig på princippet om *totalrammestyring*. Totalrammestyring indebærer, at bevillingshaver ved bevillingsafgivelsen får overdraget ansvaret for en bevilling, og at der samtidig gives bevillingshaver frihed til at disponere den afgivne bevilling under hensyntagen til, at de materielle budgetforudsætninger er opfyldte. Bevillingshaver har således både frihed og pligt til:

- At omplacere midler mellem budgettet for løn og budgettet for andre udgifter (inden for den afgivne bevilling), hvis dette vurderes at kunne føre til et bedre serviceniveau, bedre målopfyldelse eller bedre budgetoverholdelse.

- At udvide eller indskrænke indtægtsfinansierede aktiviteter, såfremt den afgivne bevilling og de materielle budgetforudsætninger for den afgivne budgetbevilling overholdes. For de sociale tilbud er det en forudsætning, at sådanne ændringer overholder forudsætningerne for den politisk godkendte rammeaftale med kommunerne.

Totalrammestyringen understøtter en udstrakt decentralisering af beslutningskompetence. Totalrammestyringen er dermed en forudsætning for, at beslutninger træffes så tæt som muligt på brugerne af regionens servicetilbud, hvor indsigten i brugerens situation og behov er størst.

7.11 Budgetomplaceringer inden for bevillinger

Budgetomplaceringer inden for afgivne bevillinger kan uden politisk godkendelse foretages af bevillingshaveren. Bevillingshaveren kan således flytte budget mellem forskellige funktioner, omkostningssteder, grupperinger mv., så længe omflytningerne foretages inden for de af bevillingen omfattede kontoplande. Endvidere skal budgetomplaceringer foretages i overensstemmelse mellem de materielle forudsætninger, som fremgår af budgetbemærkningerne. Dette princip for budgetomplaceringer følger af princippet om totalrammestyring.

Det skal bemærkes, at budgetomplaceringer skal ske inden for de rammer og planer som fremgår af bl.a. Akutplanen, Hospitalsplanen, Psykiatriplanen mv. samt konkrete vedtagne politiske beslutninger. Herunder også de aftaler og bindinger som ligger i de årlige budgetforlig samt andre indgåede politiske aftaler med aktivitets- og kvalitetsmæssigt indhold i forhold til et hospitalstilbud.

Fællesudgifter og -indtægter på sundhed

Bevillingsændringer på Sundhedsrådets fællesudgifter og -indtægter sker i alle tilfælde ved en politisk godkendelse, med undtagelse af budget- og regnskabstekniske justeringer indenfor puljen psykiatriens andel af fællesudgifter og -indtægter.

Udmøntning fra Fællesudgifter og -indtægter til hospitalerne sker ligeledes ved en politisk godkendelse.

Socialområdet

Socialområdet er reguleret af de bindinger, der er fastsat i den af regionsrådet godkendte "Rammeaftale", der er indgået med kommunerne. Dvs. at en budgetomplacering på Socialområdet skal overholde forudsætningerne i den godkendte "Rammeaftale". Kommunernes nedsatte Kontaktudvalg og regionsrådet skal godkende ændringer til Rammeaftalen.

7.12 Overførselsregler

Overførselsadgang af mer-/mindreforbrug mellem årene skal sikre, at den decentrale administration af afgivne bevillinger i videst muligt omfang understøtter brugerorientering og omkostningsbevidsthed. Det bemærkes, at de konkrete overførsler fremlægges i en sag for regionsrådet.

Overførselsregler i Region Midtjylland

Erfaringer viser, at manglende mulighed for at overføre mindreforbrug mellem budgetår kan føre til en uhensigtsmæssig anvendelse af afgivne bevillinger, idet en sådan budgetspilleregulering ansporer til ekstraordinære forbrug op mod budgetårets udløb. Med overførselsprincipperne for Region Midtjylland tilstræbes det, at decentrale bevillingshavere kan spare op til mindre, relevante anskaffelser i det enkelte budgetår med en begrundet forventning om, at uforbrugte midler som hovedregel vil blive overført til det kommende budgetår. Tilsvarende skal principperne om overførselsadgang sikre, at der decentralt er det størst mulige incitament til ikke at overskride de tildelte bevillinger, idet merforbrug i indeværende år som udgangspunkt overføres til efterfølgende år med henblik på afvikling.

Overførsler mellem budgetår reguleres i forhold til nedenstående principper:

Drift:

- Driftsbevillinger er etårige. Ikke forbrugte bevillinger bortfalder derfor ved regnskabsårets udløb, hvor en ny etårig bevilling træder i kraft.
- Ordningen er som udgangspunkt baseret på, at budgetterne overholdes.
- Mer- og mindreforbrug overføres som udgangspunkt fuldt ud til næste års bevilling.
- Mer- og mindreforbrug opgøres i forbindelse med regnskabsafslutningen, og de resulterende forslag til tillægsbevillinger forelægges regionsrådet til godkendelse.
- Overførslerne sker under forudsætning af, at institutionernes driftsforudsætninger har været normale, herunder at aktivitets- og serviceniveau har været i overensstemmelse med budgetforudsætningerne.
- Formålet skal kunne accepteres. Dvs. formålet skal være rimeligt i forhold til institutionens opgaver, planer med institutionen og lignende.

For aktiviteter under hovedkontiene for Social og Specialundervisning samt Regional Udvikling vil overførsler skulle gennemføres inden for de lov- og bekendtgørelsesbestemmelser, der er regulerende for området, herunder at områderne er selvfinansierende.

På sundhedsområdet og det regionale udviklingsområde er overførslerne udgiftsbaseret, og på socialområdet er overførslerne omkostningsbaseret.

Anlæg:

- Anlægsbevillinger er som hovedregel flerårige og kan omfatte anlægsudgifter/-indtægter og lån.
- Rådighedsbeløb tildeles som etårige bevillinger. Ikke forbrugte bevillinger bortfalder derfor ved regnskabsårets udløb, hvor en ny etårig bevilling af rådighedsbeløb træder i kraft.
- Afvigelse på rådighedsbeløb overføres til næste år.

7.13 Forklaring af centrale begreber

Begreb	Definition
Bevilling:	Er en bemyndigelse til, at regionsrådet/andet niveau kan afholde udgifter eller erhverve indtægter i overensstemmelse med de beløbsmæssige og indholdsmæssige forudsætninger for bevillingen, som anført i budgetbemærkningerne.
Bevillingsniveau:	Dvs. specificationsgraden af de poster på årsbudgettet, som regionsrådet tager bevillingsmæssig stilling til ved årsbudgettets vedtagelse. Bevillingsniveauet er markeret med * i driftsbudgettet.
Driftsbevilling:	Gives til driftsudgifter og -indtægter samt statsrefusion under hovedkonto 1-4. Reglerne for driftsbevillinger gælder endvidere med enkelte undtagelser de finansielle hovedkonti 5 og 6. Driftsbevillinger er altid etårige. Uforbrugte driftsbevillinger bortfalder ved regnskabsårets afslutning, men kan genbevilges af regionsrådet efter konkret anmodning herom.
Anlægsbevilling:	Gives til anlægsudgifter og indtægter under hovedkonto 1-4. Anlægsbevillinger godkendes særskilt til de enkelte anlægsarbejder. De kan være et- eller flerårige og kan gives i løbet af budgetåret.
Rammebevilling:	Rammebevillinger er rådighedsbeløb til en række anlægsprojekter med et bestemt formål f.eks. bygningsvedligeholdelse. Anlægsbevilling afgives samtidig med den afsatte rammebevilling. Rammebevillingens rådighedsbeløb udmøntes i løbet af budgetåret.
Rådighedsbeløb:	Rådighedsbeløb er styrende for de årlige anlægsudgifter. Rådighedsbeløb angiver den øverste grænse for de udgifter, der i et regnskabsår kan afholdes til et anlægsarbejde. Rådighedsbeløb har ingen selvstændig bevillingsmæssig betydning. For at sikre fremdrift i projekterne er det muligt for den enkelte bevillingshaver at anvende op til 5 mio. kr. af det efterfølgende års rådighedsbeløb, betinget at bevillingshaver har rådighedsbeløb på samme bevilling i det efterfølgende år.
Brutto-/nettobevilling:	For bruttobevillinger er der en bevillingsmæssig binding på såvel udgifter som indtægter. En evt. indtægtsforhøjelse kan ikke uden forudgående bevilling anvendes til en udgiftsforhøjelse. For nettobevillinger er nettoresultatet afgørende. Større indtægter kan anvendes til en tilsvarende udgiftsforhøjelse. Tilsvarende skal fald i indtægter kompenseres ved udgiftsreduktioner.
Omlaceringer:	Omlaceringer inden for bevillingerne kan udføres administrativt i overensstemmelse med budgettets indholdsmæssige og beløbsmæssige forudsætninger og regler i øvrigt.
Tillægsbevilling:	Enhver ændring af bevillingerne efter vedtagelse i regionsrådet kræver en tillægsbevilling fra regionsrådet eller forretningsudvalget jf. Kompetence- og delegeringsreglerne.

7.14 Bevillingsoversigt for hovedkonto 1-5

Bevillinger i budgettet for Region Midtjylland respekterer den lovgivne opdeling af regionens aktiviteter i tre adskilte kredsløb.

Bevillingsstrukturen er endvidere baseret på følgende forudsætninger: Der opereres med to bevillingsniveauer for *udgifts- og omkostningsbevillinger*, idet niveauerne følger de muligheder for kompetencefordelinger, der er indarbejdet i Budget- og regnskabssystem for regioner.

Regionsrådet kan jf. regionsloven § 21, stk. 4, (jf. § 40 stk. 2, i den kommunale styrelseslov), bemyndige forretningsudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling.

Regionsrådet kan således ved sin bevillingsafgivelse fastsætte brede bevillingsrammer, der inden for forretningsudvalgets område overlader kompetence og ansvar til forretningsudvalget. Forretningsudvalget kan herefter beslutte at overlade dispositionskompetence og –ansvar videre til administrationen, ledere mv. Regionsrådet kan også ved sin bevillingsafgivelse vælge snævre bevillingsrammer, der kan overlade kompetence og ansvar for bevillingernes nærmere anvendelse og overholdelse til de udførende led i administrationen, f.eks. direkte til en leder (Budget- og regnskabssystem for regioner, kapitel 6.0, side 1).

I henhold til lov om regioner er regionsrådet altid den bevillingsafgivende myndighed. Opbygningen af bevillingsstrukturen skal således primært klarlægge, a) hvem der har myndigheden til at foretage tillægsbevillinger ved at flytte midler mellem bevillinger og b) hvem der har ansvaret for at forvalte de af regionsrådet afgivne bevillinger.

I bevillingsstrukturen for Region Midtjylland er der fastlagt følgende bevillingsstruktur.:

Bevillingshavere

De enkelte bevillingsniveauer er fastlagt, som angivet i bevillingsoversigten.

Bevillinger gives generelt som nettobevillinger, således at den enkelte bevillingshaver har mulighed for og pligt til at justere sit udgiftsbudget og dermed sin aktivitet, når der sker ændringer i bevillingshaverens indtægtsforudsætninger.

Der kan ikke flyttes budget mellem bevillingsniveauerne uden politisk godkendelse, og ved omflytning inden for et bevillingsniveau gælder de retningslinjer, som er beskrevet i afsnit 7.11.

Socialområdet

For de sociale tilbud under Psykiatri og Social skal den samlede bevilling for disse aktiviteter altid balancere. Socialområdet er reguleret af de bindinger, som er fastsat i den af regionsrådet godkendte "Rammeaftale", der er indgået med kommunerne.

Med princippet om bruttobevilling for de kommunale takstbetalinger præciseres det, at der på Social og Specialundervisningsområdet er en forpligtelse til bevillingsmæssigt at følge op på både indtægter og omkostninger. Under hensyntagen til, at området skal kunne agere hurtigt ved ændrede efterspørgselsforhold, bruges der en nettodriftsbevilling for de sociale tilbud. Det betyder, at der er mulighed for at tilpasse udgiftsniveauet i forhold til indtægterne. I praksis indebærer det, at administrationen ved ændrede efterspørgselsvilkår agerer i henhold til disse, idet der efterfølgende fremlægges politisk tillægsbevillingsansøgning for regionens politiske ledelse. Denne anvendelse af nettobevilling for driften og bruttobevilling for finansieringen via de kommunale takstbetalinger er en forudsætning for, at området hurtigt kan opfylde kommunernes behov ved stigende efterspørgsel, og at området kan forebygge risikoen for underskud, hvis efterspørgslen er faldende.

Det skal bemærkes, at det på Socialområdet gælder, at der ikke må flyttes mellem udgifter og omkostninger medmindre der er en godkendt tillægsbevilling.

Øvrige områder

Anvendelsen af nettobevillinger på øvrige områder ændrer ikke på, at bevillingshavere har et ansvar for løbende at følge og rapportere om udviklingen i større indtægtsposter, der indgår i de afsatte nettoposter. Tilsvarende skal administrative enheder med omfattende indtægtsdækket virksomhed løbende følge og rapportere om udviklingen i indtægter (det gælder bl.a. Koncern HR (uddannelsesområdet) og Koncern Kvalitet).

For bevillinger vedrørende *finansielle indtægter og finansiering i øvrigt* anvendes følgende principper:

- Indtægter fra generelle bloktilskud anvendes som et samlet "indtægtsgrundlag" til finansiering af nettoudgifter på Sundhedsområdet eller til at styrke regionens likviditet. Indtægterne er – når der foreligger en økonomiaftale med regeringen – ikke forbundet med budgetteringsusikkerhed. For disse indtægter står regionsrådet som bevillingshaver, og administrationen har ansvaret for at følge udviklingen i og rapportere om udviklingen i regionens finansielle indtægter.
- Aktivitetsafhængige indtægter fra stat og kommuner er ikke omfattet af de afgivne nettobevillinger. Men Sundhedsområdet er ansvarlige for at tilvejebringe de budgetterede indtægter fra deres respektive områder. Tilsvarende kan merindtægter fra den kommunale aktivitetsafhængige finansiering som skabes ved en produktion ud over det forudsatte, eksempelvis kommunal finansiering, medgå til at finansiere de merudgifter, som meraktiviteten udløser for Sundhed og Psykiatri og Social.
- Nærhedsfinansiering er indført for at understøtte omstillingen og den nye styring af sundhedsvæsenet. Nærhedsfinansieringen skal understøtte en styrket sammenhæng i sundhedsvæsenet, så borgerne modtager den rette behandling det rette sted. Der er indført en række kriterier der skal opfyldes. Der er målopfyldelse, når de enkelte mål udvikler sig i den rigtige retning. Regionerne beholder den udbetalte finansiering, hvis de lever op til målene og ellers foretages en efterregulering.
- Aktivitetsbidraget fra kommunerne (Kommunal medfinansiering og Kommunal finansiering) er påvirkeligt af den enkelte bevillingshaver på den måde, at beslutninger om at iværksætte mer- eller mindre aktivitet slår igennem i form af større eller mindre aktivitetsafhængig finansiering fra kommunerne. Der er loft over indtægterne fra kommunerne. På den baggrund indebærer bevillingsstrukturen, at Sundhedsområdet kan gøres ansvarlige for deres respektive dele af aktivitetsbidraget fra kommunerne. Regionsrådet er bevillingshaver. Administrationen udarbejder analyser, budgetter og afrapporteringer til regionens administrative og politiske ledelse om udviklingen i aktivitetsbidraget fra kommunerne.
- Langt størstedelen af Socialområdets tilbud finansieres gennem takstbetalinger fra kommunerne, og ifølge Budget- og regnskabssystem for regioner skal omkostningerne svare til kommuneindtægter. Derfor anvendes der for de sociale tilbud en bruttobevilling til de kommunale takstindtægter. Omfanget af områdets bruttoomkostninger og takstindtægter reguleres i rammeaftalen med kommunerne, der er politisk godkendt af regionsrådet. Enkelte af Socialområdets tilbud finansieres endvidere gennem objektiv finansiering, hvor kommunerne dels medfinansierer tilbud efter deres andel af unge og dels efter deres brug af pladser på disse tilbud.
- Der afsættes en særskilt bevilling for det statslige bloktilskud til Regional Udvikling. Bloktilskuddet aftales med regeringen i aftalen om regionernes økonomi og er ikke forbundet med budgetteringsusikkerhed. Regionsrådet står som bevillingshaver. Til udviklingsbidraget, der opkræves pr. indbygger i kommunerne i regionen, afsættes ligeledes en særskilt bevilling. Også her er det regionsrådet, der er bevillingshaver.

Ifølge Budget- og regnskabssystem for regioner skal de tre regionale hovedområders andele af regionens udgifter/omkostninger og indtægter til Fælles formål og administration overføres i forbindelse med budgetlægning og regnskabsafklæggelse fra Fælles formål og administration til de tre områder. Dette sker jf. fordelingsnøglen beskrevet i budgetbemærkningerne.

Bevillingsoversigt

Bevillingsoversigten indeholder 6 kolonner. De enkelte kolonner har følgende indhold:

1. Indeholder navne på de enkelte områder og bevillinger.
2. Udgift: Kolonnen udgifter indeholder de bruttoudgifter (løn og øvrige udgifter), der forventes afholdt inden for de enkelte områder. Bruttoudgifterne er forbundet med et træk på regionens likviditet.
3. Indtægt: Indeholder driftsindtægter, finansielle indtægter og indtægter fra renter m.v.
4. Nettoudgift: Bruttoudgifter (kolonne 2) fratrukket indtægter (kolonne 3).
5. Omkostninger: Indeholder de beregnede omkostninger til afskrivninger på materielle anlægsaktiver (bygninger og teknologi) samt hensættelser til feriepenge og tjenestemandspensioner. De beregnede omkostninger er ikke forbundet med et træk på regionens likviditet.
6. I alt: Summerer nettoudgifter (kolonne 4) og omkostninger (kolonne 5).

Budgetoversigter

8 Budgetoversigter

8.1 Bevillingsoversigt 2020 – drift

Sundhed hovedkonto 1

1.000 kr.		Udgift	Indtægt	Nettoudgift	Omkostninger	I alt
BUDGET, SUNDHED I ALT		27.461.836	-1.950.181	25.511.655	1.204.930	26.716.585
DRIFT		26.762.791	-1.950.181	24.812.610	1.287.382	26.099.992
Sundhed						
N	* Hospitalsenheden Horsens	1.105.271	-20.937	1.084.334	45.386	1.129.720
N	* Regionshospitalet Randers	1.142.882	-11.946	1.130.936	92.013	1.222.949
N	* Hospitalsenheden Vest	2.752.048	-116.974	2.635.074	119.323	2.754.397
N	* Hospitalsenhed Midt	2.720.580	-256.174	2.464.406	127.324	2.591.730
N	* Aarhus Universitetshospital	8.143.784	-1.130.889	7.012.895	812.050	7.824.945
N	* Præhospitalet	915.962	0	915.962	14.170	930.132
N	* Psykiatri	2.011.189	-124.564	1.886.625	58.194	1.944.819
N	* Fællesudgifter og -indtægter	2.392.330	-245.963	2.146.367	-124.465	2.021.902
N	* Praksissektoren	3.740.335	0	3.740.335	122	3.740.457
N	* Tilskudsmedicin	1.367.065	0	1.367.065	0	1.367.065
N	* Servicefunktioner	471.345	-42.734	428.611	143.265	571.876
FÆLLES FORMÅL		699.045	0	699.045	-82.452	616.593
*	Andel af Fælles formål og adm.					
	Fælles formål og adm. omk. Sundhed	657.245	0	657.245	-82.452	574.793
	Andel af renter	41.800	0	41.800		41.800
FINANSIERING		0	-25.889.236	-25.889.236	0	-25.889.236
B	* Statsligt bloktilskud	0	-21.285.555	-21.285.555		-21.285.555
B	* Nærhedsfinansiering	0	-329.747	-329.747		-329.747
B	* Kompensationsordning vedr. ændring af kommunal medfinansiering (2012/2016)	0	-54.348	-54.348		-54.348
B	* Aktivitetsbidrag, kommuner	0	-4.280.654	-4.280.654		-4.280.654
B	* Omfordeling effektiviseringsgevinster	0	61.068	61.068		61.068

* = bevillingsområde

N = nettobevilling

B = bruttobevilling

Social og Specialundervisning hovedkonto 2

1.000 kr.	Udgift	Indtægt	Nettoudgift	Omkostninger	I alt
BUDGET, SOCIAL I ALT	1.113.377	-25.873	1.087.504	24.525	1.112.029
DRIFT	1.095.407	-25.873	1.069.534	26.779	1.096.313
N* Socialområdet					
N* Social og Specialundervisning	1.095.407	-25.873	1.069.534	26.779	1.096.313
FÆLLES FORMÅL	17.970	0	17.970	-2.254	15.716
* Andel af Fælles formål og adm.					
Fælles formål og adm.omk. Socialområdet	17.970	0	17.970	-2.254	15.716
FINANSIERING	0	-1.112.029	-1.112.029	0	-1.112.029
-* Indtægter via takster m.v.		-1.110.916	-1.110.916		-1.110.916
B* Statsligt bloktilskud	0	-1.113	-1.113		-1.113

* = bevillingsområde

N = nettobevilling

B = bruttobevilling

Regional Udvikling hovedkonto 3

1.000 kr.	Udgift	Indtægt	Nettoudgift	Omkostninger	I alt
BUDGET, REGIONAL UDVIKLING I ALT	673.381	-134.090	539.291	-2.015	537.276
DRIFT	658.188	-134.090	524.098	-210	523.888
N* Regionale udviklingsaktiviteter	75.620	-12.000	63.620	0	63.620
N* Kollektiv Trafik	438.785	-94.939	343.846	771	344.617
N* Miljø	68.167	-26.000	42.167	42	42.209
N* Regional udvikling i øvrigt	2.178	0	2.178	0	2.178
N* Planlægning-, analyse- og udviklingsudgifter	73.438	-1.151	72.287	-1.023	71.264
FÆLLES FORMÅL	15.193	0	15.193	-1.805	13.388
* Andel af Fælles formål og adm.					
Fælles formål og adm. omk. Regional Udvikling	14.393	0	14.393	-1.805	12.588
Andel af renter	800	0	800	0	800
FINANSIERING	0	-538.491	-538.491	0	-538.491
B* Statsligt bloktilskud		-389.820	-389.820		-389.820
B* Udviklingsbidrag		-148.671	-148.671		-148.671

* = bevillingsområde

N = nettobevilling

B = bruttobevilling

Fælles formål og administration hovedkonto 4

1.000 kr.	Udgift	Indtægt	Nettoudgift	Omkostninger	I alt
BUDGET, FÆLLES FORMÅL OG ADMINISTRATION I ALT	1.114.620	-425.012	689.608	-86.511	603.097
N* Politisk organisation	16.670	0	16.670	0	16.670
N* Stabe (Sekretariat og forvaltninger)	487.414	-6.942	480.472	105.955	586.427
N* Tjenestemandspensioner	610.536	-418.070	192.466	-192.466	0
FÆLLES FORMÅL	-689.608	0	-689.608	86.511	-603.097
Overførsel til hovedkonto 1	-657.245		-657.245	82.452	-574.793
Overførsel til hovedkonto 2	-17.970		-17.970	2.254	-15.716
Overførsel til hovedkonto 3	-14.393		-14.393	1.805	-12.588

* = bevillingsområde

N = nettobevilling

B = bruttobevilling

Renter hovedkonto 5

1.000 kr.	Udgift	Indtægt	Nettoudgift	Omkostninger	I alt
BUDGET, RENTER I ALT	70.000	-20.000	50.000	0	50.000
Renter	70.000	-20.000	50.000		50.000
Refusion af købsmoms					0
FÆLLES FORMÅL	0	0	0	0	-50.000
Overførsel til hovedkonto 1					-41.800
Overførsel til hovedkonto 2					-7.400
Overførsel til hovedkonto 3					-800

8.2 Bevillingsoversigt 2020 – anlæg

Sundhed hovedkonto 1

1.000 kr.	Udgift	Indtægt	I alt
BUDGET, SUNDHED I ALT	1.272.233	945.161	327.072
ANLÆG	609.487	179.520	429.967
SUNDHED			
Hospitalsenheden Horsens	65.727	570	65.157
Regionshospitalet Randers	46.519		46.519
Hospitalsenheden Vest	147.981	150	147.831
Hospitalsenhed Midt	14.146		14.146
Aarhus Universitetshospital	9.386		9.386
Præhospitalet	0		0
Psykiatri	11.500		11.500
Sundhed - fælles puljer mv.	314.228	178.800	135.428
PRIORITERINGSFORSLAG	109.957	40.829	69.128
Reserve - indtægter	0	40.829	-40.829
Pulje til anlægsprojekter	109.957		109.957
KVALITETSFONDSPROJEKTER 1)	552.789	724.812	-172.023
Det nye Universitetshospital, Aarhus	18.700	103.110	-84.410
Regionshospitalet Viborg, ombygning	20.251	20.251	0
Det nye Regionshospital, Gødstrup	513.838	601.451	-87.613
FÆLLES FORMÅL	0	0	0
Andel af Fælles formål og adm.			
Fælles formål og adm. anlæg	0	0	0

Social og Specialundervisning hovedkonto 2

1.000 kr.	Udgift	Indtægt	I alt
BUDGET, SOCIAL I ALT	66.074	0	66.074
ANLÆG	66.074	0	66.074
Socialområdet			
Rammebevilling til bygningsrenoveringer og forbedringer	2.766		2.766
Rammebevilling til udvikling (social tilbud)	41.208		41.208
Rammebevilling til driftsanskaffelser.	4.000		4.000
Igangværende projekter	18.100		18.100

Fælles Regional Udvikling hovedkonto 3

Der er ikke budgetteret med anlæg på Regional Udvikling i 2020.

Fælles formål og administration hovedkonto 4

Der er ikke budgetteret med anlæg på Fælles formål og administration i 2020.

8.3 Fordeling af kalkulatoriske omkostninger

1.000 kr.	Afskrivninger	Hensættelse tjenestemandspensioner	Feriepenge	Øvrige elementer (hensættelser og leasing)	Kalkulatoriske omkostninger i alt
Sundhed					
Hospitalsenheden Horsens	43.503	620	1.263	0	45.386
Regionshospitalet Randers	88.485	3.283	245	0	92.013
Hospitalsenheden Vest	112.239	6.994	90	0	119.323
Hospitalsenhed Midt	121.033	6.370	-79	0	127.324
Aarhus Universitetshospital	788.313	18.445	5.292	0	812.050
Præhospitalet	14.035	0	135	0	14.170
Psykiatri	50.867	4.053	3.274	0	58.194
Praksissektoren	237	0	-115	0	122
Fælles udgifter/indtægter	-43.260	0	-1.745	-79.460	-124.465
Servicefunktioner	142.878	699	-312	0	143.265
Sundhed i alt	1.318.330	40.464	8.048	-79.460	1.287.382
Socialområdet					
Social og specialundervisning	24.955	1.824	0		26.779
Socialområdet i alt	24.955	1.824	0	0	26.779
Regional Udvikling					
Kollektiv Trafik	0	771	0	0	771
Miljø	42	0	0	0	42
Planlægning-, analyse- og udviklingsudgifter	0	58	-1.081	0	-1.023
Regional Udvikling i alt	42	829	-1.081	0	-210
Fælles formål og administration					
Direktionen		0	15	0	15
Regionssekretariatet	4.468	395	-330	43.803	48.336
Koncern HR	0	261	655	0	916
Koncernøkonomi	-328	0	373	0	45
It-fælles	74.699	224	1.235	0	76.158
Koncern Kommunikation	599	0	186	0	785
Pulje til leasing til Fælles formål	0	0	0	-20.300	-20.300
Tjenestemandspension - reduktion i forpligtigelse		-192.466			-192.466
Fælles formål og administration i alt	79.438	-191.586	2.134	23.503	-86.511

8.4 Resultatopgørelser

Sundhed

Resultatopgørelse – udgiftsbaseret

Mio. kr.	I alt
A. Finansiering	
i) Statsligt bloktilskud	-21.285,6
ii) Nærhedsfinansiering	-329,7
iii) Kommunalt aktivitetsbidrag	-4.280,7
iv) Kompensationsordning vedr. ændring af kommunal medfinansiering (2012-2016)	-54,3
v) Omfordeling effektiviseringsgevinster	61,1
Indtægter i alt	-25.889,2
B. Nettodriftsudgifter	
i) Somatiske hospitaler	14.327,6
ii) Fællesudgifter og -indtægter	2.146,4
iii) Psykiatri	1.886,6
iv) Præhospitalet	916,0
v) Praksissektoren m.v.	3.740,3
vi) Tilskudsmedicin	1.367,1
vii) Servicefunktioner	428,6
viii) Andel af Fælles formål og administration	657,2
Driftsudgifter i alt	25.469,9
C. Anlægsudgifter	
i) Almindelig anlægsramme	365,2
ii) Brutto anlægsindtægter	-40,8
iii) Kvalitetsfondsprojekter, egenfinansiering	285,6
iv) Kvalitetsfondsprojekter, omfordeling af egenfinansiering	-285,6
v) Investeringsfond	2,7
Anlægsudgifter i alt	327,1
D. Drifts- og anlægsudgifter i alt	25.796,9
E. Finansielle poster	
i) Andel af nettorente	41,8
ii) Andel af afdrag på lån	482,9
Finansielle poster i alt	524,7
F. Årets resultat (A+D+E)	432,4
G. Låneoptag	
i) Lån til refinansiering af afdrag	170,8
ii) Lån til almindelige anlæg	0,0
iii) Lån til kvalitetsfondsprojekter	0,0
Låneoptag i alt	170,8
Henlæggelse til/træk på kasse (F-G)	261,6

Social og Specialundervisning

Resultatopgørelse – omkostningsbaseret

Mio. kr.	I alt
A. Finansiering	
i) Takstindtægter fra kommunerne	-1.110,9
ii) Bloktilskud vedr. administrative opgaver	-1,1
Indtægter i alt	-1.112,0
B. Driftsomkostninger	
i) Drift af specialområder	1.096,3
iv) Andel af Fælles formål og administration, finansielle poster mv.	15,7
Driftsomkostninger i alt	1.112,0
Resultat	0,0

Regional Udvikling

Resultatopgørelse – udgiftsbaseret

Mio.kr.	I alt
A. Finansiering	
i) Bloktilskud fra staten	-389,8
ii) Kommunale udviklingsbidrag	-148,7
Indtægter i alt	-538,5
B. Driftsudgifter	
i) Driftsudgifter	524,1
ii) Andel af Fælles formål og administration	14,4
Driftsudgifter i alt	538,5
C. Anlægsudgifter	
i) Almindelig anlægsramme	0,0
Anlægsudgifter i alt	0,0
D. Drifts- og anlægsudgifter i alt	538,5
E. Finansielle poster	
i) Andel af nettorente	0,8
ii) Andel af afdrag på lån	9,4
Finansielle poster i alt	10,2
F. Årets resultat (A+D+E)	10,2

8.5 Pengestrømsopgørelse

Mio. kr.	Sundhed	Social	Regional Udvikling	Regionen i alt
Driftsresultat	-827,3	0,0	1,2	-826,1
Likviditetsvirkning af driftsresultatet				
+ afskrivninger	1.318,3	25,0	0,0	1.343,3
+/- regulering af pensionsforpligtelser	40,5	1,8	0,8	43,1
+/- regulering af feriepenge	8,0	0,0	-1,1	7,0
+/- øvrige elementer	-79,5	0,0	0,0	-79,5
+/- overførte omkostninger fra fælles	-82,5	-2,3	-1,8	-86,5
Likviditetsvirkninger af driftsresultat, i alt	1.204,9	24,5	-2,0	1.227,4
Likviditetsvirkning af investering				
- køb af anlægsaktiver				0,0
+ salg af anlægsaktiver ¹⁾				0,0
- igangværende arbejder	-327,1	-66,1		-393,1
Likviditetsvirkning af investering, i alt	-327,1	-66,1	0,0	-393,1
Likviditetsvirkning af drift og investering	50,5	-41,5	-0,8	8,2
Likviditetsreguleringer til fælles og finansieringsposter:				
+optagelse af eksterne lån	170,8			170,8
-afdrag på lån	-482,9	-21,4	-9,4	-513,7
Øvrige likviditetsforskydninger i alt	-312,1	-21,4	-9,4	-342,9
Årets samlede likviditetsvirkning	-261,6	-62,9	-10,2	-334,8
+/-periodeforskydning				0,0
Likviditet primo budgetåret				1.070,5
Likviditet ultimo budgetåret				735,7

8.6 Budgetposter 2020 for de 3 kvalitetsfundsprojekter

Mio. kr.	Det nye univ.hosp.	Om- og tilb. Viborg	Det nye hosp.vest	Hospital/ generel	Udgifter I alt	Omkost- ninger
Finansiering						
1.90 Bloktilskud				0,000	0,000	
Drift						
1.80.60 Andel af renter				0,000	0,000	
Anlæg						
1.10 Anlægsudgifter i alt	18,700	20,251	513,838		552,789	-552,789
1.10 Anlægsindtægter i alt	-103,110	-20,251	-601,451		-724,812	724,812
1.10 Salgsindtægter, nettoprovenu				0,000	0,000	0,000
Renter						
5.32.27 Renter - deponering						
Renteindtægter	0,000	0,000	0,000		0,000	
5.55.78 Renter - gæld kvalitetsfundsprojekter						
Renteudgifter				0,000	0,000	
5.90.99 Renter - overførsel				0,000	0,000	
Balance poster						
6.10.05 Indskud i pengeinstitut						
Likvide aktiver	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
6.32.27 Deponerede beløb						
Tilskud	0,000	0,000	439,212		439,212	
Lån	0,000	0,000	0,000		0,000	
Egenfinansiering	103,110	20,251	162,239	0,000	285,600	
Frigivelse	-103,110	-20,251	-601,451		-724,812	
Renteindtægter	0,000	0,000	0,000		0,000	
Deponeringskanti i alt	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
6.51.53 Periodeafgrænsning - kvalitetsfondsmidler						
Tilskud	0,000	0,000	-439,212		-439,212	
Frigivelse	0,000	0,000	439,212		439,212	
Periodeafgrænsning i alt	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
6.55.78 Gæld kvalitetsfundsprojekter						
Låneoptag	0,000	0,000	0,000		0,000	
Afdrag	84,410	0,000	87,613		172,023	
Gæld i alt	84,410	0,000	87,613	0,000	172,023	0,000
6.58.81 Bygninger						0,000
6.58.84 Materielle anlægsaktiver under opførelse						552,789
6.75.94 Modpost for donationer						-724,812
Total	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Investeringsoversigter

9 Investeringsoversigt 2019-2023

Investeringsoversigten omfatter alle igangværende anlægsarbejder og arbejder, der forventes igangsat i perioden 2020-2023.

Rådighedsbeløbene for 2019 og de følgende år er i indeks 104,8.

Investeringsoversigten er opdelt efter Region Midtjyllands sektorområder (konto 1-3) og det fællesadministrative område (konto 4).

Pris- og lønreguleringen af anlægsprojekter, er som et generelt princip, knyttet til udviklingen i byggeomkostningsindekset for boliger, 2. kvartal.

2 gange om året fremskrives anlægsprojekter over 10 mio. kr. i henhold til udviklingen i byggeomkostningsindekset:

- I april fremskrives i henhold til Danmarks Statistiks offentliggørelse i marts (4. kvartal).
- I november fremskrives i henhold til Danmarks Statistiks offentliggørelse i september (2. kvartal). Årets indeks for anlægsprojekter svarer til byggeomkostningsindekset for 2. kvartal, da den udgør årets sidste fremskrivning.

Anlægsprojekter under 10 mio. kr., bevillinger til medicoteknisk udstyr, it-anskaffelser og øvrige anskaffelser er undtaget for regulering.

For kvalitetsfondsprojekter sker der hvert år i juni en fremskrivning af tilsagnsrammen og medicotekniske- og it-bevillinger i henhold til udviklingen i anlægs-pl. For øvrige kvalitetsfondsprojekter over 10 mio. kr. fremskrives i henhold til udviklingen i byggeomkostningsindekset.

Fremskrivningerne foretages administrativt med efterfølgende orientering til regionsrådet i førstkommande økonomiopfølgning med bevillingsændringer. Fremskrivningerne finansieres af følgende puljer:

- Sundhedsområdet: puljen til anlægsprojekter
- Socialområdet: Rammebevillingen til udvikling
- Kvalitetsfondsprojektet DNU: puljen til DNU
- Kvalitetsfondsprojektet Viborg: puljen til Viborg
- Kvalitetsfondsprojektet Gødstrup: puljen til Gødstrup

Læsevejledning til investeringsoversigten

Læsevejledningen beskriver principperne for indholdet i de enkelte kolonner i den efterfølgende investeringsoversigt.

Bevilling i alt	Den samlede bevilling til et anlægsarbejde, inkl. projekteringsbevilling og eventuelle ændringer af bevillingen.
Begyndelsesår	Det år, hvor regionsrådet har meddelt den første bevilling.
Slutår	Det år, hvor arbejdet forventes afsluttet (ibrugtaget).
Afholdt ultimo	Regnskabsmæssig saldo for hvert anlægsarbejde ved udgangen af det senest afsluttede regnskab.
Rådighedsbeløb	<p>Rådighedsbeløbene angiver den øverste grænse for udgifter, der i et regnskabsår kan anvendes til et anlægsarbejde.</p> <p>Rådighedsbeløbene er først disponible, når regionsrådet har godkendt iværksættelsen af et anlægsarbejde og meddelt en bevilling til arbejdet. Der kan med regionsrådets vedtagelse, af budgettet, alene disponeres over rådighedsbeløbene i det løbende budgetår og budgetforslagsåret.</p> <p>Da rådighedsbeløbene dækker 5 budgetår er de opført i flere prisniveauer efter følgende regler:</p>

Ikke-fastprisarbejder:

Rådighedsbeløb i **2019** er opført i prisniveauet for investeringsoversigten 2019.

Rådighedsbeløb i **2020 og følgende år** er opført i prisniveauet for investeringsoversigten 2020.

Fastprisarbejder:

Rådighedsbeløb er opført med beløb i henhold til kontrakt for anlægsarbejdet.

Senere

Omfatter de udgifter, der ved regionsrådets prioritering er godkendt efter 2023.

Ajourført overslag

Er summen af regnskabsførte udgifter og rådighedsbeløb.
Anlægsbevillingen må aldrig blive større end de ajourførte overslag.

Investeringsoversigt 2019 - 2023

Beløb i 1.000 kr. (Byggeomkostningsindeks)	Bevilling i alt	Beg. år	Slut år	Afholdt ultimo 2018	Rådighedsbeløb forventet afholdt i				Ajourført overslag		
					2019 104,8	2020	2021	2022		2023	Senere
SYGEHUSVÆSEN											
Sundhed											
01.10.01. Hospitaler											
Hospitalet Horsens											
RH Horsens. Renovering af højhus	147.806	2018		5.858	5.189	25.632	35.198	43.130	21.039	11.760	147.806
RH Horsens. Renovering af Bygning 6	30.870	2018		705	5.616	19.530	5.019				30.870
RH Horsens. Afsluttende arbejder	1.800	2018		101	199	1.000	500				1.800
Skanderborg Sundhedshus. Puljeprojekt (Udgifter)	11.741				5.041	6.700					11.741
Skanderborg Sundhedshus. Puljeprojekt (Indtægter)	-5.570				-5.000	-570					-5.570
Skanderborg Sundhedshus. Puljeprojekt (Netto)	6.171			0	41	6.130	0	0	0	0	6.171
RH Horsens. Justeringsreserve Generalplan	14.474	2016		0	6.782	-2.953	0	7.870	2.775	0	14.474
RH Horsens. Wayfinding	5.460	2016		3.459	334	334	334	334	334	331	5.460
Etape 2. Ny akutafdeling, RH Horsens	43.185	2016		12.892	7.092	15.484	7.717				43.185
Hospitalet Horsens i alt	249.766			23.015	25.253	65.157	48.768	51.334	24.148	12.091	249.766
Regionhospitalet Randers											
RH Randers. Bygningssyn 2016, Grenaa	2.578	2018		0	2.000	578					2.578
Programorganisation	6.000	2018		0	3.000	3.000					6.000
RH Randers. Tekniske installationer vedr. ny sterilcentral	5.700	2019		0	1.500	4.200					5.700
RH Randers. Renovering af Bygning 2, altaner og vinduer	12.700	2019		0	600	5.500	6.600				12.700
RH Randers. Kloakrenovering Grenaa Sundhedshus	1.000	2019		0	250	750					1.000
RH Randers. Kloakrenovering Regionshospitalet Randers	715	2019		0	215	500					715
RH Randers. Ny Sterilcentral	72.164	2016		4.835	15.029	31.000	21.300				72.164
RH Randers. Forregistrering	1.500	2017		671	429	400					1.500
RH Randers. Digitalisering	2.000	2017		809	600	591					2.000
Regionshospitalet Randers i alt	104.357			6.315	23.623	46.519	27.900	0	0	0	104.357

Investeringsoversigt 2019 - 2023

Beløb i 1.000 kr. (Byggeomkostningsindeks)	Bevilling i alt	Beg. år	Slut år	Afholdt ultimo 2018	Rådighedsbeløb forventet afholdt i				Ajourført overslag	
					2019 104,8	2020 Beløb anført i 2020-2023 og senere = indeks 104,8	2021	2022		2023 Senere
Hospitalsenheden Vest										
Lemvig Sundhedshus (Udgifter)	3.700	2018				150				3.700
Lemvig Sundhedshus (Indtægter)	-2.700					-150				-2.700
Lemvig Sundhedshus (Netto)	1.000					0	0	0	0	1.000
HE Vest. KSR (Klinisk Socialmedicin og Rehabilitering)	14.611	2018		0		2.505				14.611
HE Vest. Bygningssyn 2016, Ringkøbing	1.380	2018		0		1.380				1.380
Psykiatrien i DNV Gødstrup (Udgifter)	418.725	2013		111.136		102.983				418.725
Psykiatrien i DNV Gødstrup (Indtægter)	-116.000			-67.000		-49.000				-116.000
Psykiatrien i DNV Gødstrup (Netto)	302.725			44.136		102.983	0	0	0	302.725
NIDO (Udgifter)	145.740			35.328		40.963				145.740
NIDO (Indtægter)	-27.250			0		0				-27.250
NIDO (Netto)	118.490			35.328		40.963				118.490
Salg af RH Herning (Udgifter)	6.209	2018		2.601		0				6.209
Salg af RH Herning (Indtægter)	-136.000	2020		0		-130.535				-136.000
Salg af RH Herning (Netto)	-129.791			2.601		-130.535	0	0	0	-129.791
Salg af RH Holstebro (Udgifter)	11.102	2018		9.295		0				11.102
Salg af RH Holstebro (Indtægter)	-45.050	2021		-2.000		-36.381				-45.050
Salg af RH Holstebro (Netto)	-33.948			7.295		-36.381	0	0	0	-33.948
Hospitalsenheden Vest i alt (ex. salg af hospitaler)	438.206			79.464		147.831	0	0	0	438.206
Provenu ved salg af RH Herning og RH Holstebro	-163.739			9.896		-166.916	0	0	0	-163.739
Hospitalsenheden Vest i alt (Netto)	274.467			89.360		147.831	-166.916	0	0	274.467

Investeringsoversigt 2019 - 2023

Beløb i 1.000 kr. (Byggeomkostningsindeks)	Bevilling i alt	Beg. år	Slut år	Afholdt ultimo 2018	Rådighedsbeløb forventet afholdt i				Ajourført overslag	
					2019 104,8	2021	2022	2023		Senere
Hospitalsenhed Midt										
RH Silkeborg. Udskiftning af afløbsrør	6.400	2018		1.086	4.000	1.314				6.400
HE Midt. Bygningsyn 2016, Silkeborg	1.933	2018		0	0	1.933				1.933
Renovering af brugsvandsinstallation. RH Viborg	5.500	2019			2.000	3.500				5.500
Projekteringsbevilling til fase 4-6. Dispositionsplanen Silkeborg	28.589	2016		3.671	19.718	5.200				28.589
Etablering af automatisk brandalarmeringsanlæg	9.000	2017		3.152	4.848	1.000				9.000
Rokade af hørelinikken og endokrinologi	2.700	2017		1	1.500	1.199				2.700
Hospitalsenhed Midt i alt	54.122			7.910	32.066	14.146	0	0	0	54.122
Aarhus Universitetshospital										
AUH. Bygningsyn 2016, Samsø	1.164	2018		0	1.021	143				1.164
AUH. Etablering af lokaler til DNC	18.069	2018		95	13.758	4.216				18.069
AUH. Vedligehold og renovering af tekniske systemer	38.034	2015		20.356	12.651	5.027			0	38.034
Aarhus Universitetshospital i alt	57.267			20.451	27.430	9.386	0	0	0	57.267
Præhospitalet										
Præhospitalet i alt	0			0	0	0				0
Psykiatri										
Regionspsykiatrien. Nyttambulatorium i Randers	21.935	2017		13	2.422	11.500	8.000			21.935
Psykiatri i alt	21.935			13	2.422	11.500	8.000	0	0	21.935
Hospitaler i alt ex. provenu ved hospitalsalg	925.653			137.168	321.705	294.539	84.668	51.334	24.148	12.091
Provenu ved salg af hospitaler, i alt	-163.739			9.896	-6.719	0	-166.916	0	0	-163.739

Investeringsoversigt 2019 - 2023

Beløb i 1.000 kr. (Byggeomkostningsindeks)	Bevilling i alt	Beg. år	Slut år	Afholdt ultimo 2018	Rådighedsbeløb forventet afholdt i					Ajourført overslag	
					2019	2020	2021	2022	2023		
					104,8	Beløb anført i 2020-2023 og senere = indeks 104,8					Senere
Sundhed - fælles puljer mv.											
Rammebevilling til driftsanskaffelser	35.000	2019					35.000	35.000	35.000		175.000
Sundheds- og Akuthus Holstebro. Medicoteknisk udstyr	11.628	2019		0			11.628				11.628
It-reinvesteringer 2020-2021	59.300	2018		0			55.500	3.800			59.300
Etablering af IT-datacentre	53.710	2018		374			33.300				53.710
Forum Byggeri	304.470	2016		24.622			148.800	59.971	42.997		304.470
Donationer til Forum projekt (Indtægter)	-391.870	2017		-3.300			-178.800	-89.171	-40.197		-391.870
Forum, Novo Nordisk Fondens Puljer	86.500	2019		0			29.000	28.500			86.500
Forum Kunst	3.700	2019		0			1.000	700			3.700
Sundhed fælles - puljer mv. i alt (Netto)	162.438			21.696			135.428	38.800	37.800		302.438
Prioriteringsforslag											
Pulje til indtægter					0						-40.829
Pulje til anlægsprojekter					-21.897		109.957	413.755	514.689	716.875	1.721.288
Prioriteringsforslag i alt (Netto)	0			0			69.128	413.755	514.689	716.875	1.680.459
Det nye Universitetshospital, Aarhus											
DNU, Forum	92.518	2015		3.825			20.162	24.704	25.840		92.518
Pulje DNU					5.498		-1.462	896	860		5.792
Kvalitetsfondsindtægter, DNU	-411.658						-103.110	-308.548			-411.658
Det nye Universitetshospital (Netto)	-319.140			3.825			-84.410	-282.948	26.700	0	-313.348
Kvalitetsfondsprojekter											
Regionshospitalet Viborg, om- og tilbygning											
Etablering af projektorganisation	55.126	2009		45.614			2.041				55.126
Projektering Akutcenter	94.692	2012		82.899			2.981				94.692
Dispositionsforslag, for- og hovedprojekt, DP 3, RHV	22.630	2013		9.657			1.238				22.630
Delprojekt 3, Ombygninger RHV	40.694	2017		5.402			15.549				40.694
Pulje til om- og tilbygning Viborg							-1.558				-113.504
Kvalitetsfondsindtægter	-165.165						-20.251	-144.914			-165.165
Regionshospitalet Viborg, om- og tilbygn. (Netto)	47.977			143.572			0	-144.914	0	0	-65.527

Investeringsoversigt 2019 - 2023

Beløb i 1.000 kr. (Byggeomkostningsindeks)	Bevilling i alt	Beg. år	Slut år	Afholdt ultimo 2018	Rådighedsbeløb forventet afholdt i				Ajourført overslag
					2019 104,8	2020	2021	2022	
Kvalitetsfundsprojekter									
Det nye Regionshospital, Gødstrup									
Projektorganisation, DNV - Gødstrup	527.509	2010		486.178	37.817	3.514			527.509
Delprojekt 1B, Fælles faciliteter for skurby	106.769	2014		89.900	13.941	2.928			106.769
IT apparatur og løst inventar	202.994	2014		30.106	159.702	13.186			202.994
Delprojekt 8-10, Installationer	363.469	2016		197.032	159.330	7.107			363.469
IT, DNV	216.176	2016		61.330	126.578	28.268			216.176
Puljen til uforudsete udgifter	161.642	2019			26.865	88.514	46.263		161.642
Pulje DNV - Gødstrup					446.510	370.321	-46.263		770.568
Kvalitetsfondsindtægter	-2.576.269			-1.171.352	-513.815	-601.451	-289.651		-2.576.269
Det nye Regionshospital, Gødstrup (Netto)	-997.710			-306.806	456.928	-87.613	-289.651	0	0
Hospitaller i alt	925.653			137.168	321.705	294.539	84.668	51.334	24.148
Provenu ved salg af hospitaler	-163.739			9.896	-6.719	0	-166.916	0	0
Fælles puljer mv. og prioriteringsforslag i alt	162.438			21.696	-23.183	204.556	452.555	552.489	751.875
Kvalitetsfondsprojekter i alt	-1.268.873			-159.409	416.228	-172.023	-717.513	26.700	0
SUNDHED HOVEDKONTO 1 I ALT ex. salg af hospitaler	-180.782			-545	714.750	327.072	-180.290	630.523	776.023
									35.000
									2.302.533

Investeringsoversigt 2019 - 2023

Beløb i 1.000 kr. (Byggeomkostningsindeks)	Bevilling i alt	Beg. år	Slut år	Afholdt ultimo 2018	Rådighedsbeløb forventet afholdt i					Ajourført overslag	
					2019 104,8	2020 Beløb anført i 2020-2023 og senere = indeks 104,8	2021	2022	2023 Senere		
SOCIALE TILBUD OG SPECIALUNDERVISNING Socialområdet 02.10.01. Sociale tilbud, specialundervisning											
Fælleskonti											
Rammebevilling til bygningsreoveringer og forbedringer	19.371			0	16.697	2.674	12.074	12.074	12.074		55.593
Rammebevilling til udvikling (sociale tilbud)	49.388			0	8.088	41.300	50.000	50.000	50.000		199.388
Rammebevilling til driftsanskaffelser	16.000	2019		0	0	4.000	4.000	4.000	4.000		16.000
Multihal til Greenen-Glesborg	9.700	2019		0	1.000	8.700					9.700
Ombygning af Overgangen, Hamarvej i Viborg	10.900	2019		0	1.500	9.400					10.900
											0
Fælleskonti i alt	105.359			0	27.285	66.074	66.074	66.074	66.074	0	291.581
HOVEDKONTO 2 I ALT	105.359			0	27.285	66.074	66.074	66.074	66.074	0	291.581
REGIONAL UDVIKLING											
HOVEDKONTO 3 I ALT	0			0	0	0	0	0	0	0	0
FÆLLES FORMÅL OG ADMINISTRATION Administrativ organisation, Koncernøkonomi											
Rammebevilling til salg af bygninger og grunde (Udgifter)		2020									
Rammebevilling til salg af bygninger og grunde (Indtægter)		2020									
Rammebevilling til salg af bygninger og grunde	0			0	0	0	0	0	0	0	0
Fælles formål og administration i alt	0			0	0	0	0	0	0	0	0
HOVEDKONTO 4 I ALT	0			0	0	0	0	0	0	0	0
Total	-75.423			-545	742.035	393.146	-114.216	696.597	842.097	35.000	2.594.114

Personaleoversigter

10 Personaleoversigt 2020-2023

10.1 Sammenfatning

Dette afsnit gennemgår den samlede personaleoversigt for Region Midtjylland i Budget 2020. Personaleoversigten viser det vejledende beregnede personaleforbrug i Region Midtjylland for perioden 2020-2023 fordelt på hovedområder og bevillingsniveau.

I Region Midtjylland baserer bevillings- og budgetstyringen sig på princippet om totalrammestyring og ikke på normeringsstyring. Der gives herved bevillingshaveren frihed til at disponere den afgivne bevilling under hensyntagen til, at de materielle budgetforudsætninger er opfyldte. Bevillingshaveren har således bl.a. frihed og pligt til at omplacere midler mellem budgettet for løn og budgettet for andre udgifter (inden for den afgivne bevilling), hvis dette vurderes at kunne medføre et bedre serviceniveau, bedre målopfyldelse eller bedre budgetoverholdelse. Personaleoversigten oplyser derfor alene om de forudsætninger for personaleforbruget, som er lagt til grund for Budget 2020. Der er herudover desuden anført overslag over det forventede personaleforbrug 2021-2023.

Der er for større enheder anvendt en fælles model for beregning af det vejledende personaleforbrug i Budget 2020. Det sker for, at få en ensartet beregningsmetode for det vejledende personaleforbrug.

10.2 Samlet vejledende beregnet personaleforbrug

Det samlede vejledende beregnede personaleforbrug i Region Midtjylland i 2020 er 27.442 helårsstillinger.

Det samlede vejledende beregnede personaleforbrug i Budget 2020 og overslagsårene 2021-2023 fordelt på hovedkonto

Gennemsnitlige helårsstillinger	Budget	Budget	Budgetoverslag		
	2019	2020	2021	2022	2023
Hovedkonto 1: Sundhed	24.292	24.945	24.945	24.945	24.945
Hovedkonto 2: Social og specialundervisning	1.887	1.885	1.885	1.885	1.885
Hovedkonto 3: Regional Udvikling	92	102	103	103	103
Hovedkonto 4: Fælles formål og administration	563	510	510	510	510
Samlet personaleforbrug	26.834	27.442	27.443	27.443	27.443

Det forventede personaleforbrug i 2020 på sundhedsområdet på 24.945 helårsstillinger udgør i alt 90,9 % af det samlede forventede personaleforbrug. Socialområdets forventede personaleforbrug er opgjort til 1.885 helårsstillinger, mens Regional Udvikling har et forventet personaleforbrug på i alt 102 helårsstillinger. Det samlede forventede personaleforbrug i administrationen på Fælles formål og administration på 510 helårsstillinger udgør 1,9 % af det samlede forventede personaleforbrug i Region Midtjylland i 2020.

Det vejledende beregnede personaleforbrug i Budget 2020 på hovedkontoniveau, opdelt på bevillingsniveau, vises i efterfølgende tabeller.

Det vejledende beregnede personaleforbrug i Budget 2020 og overslagsårene 2021-2023 på hovedkonto 1 Sundhed

Gennemsnitlige helårsstillinger	Budget	Budget	Budgetoverslag		
	2019	2020	2021	2022	2023
Hospitaler m.v.					
Hospitalsenheden Horsens	1.557	1.576	1.576	1.576	1.576
Regionshospitalet Randers	1.525	1.608	1.608	1.608	1.608
Hospitalsenheden Vest	3.555	3.752	3.752	3.752	3.752
Hospitalsenhed Midt	3.922	3.930	3.930	3.930	3.930
Aarhus Universitetshospital	8.999	9.443	9.443	9.443	9.443
Præhospitalet	148	177	177	177	177
Psykiatri	2.964	3.075	3.075	3.075	3.075
Praksissektoren	6	6	6	6	6
Fællesudgifter og -indtægter	971	672	672	672	672
Servicefunktioner	645	706	706	706	706
Hovedkonto 1 i alt	24.292	24.945	24.945	24.945	24.945

Præhospitalets stigning skyldes primært helårseffekt af hjemtagne ambulance beredskaber og akutlægebiler. Faldet på Fællesudgifter og -indtægter skyldes hovedsageligt strukturændringer vedr. administration.

Det vejledende beregnede personaleforbrug i Budget 2020 og overslagsårene 2021-2023 på hovedkonto 2 Social og Specialundervisning

Gennemsnitlige helårsstillinger	Budget 2019	Budget 2020	Budgetoverslag		
			2021	2022	2023
Social og Specialundervisning					
Social og Specialundervisning	1.852	1.850	1.850	1.850	1.850
Sosu-elever	35	35	35	35	35
Hovedkonto 2 i alt	1.887	1.885	1.885	1.885	1.885

Det vejledende beregnede personaleforbrug i Budget 2020 og overslagsårene 2021-2023 på hovedkonto 3 Regional Udvikling

Gennemsnitlige helårsstillinger	Budget 2019	Budget 2020	Budgetoverslag		
			2021	2022	2023
Udviklingsopgaver	38	38	38	38	38
Regional Udviklingsstrategi	30	30	30	30	30
Uddannelse	3	3	3	3	3
Kultur	5	5	5	5	5
Borgernære driftsopgaver	41,5	49,5	49,5	49,5	49,5
Kollektiv trafik	4,5	5,5	5,5	5,5	5,5
Miljø	37	44	44	44	44
Tværgående udgifter	12,5	14,5	15,5	15,5	15,5
Centraladministration af Regional Udvikling	12,5	14,5	15,5	15,5	15,5
Planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter i alt	92	102	103	103	103

Stigningen skyldes, at 2 journalister overgår fra Koncern Kommunikation til Regional Udvikling samt ansættelse af 5 ekstra medarbejdere, som dækkes af en øget ramme på 3 mio. kr. Herudover forventes 5 årsværk som eksternt finansierede stillinger.

Det vejledende beregnede personaleforbrug i Budget 2020 og overslagsårene 2021-2023 på hovedkonto 4 Fælles formål og administration

Gennemsnitlige helårsstillinger	Budget 2019	Budget 2020	Budgetoverslag		
			2021	2022	2023
Administration					
Direktion	3	3	3	3	3
Fællesstabene i alt	560	507	507	507	507
Regionssekretariatet	111	98	98	98	98
Koncern HR	77	77	77	77	77
Koncernøkonomi	88	48	48	48	48
IT-Fælles	261	261	261	261	261
Koncern Kommunikation	23	23	23	23	23
Hovedkonto 4 i alt	563	510	510	510	510

Faldet skyldes strukturændringer, hvor der er overflyttet stillinger fra Fælles formål og administration til Sundhedsområdet.

Flerårsoversigter

11 Flerårsoversigter

11.1 Indledning

Dette afsnit beskriver budgetoverslaget for Region Midtjylland i perioden 2021-2023. Ifølge Budget- og regnskabssystemet for regioner skal budgettet for det kommende budgetår også indeholde skøn over udviklingen i en kommende treårig periode. Det primære formål med budgetoverslaget er at sikre, at der sker en vurdering af de langsigtede virkninger, som beslutningerne i årsbudgettet er udtryk for.

Budgetoverslagene udarbejdes for hovedkonto 1-3 og er i løbende priser. Budgetoverslaget for sundhedsområdet og Regional Udvikling er udgiftsbaseret og budgetoverslaget for Social og Specialundervisning er omkostningsbaseret.

11.2 Sundhedsområdet

Udgangspunktet for udarbejdelsen af budgetoverslaget for sundhedsområdet er det, i økonomiaftalen for 2020, aftalte niveau for pris- og lønstigning. Herudover er der taget udgangspunkt i flerårsoversigten fra 1. behandlingen af budget 2020.

Oversigten er udgiftsbaseret.

Oversigt over budget 2020 og budgetoverslagsårene 2021-2023 for sundhedsområdet

Løbende priser - udgiftsbaseret Mio. kr.	Budget	Budgetoverslagsår		
	2020	2021	2022	2023
A. Finansielle indtægter				
Finansielle indtægter	-25.889,2	-25.839,2	-25.669,2	-25.667,2
Pris- og lønfremskrivning (1,8 pct. årligt)		-465,1	-927,1	-1.398,1
Realvækst i finansielle indtægter (0,75 pct. årligt)		-150,0	-300,0	-450,0
Omfordeling af effektiviseringsgevinster		15,2	30,4	45,6
Lov- og cirkulæreprogram i overslagsår		1,9	0,0	0,0
Finansielle indtægter (løbende priser)	-25.889,2	-26.437,2	-26.865,9	-27.469,7
B. Lån				
Lån	-170,8	-144,1	-137,0	-135,1
Lån i alt	-170,8	-144,1	-137,0	-135,1
C. Finansiering i alt	-26.060,0	-26.581,3	-27.002,9	-27.604,8
D. Nettodriftsudgifter				
Somatiske hospitaler	14.327,6	14.144,6	14.065,1	14.063,2
Fællesudgifter og -indtægter	2.146,4	2.155,3	2.194,0	2.269,3
Servicefunktioner	428,6	431,3	430,8	430,2
Psykiatri	1.886,6	1.851,2	1.851,2	1.851,2
Præhospitalet	916,0	915,4	914,4	910,9
Praksissektor	3.740,3	3.756,8	3.791,6	3.802,8
Tilskudsmedicin	1.367,1	1.377,1	1.384,0	1.394,0
Andel af Fælles formål og administration	657,2	674,0	678,3	688,3
Ramme til overførsler fra tidligere år	0,0	137,6	156,5	160,0
Nettodriftsudgifter i alt	25.469,8	25.443,3	25.465,9	25.569,9
E. Anlæg				
Investeringsplan	499,1	499,1	499,1	449,1
Investeringsramme i alt	499,1	499,1	499,1	449,1
F. Drifts- og anlæg (løbende priser)				
Drift og anlæg i alt (faste priser)	25.969,0	25.942,4	25.964,9	26.068,9
Pris- og lønfremskrivning af drift og anlæg (1,8 pct. årligt)		467,0	934,4	1.403,6
Drift og anlæg i alt (løbende priser)	25.969,0	26.409,4	26.899,3	27.472,5
G. Finansielle poster				
Nettorenteudgifter	41,8	41,8	41,8	41,2
Afdrag	310,9	257,1	242,5	238,4
Finansielle poster i alt	352,7	298,9	284,3	279,6
H. Udgifter i alt (F+G)	26.321,7	26.708,3	27.183,6	27.752,1
I. Resultat (C+H)	261,6	127,0	180,7	156,3

Finansielle indtægter

Udgangspunktet for budgetoverslagene for 2021-2023 er budget 2020, hvor der i overslagsårene er indregnet en realvækst på 0,75 %. Derudover er der indregnet en årlig reduktion som følge af aftale om fordeling af effektiviseringsgevinster fra kvalitetsfondsbyggerier. Der er ligeledes indarbejdet ændringer i bloktilskuddet som følge af lov- og cirkulæreprogrammet i overslagsårene.

Lån

Der er forudsat lån til refinansiering af afdrag på mellem 135,1 mio. kr. og 144,1 mio. kr. årligt i perioden 2021 til 2023. Der henvises til afsnit 6.2 Langfristet gæld og afdrag for detaljer omkring lån i overslagsår.

Nettodriftsudgifter

Der er taget udgangspunkt i budget 2020, og der er ændringer i bevillingerne i overslagsårene som følge af beslutninger i regionsrådet med økonomisk effekt i overslagsårene. Herudover er de politiske prioriteringer fra flerårsoversigten i forbindelse med 1. behandlingen af budget 2020 indregnet.

De politiske prioriteringer vedrører bl.a. hospitalsmedicin, tilskudsmedicin, nye behandlinger, privathospitaler, praksissektoren og lægelige uddannelser.

Anlæg

Der er forudsat årlige anlægsudgifter på 499,1 mio. kr. i perioden 2020 til 2023.

Drifts- og anlægsudgifter (løbende priser)

Der forudsættes en pris- og lønfremskrivning på 1,8 %.

Finansielle poster og resultat

Der forudsættes et likviditetstræk på mellem 127,0 mio. kr. og 180,7 mio. kr. i perioden 2021 til 2023. Likviditetstrækket kommer af, at regionen ikke får tilstrækkelig finansiering til at dække udgifter til renter og afdrag.

Der henvises til afsnit 6.2 Langfristet gæld og afdrag for detaljer omkring finansielle poster i overslagsår.

11.3 Social og Specialundervisning

Udgangspunktet for udarbejdelsen af budgetoverslagsårene for Social og Specialundervisning er det, i rammeaftalen for 2020, forventede niveau tillagt en årlig pris- og lønfremskrivning på 2,6 %. Oversigten er omkostningsbaseret.

Oversigt over budget 2020 og budgetoverslagsårene 2021-2023 for Social og Specialundervisning

Mio. kr. Løbende priser	Budget	Budgetoverslagsår		
	2020	2021	2022	2023
A. Finansielle indtægter				
Finansielle indtægter	1,1	1,1	1,1	1,1
Takstindtægter fra kommunerne	1.110,9	1.110,9	1.110,9	1.110,9
Pris- og lønfremskrivning		28,9	58,6	89,8
Finansielle indtægter (løbende priser)	1.112,0	1.140,9	1.170,6	1.201,8
B. Nettodriftsomkostninger				
Driftsomkostninger	1.096,3	1.096,3	1.096,3	1.096,3
Andel af fælles formål og administration	15,7	15,7	15,7	15,7
Nettodriftsomkostninger i alt	1.112,0	1.112,0	1.112,0	1.112,0
C. Pris- og lønjustering				
Nettodriftsomkostninger	1.112,0	1.112,0	1.112,0	1.112,0
Pris- og lønfremskrivning - drift		28,9	58,6	89,8
Nettodriftsomkostninger (løbende priser)	1.112,0	1.140,9	1.170,6	1.201,8
D. Finansielle poster				
Afdrag	21,4	21,4	21,4	21,4
Finansielle poster i alt	21,4	21,4	21,4	21,4
E. Omkostninger i alt (C+D)	1.133,4	1.162,3	1.192,0	1.223,2
Resultat (A-E)	-21,4	-21,4	-21,4	-21,4
F. Likv.reg. til årets resultat				
+ afskrivninger	25,0	25,0	25,0	25,0
+ hensættelser til tjenestemandspension	1,8	1,8	1,8	1,8
+ overførte omkostninger (fælles formål)	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3
Likv.virkning af årets resultat	3,1	3,1	3,1	3,1
G. Likv.reg. vedr. investeringer				
- køb af materielle anlægsaktiver	-66,1	-66,1	-66,1	-66,1
Likvi. virkning vedr. investeringer	-66,1	-66,1	-66,1	-66,1
H. Likv.reg. til fælles- og finans.-poster				
+ låneoptag (soc. og spec. Investeringer)	0,0	0,0	0,0	0,0
Likv.virk. af fælles- og finans.-poster	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets samlede likviditetsvirkning	-63,0	-63,0	-63,0	-63,0

11.4 Regional Udvikling

Udgangspunktet for udarbejdelsen af budgetoverslagsårene for Regional Udvikling er det, i økonomiaftalen for 2020, aftalte niveau tillagt en årlig pris- og lønfremskrivning på 2,5 %. Oversigten er udgiftsbaseret.

Oversigt over budget 2020 og budgetoverslagsårene 2021-2022 for Regional Udvikling

Mio. kr. Løbende priser	Budget 2020	Budgetoverslagsår		
		2021	2022	2023
A. Finansielle indtægter				
Finansielle indtægter	538,5	538,5	538,5	538,5
Pris- og lønfremskrivning		13,5	27,3	41,4
Finansielle indtægter (løbende priser)	538,5	552,0	565,8	579,9
B. Nettodriftsudgifter				
Kollektiv trafik	343,8	343,8	343,8	343,8
Miljø	42,2	42,2	42,2	42,2
Regionale udviklingsaktiviteter	63,6	63,6	63,6	63,6
Regional udvikling i øvrigt	2,2	2,2	2,2	2,2
Planlægnings-, analyse-, og udviklingsudgifter	72,3	72,3	72,3	72,3
Andel af fælles formål og administration	14,4	14,4	14,4	14,4
Nettodriftsudgifter i alt	538,5	538,5	538,5	538,5
C. Pris- og lønjustering				
Nettodriftsudgifter	538,5	538,5	538,5	538,5
Pris- og lønfremskrivning - drift		13,5	27,3	41,4
Nettodriftsudgifter (løbende priser)	538,5	552,0	565,8	579,9
D. Finansielle poster				
Nettorenteudgifter	0,8	0,8	0,8	0,8
Afdrag	9,4	9,4	9,4	9,4
Finansielle poster i alt	10,2	10,2	10,2	10,2
E. Udgifter i alt (C+D)	548,7	562,2	576,0	590,1
Resultat (A-E)	-10,2	-10,2	-10,2	-10,2